

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, ów Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 468

Poznań, środa dnia 9 października 1929

Rok XXIV

Mac Donald w Ameryce

Pobyt p. Mac Donalda w Ameryce jest wypadkiem o dużym znaczeniu dziejowym, nietylko dlatego, że jest to pierwsza wizyta premiera angielskiego w zbuntowanej niegdyś kolonii brytyjskiej, ale że jest ona oznaką doniosłych przemian w ugrupowaniu międzynarodowym.

Konkretnym celem wizyty jest uzgodnienie stanowisk Anglii i Ameryki w sprawie rozbrojenia na morzu. Nie należy tego słowa „rozbrojenie” brać zbyt dosłownie. Na podstawie porozumienia, jakie ma być zawarte w Waszyngtonie, nietylko nie nastąpi rozbrojenie, ale nawet Stany Zjednoczone, a za nimi Japonia, otrzymają prawo zwiększenia swych flot. Nastąpi jedynie ograniczenie wyścigu zbrojeń, co zagrażało finansom zwłaszcza Anglii, i ustalenie pewnej proporcji między mocarstwami.

Anglia, która przed wojną trzymała się tezy, że musi mieć flotę równą dwóm największym flotom świata, dziś musi się zgodzić na zrównanie swej floty jedynie z marynarką Stanów Zjednoczonych. Fakt ten wyraża najlepiej zepchnięcie Anglii z przodującego stanowiska w świecie.

Pod rządami konserwatywnymi Wielka Brytania próbowała przeciwstawić się Stanom. Szukała oparcia we Francji, zawarła z nią porozumienie morskie i t. d. Rząd socjalistyczny, reprezentujący wszędzie prąd mniej lub więcej kapitulacyjny, z walki zrezygnował, poszedł na ugodę, która zresztą nie jest jeszcze zupełna, bo wciąż jeszcze istnieje nieporozumienie co do tego, czy Stany Zjednoczone będą miały prawo mieć 18, czy 21 krążowników o 10 000 ton.

Ale już dziś p. Mac Donald nadał przyjaźni angielsko-amerykańskiej charakter mistyczny. W mowie, wygłoszonej w Nowym Jorku, mówił o „posłannictwie rasy anglosaskiej, nadanem jej przez Boga”, co, jak słusznie zauważa rzymska „La Tribuna”, jest „językiem Kaisera”... w ustach socjalisty.

Niewątpliwie jednak Anglosasi pragnęliby teraz narzucić swoją wolę innym państwom. Na zwolanej przez nich do Londynu konferencji pięciu mocarstw morskich Anglia będzie się starała skrepić zwłaszcza Francję. Francja zrobiła wielkie ustępstwa, zgadzając się w r. 1921 w Waszyngtonie na ograniczenie swoich większych jednostek morskich. Ale wątpliwym jest, czy zgodzi się na zastosowanie tej samej krzywdzącej proporcji do statków mniejszych, mających dla niej znacznie większe znaczenie.

Francja, Japonia i Włochy przeciwstawiają się w każdym razie próbom wyrugowania łodzi podwodnych, które dla państw mniejszych i uboższych stanowią jedynie dostępny środek obrony. Gdybyśmy mieli 18 łodzi podwodnych, wybrzeże nasze byłoby zabezpieczone. Ale dlatego też największe mocarstwa, mogące sobie pozwolić na statki-fortece, domagają się zniesienia tej groźnej bro-

O ograniczenie zbrojeń morskich

Brzmienie noty zapraszającej na konferencję w styczniu

Londyn, 9. 10. (PAT) Wczorajsza prasa poranna podaje pełny tekst identycznie brzmiących not, wysłanych przez sekretarza stanu Hendersona ambasadorom państw obcych w Londynie francuskim, włoskiemu i japońskiemu zapraszających rządy tych państw do wzięcia udziału w konferencji 5 mocarstw morskich, poświęconej sprawie ograniczenia zbrojeń, a odbyć się mającej w drugiej połowie stycznia. Nota brzmi:

Mam zaszczyt zawiadomić W. E., iż rozmowy prywatne w przedmiocie zbrojeń morskich odbyte w Londynie w ciągu ub. 3 miesięcy przez premiera brytyjskiego i ambasadora St. Zjedn. osiągnęły stadium, w którym pozostaną do wyjaśnienia tylko szczegóły drugorzędne, nie mogące przeszkodzić zawarciu porozumienia między obu krajami. Premier brytyjski notyfikował W. E. od czasu do czasu w tej tak ważnej sprawie. Obecnie mam zaszczyt oświadczyć, że w wyniku wymiany poglądów osiągnięto porozumienie otrzymane na zasadach następujących: 1) Wymiana poglądów wpłynęła z istoty traktatu paryskiego 1928 r. będącego wyrazem stanowiska stron we wstępnym porozumieniu wobec zagadnienia bezpieczeństwa, określonego w postanowieniu odrzucającem wojnę jako narzędzie polityki państwowej w stosunkach między narodami. Na tem stanowisku stojąc, uznano traktat za punkt wyjścia dla przyszłego porozumienia. 2) Postanowiono przyjąć zasady parytetu w odniesieniu do każdej z kilku kategorii statków wojennych, godząc się przytem, że parytet, o którym mowa, przyjęty zostanie nie później, jak w dn. 31 grudnia 1936 r. W odniesieniu do tej sprawy rząd J. Król. Mości

w zjednoczonym królestwie, oraz rządy J. Król. Mości w dominjach odbyły wymianę poglądów, obecnie zaś oczekuje się, że projekt parytetu będzie ze strony brytyjskiej obejmował wszystkie siły morskie imperjum. 3) W toku wymiany poglądów uzgodniono również stanowisko stron w odniesieniu do klas pancerników, przyczem w ciągu odbywanych narad uznano za pożądane ponowne rozpatrzenie sprawy programu miar w klasie pancerników, jak wiadomo, wymagającej oddzielnej zgody reszty sygnatarjuszy traktatu waszyngtońskiego z r. 1922. Ponowne rozpatrzenie tej kwestji miało na celu zmniejszenie programu budowy nowych pancerników, mających zastąpić stare, podlegające wycofaniu. 4) Wobec tego, że oba rządy St. Zjedn. i J. Król. Mości w zjednoczonym królestwie stoją nadal na stanowisku zaniechania stosowania łodzi podwodnych jako narzędzia wojny, sprawa łodzi podwodnych nie wchodzi do treści głównych rozmów narad dwustronnych. Jednakże premier brytyjski i ambasador St. Zjedn. uznali, że ostateczne porozumienie w sprawie łodzi podwodnych może być osiągnięte dopiero na rozszerzonej konferencji wszystkich głównych mocarstw morskich.

Nota głosi dalej: Wobec wagi spraw, które były tematem dyskusji dwustronnej, oba rządy uznają za jak najbardziej pożądane zwołanie konferencji celem rozwiązania wszystkich tej kategorii zagadnień, które nie zostały objęte traktatem waszyngtońskim, oraz w celu rozważenia i porozumienia się we wszystkich pozostałych sprawach, objętych par. 2 art. 21 wspomnianego traktatu.

Oficjalny komunikat prez. Hoovera i Mac Donalda

Londyn, 8. 10. (AW). Prezydent Hoover i minister Mac Donald opublikowali oficjalny komunikat o przebiegu rokowań następującej treści: Wszystkie sprawy, mogące doprowadzić do na-

preżenia sytuacji pomiędzy naszymi narodami omówiliśmy szczerze i otwarcie. Porozumienie zostało osiągnięte. Rokowania toczyć się będą w dalszym ciągu.

Opinia prasy francuskiej i japońskiej

Paryż, 9. 10. (Radjo). Prasa paryska zajmuje się szczegółowo zaproszeniem do wzięcia udziału w konferencji pięciu mocarstw, dając wyraz przekonaniu, że Francja skorzysta z zaproszenia. „Journal” jednakże przestrzega przed zbyt optymistycznym i zaznacza, że wszystko będzie zależało od pojmowania określenia równości flot, które jest bardzo ogólnikowe i rozciągliwe, a stosuje się zawsze nadzwyczajnie do Ameryki i Anglii. Dokoła ograniczenia łodzi podwodnych potoczy się niewątpliwie zacięta walka. „Petit Parisien” nadmienia, że Francja ewentualnie będzie się musiała domagać jeszcze niektórych gwarancji dodatkowych, zanim przystąpi do udziału. — „Excelsior” zaś upatruje w proponowanym przez Anglię całkowitem skasowaniu statków podwodnych jedynie pla-

toniczne życzenie. Jest bowiem rzeczą pewną, że Francja nie da się pozabawić swej najważniejszej broni odpornej.

Tokio, 8. 10. (PAT). Ambasador japoński w Londynie zawiadomił rząd japoński o otrzymaniu zaproszenia na konferencję pięciu mocarstw w sprawie rozbrojenia na morzu, mającą się odbyć w Londynie w styczniu przyszłego roku. Premier japoński poinformował prasę, że przyjęcie zaproszenia przez Japonię jest z góry zapewnione. Co się tyczy perspektyw konferencji londyńskiej, to pod tym względem daje się zauważyć pewien pesymizm, obawiają się mianowicie, że o ile nie dojdzie uprzednio do zawarcia porozumienia między Japonią, Francją i Włochami, przyszła konferencja podzieli losy konferencji genewskiej z r. 1927, która, jak wiadomo, zakończyła się fiaskiem.

ni, która uniemożliwia im opanowanie słabszych państw.

Porozumienie angielsko-amerykańskie wytwarza więc nowy argument dla tak pożądanego porozumienia francusko-włoskiego. Rzym jednak domaga się zrównania swej floty z francuską. A Francja dowodzi, że, wobec swoich rozległych posiadłości, flota jej musi być większą od włoskiej, bo ta wówczas, skoncentrowana na morzu Śródziemnym, mogłaby w każdej chwili przerwać komunikację Francji z Afryką.

Należy mieć nadzieję, że mimo to

dojdzie do porozumienia francusko-włoskiego. W przeciwnym razie Anglosasi zaatakują wspólny Włochom i Francji kontynentalny system zbrojeń, oparty na powszechnej służbie wojskowej.

W Genewie lord Robert Cecil wyraźnie zapowiedział atak na tym terenie.

Przyjaźń anglo-amerykańska nakłada więc zwłaszcza na Włochy i Francję obowiązek wytworzenia wspólnego frontu. Mistycyzmowi p. Mac Donalda, który uważa za najlepszą gwarancję bezpieczeństwa pakt Kellogga i

który chciałby już dyktować Europie zmiany traktatów, należałoby przeciwstawić jasny, konstruktywny światopogląd laciński. Można co prawda być przekonanym, że walka konkurencyjna dolara z funtem szterlingów rozbije przyjaźń, pieczołowicie wznoszoną przez p. Mac Donalda, ale narazie położenie jest inne.

Gdzie są masoni?

Na innym miejscu znajdują czytelnicy obszerną mowę Ojca św., wygłoszoną do pielgrzymów polskich. Mowa ta nabrała rozgłosu nawet zagranicą ze względu na stanowcze wystąpienie Papieża przeciw masonerii, przed której działalnością w Polsce przestrzega Ojciec św.

W związku z temi doniosłymi słowami Głowy Kościoła, należy zacytować pewien charakterystyczny fakt, podany przez „Gazetę Warszawską”, która pisze:

„W „Głosie Prawdy” od dłuższego czasu jakiś p. Mściśław (pono wysoki urzędnik ministerstwa oświaty) poucza harcerstwo polskie w swych feljetonach o rzekomych zdobyczach międzynarodowego złotu w Anglii. Ostatni feljeton z 5 bm. jest niezwykle charakterystyczny dla tendencji naszych „sanatorów”, usiłujących kierować harcerstwem.

„Głos Prawdy” przypomina, że harcerze polscy defilowali przed ks. Connaught, tym samym ks. Connaught, który w r. 1906, jako wielki mistrz masonski, położył kamień węgielny pod zakrytą katedrą w Liverpoolu. Przypomina również, że klub masonski Birkenhead zapraszał do siebie harcerzy masonów i ubolewa, że „Strażnica Harcerska” przeciwdziała tej masonskiej agitacji. Autor nawołuje harcerstwo, by odrzuciło charakter katolicki i nie wyodrębniło się od obywateli polskich innego wyznania.

„Jeżeli na gruncie międzynarodowym harcerstwo polskie mogło defilować i oddawać honory masonskiemu mistrzowi, członkowi domu panującego w Anglii, mogło współżyć w obozie w Arrowe — parku ze skautami wielu wyznań niekatolickich i masonami, odwiedzającymi na polecenie głównej kwatery skautowej angielskiej świątynie masonskie, — to tembardziej u siebie, w ojczyźnie, mogłoby współpracować z harcerzami innego wyznania, a nawet narodowości, stojąc na wspólnej platformie służby dla państwa polskiego”.

„Tyle „Głos Prawdy”. Dziwnie się zbiegły jego zachęty do współpracy organizacyjnej z masonami z ogłoszeniem do pielgrzymki polskiej Ojca św., który w gorących słowach przestrzegał przed agitacją masonską...

„Nam się zdaje, że harcerze polscy nie defilowali wcale przed ks. Connaught jako masonem, tylko przed ks. Connaught, jako przedstawicielem dynastji angielskiej, bodaj dopiero z „Głosu Prawdy”, jeżeli go czytają, dowiedzieli się, że dygnitarz ten jest także masonem. Nam się zdaje, że młodzież polska pragnie z harcerstwa uczynić potężną i zwartą organizację w służbie Boga i Ojczyzny i że czuje doskonale, jak fatalne skutki miałby np. napływ Żydów do harcerstwa. Zdrowy instynkt młodzieży, broniącej się w harcerstwie przed współpracą z Żydami i z masonerją, mądrzejszy jest stokroć, niż podszepty „Głosu Prawdy”.

„Kto jednak dotychczas nie wierzył w usiłowania masonerii do zawiadnięcia naszym harcerstwem, niech przeczyta sobie artykuł „Głosu Prawdy” z dn. 5 bm. I kto miał jeszcze wątpliwości co do masonskiego charakteru „Głosu Prawdy”, ten chyba je stracił po tym artykule”.

Ojciec św. przestrzega Polaków przed sektą masonską

W dniu 4. b. m. Ojciec św. przyjął, jak wiadomo, na uroczystej audyencji pielgrzymkę polską, prowadzoną przez arcybiskupa Jalbrzykowskiego. Podawaliśmy już przebieg tej uroczystości. Obecnie Katolicka Agencja Prasowa rozstała dokładny tekst doniosłej i znamiennej mowy Ojca św. Oto jej brzmienie:

„Niezwykle szczęśliwi jesteśmy — najmilsi synowie, widząc was u stóp Swoich, tak licznie zebranych i ożywionych tak gorącymi względami Nas uczuciami. Wymownym dowodem Swych uczuć jest przede wszystkim sama wasza obecność w wiecznym mieście. Przybyliście tu z dalekich stron, pomimo licznych trudności, niewygód i wydatków, związanych z długą i uciążliwą podróżą. Przybyliście tu, aby zobaczyć Ojca chrześcijaństwa i Zastępcę Chrystusa Pana na ziemi, otrzymać z rąk Jego ojcowskie błogosławieństwo, aby oglądać Świętą Macierz, św. Kościół rzymski, matkę wszystkich kościołów. Przybyliście w licznych zespole, składającym się z przedstawicielami wszystkich stanów i zawodów społecznych, zjednoczeni duchem miłości i zgody wzajemnej. Przyszli, tu z wami liczni przedstawiciele duchowieństwa polskiego, tego duchowieństwa, którego zalety poznaliśmy z bliska, duchowieństwa na którego owocną pracę pasterską nad duszami waszemi i nad rozszerzeniem Królestwa Bożego patrzyliśmy własnymi oczyma w miastach i wioskach polskich. A przede wszystkim podnieść należy, że przyszliście tu z najodleglejszych zakątków Polski i z wszystkich dzielnic waszych, sięgających od Pomorza aż do Zakopanego, od Kalisza aż daleko poza Łuck, pod przewodnictwem licznego zastępu swych dostojnych pasterzy, którzy na jednej ze swych konferencji uchwili zorganizowanie obecnej pielgrzymki, co jest godne wielkiego uznania i pochwały.

„Dla powyższych względów niezwykle miłą dla nas jest wasza pielgrzymka, a w szczególności sposób dla tego, że przybyliście z ziem polskich, którąśmy osobiście, z bliska i dokładnie poznali, przebiegając i zwiedzając ją wzdłuż i wszerz od krańca do krańca, aż do zakątków najbardziej oddalonych, tak, że powiedzieć możemy, iż drogi kraj polski (caro paese di Polonia) znamy tak dokładnie, jak własny kraj ojczysty.

„Nasza radość jeszcze bardziej wzrasta, gdyż bierzemy pod uwagę dwie doniosłe pobudki duchowe, które was skłoniły do przedsięwzięcia tak długiej i uciążliwej podróży. Pierwsza z tych pobudek — to względem Naszą osobę. Przybywacie do Rzymu, jako członkowie wielkiej rodziny katolickiej ze wszystkich stron świata, aby uczestniczyć w uroczystościach z okazji Naszego jubileuszu kapłańskiego, oraz aby oświadczyć, że ta uroczystość Nasza nie uszła waszej uwagi.

„Dziękując wam za ten dowód miłości i przywiązania, podnieść musimy inny jeszcze motyw, który was przywiódł do Nas. Przyszliście do miasta świętego przede wszystkim dla tego, by z Naszego jubileuszu uczynić Mój jubileusz, przekształcając jubileusz Ojca na jubileusz dzieci, Nasz jubileusz kapłański na swój jubileusz duchowy.

„Przyszliście, aby skorzystać z tych nadprzyrodzonych skarbów, któreśmy ofiarowali w tym roku jubileuszowym całemu światu katolickiemu; ze skarbów wiary, prawdziwej pobożności i wspólnej modlitwy, które są tak miłe Sercu Jezusowemu; ze skarbu Sakramentów św., odpustów oraz innych pociech i pomocy duchowych.

„Z tych cennych łask i skarbów jubileuszowych moglibyście byli skorzystać pozostając w kraju waszym. Wy jednak woleliście dotrzeć do samego źródła, aby obficie zaczerpnąć łask i skarbów duchowych w świątyniach i bazylikach rzymskich, katedrach i w innych miejscach świętych, gdzie wszystko żywo przemawia do umysłów i serc, głosząc triumf wiary, piękno życia chrześcijańskiego, niezniszczalną moc męczeństwa i cnoty. Tu w wiecznym mieście wszystko namacalnie wskazuje wam na Boskie pochodzenie naszej wiary i Kościoła rzymsko-katolickiego, którego wszyscy jesteśmy dziećmi; tu przebywa Zastępca Chrystusa Pana na ziemi, Namiestnik św. Piotra, któ-

ry niezależnie od tego, jakie imię nosi i skąd tu przybył, żywo nam przypomina i uznawania złoty łańcuch, wiążący nierozdzielnie nasze dzieje kościelne z dziejami Jezusa Chrystusa, Odkupiciela i założyciela Kościoła, który ciągle w kolei wieków powtarza do Namiestników św. Piotra, biskupów rzymskich to samo, co ongiś oświadczył Księżciu Apostołów: „Ty jesteś Opoką, a na tej Opoce zbuduje Kościół mój, a bramy piekielne nie zwyciężą go”. „A oto ja jestem z wami aż do skończenia świata”.

„Do tego środowiska, obfitującego w święte pamiątki, pełnego niewysłowionego oroku i nadprzyrodzonego namaszczenia i mocy przyzywacie, wy, wraz z kapłanami aby pozyskać łaski jubileuszowe i dowieść całemu światu, jak wysoko cenicie sobie dobro nadprzyrodzone i jak ściśle współdziałacie z duchowieństwem waszym, czuwając nad duszami waszemi. To wszystko napelnia serca Nasze wielką i świętą radością, gdyż Pan Bóg najwyższą pieczęć nad naszymi duszami Nam powierzył, i w dniu sądu ostatecznego musimy za nie zdać rachunek. Czyż może być dla Nas coś bardziej pocieszającego, jak wasze usilne zabiegi i wspaniałomyślne poczynania, zmierzające do uswięcenia dusz waszych.

„Witamy was w wiecznym mieście również jako dzieci Polski, która od wielu wieków zajmuje tak wybitne i poczesne miejsce wśród państw chrześcijańskich i w wielkiej rodzinie narodów katolickich, co stanowi słuszną dumę i chlubę waszą. Musimy zaraz jednak dodać, że ta okoliczność pociąga za sobą wielką odpowiedzialność. Ta wielka, święta, cenna spuścizna, jaką przekazali wam ojcowie wasi, a której broniliście w oczach Naszych z taką troskliwością i z takim męstwem, mimo tylu cierpień, przeszkód i burz, które szalały nad krajem waszym, ta święta spuścizna winna stanowić miarę i zakres waszej odpowiedzialności, wobec Boga i Kościoła. Wiemy doskonale, że niepotrzeba was zachęcać do tego, abyście kochali waszą spuściznę i strzegli jej, gdyż życie wasze jest wymownym dowodem, jak ją cenicie. Dlatego jednak żeśmy przebywali w ciągu dłuższego czasu wśród was, a myśl Nasza raz po raz biegnie do waszych stron, z szczególną troską śledząc losy i życie religijne waszego kraju, stan Kościoła i rozwój Królestwa Bożego wśród was, i dlatego też musimy ostrzec was, jak ongiś Chrystus ostrzegł apostołów mówiąc do nich: „Czuwajcie i módlcie się”. Czuwajcie, gdyż grożą wam niebezpieczeństwa i zadzki podstępne. Wróg wszelkiego dobra, którego Chrystus Pan nazwał bramami piekielnymi, nie śpi ale czuwa i działa wśród was. Mam tu na myśli przede wszystkim sektę masonską, która szerzy swe przewrotne zasady i zgubne wpływy również i w Polsce, usiłując w szczególności zniszczyć waszą świętą i cenną spuściznę duchową i religijną, która stanowi moc i chlubę waszą. Dlatego też, powtarzam, czuwajcie, gdyż wróg nie śpi, a więc i wam niewolno zasypiać.

„A następnie, módlcie się. Albowiem wrogów wszelkiego dobra nie zdoła pokonać żadna ludzka siła bez pomocy łaski Bożej. Trzeba zawsze się modlić i nigdy nie ustawać. Przodkowie wasi zostawili wam wzniosłe wzory mężów modlitwy. Nic przeto dziwnego, że i wy umiecie się modlić. Byliśmy tego świadkami; przebywając wśród was, niejednokrotnie byliśmy wzruszeni do głębi i zdumieni gorącymi objawami waszej pobożności i modlitwami ludu waszego w miastach i wioskach. A więc nie przestajcie i teraz modlić się i czuwać. Trzeba jednak dodać jeszcze, że musimy pracować i działać. Czuwać, modlić się i pracować! Przede wszystkim czuwać, aby wiedzieć, jak pracować i w jakim kierunku działać. Następnie modlić się, gdyż bez modlitwy bezskuteczna i nieowocna będzie praca. A modlić się należy z wielką żarliwością i ufnością, gdyż tylko od Boga spodziewać się możemy skutecznej pomocy w walce z wrogami Wiary i Kościoła; a przeto trzeba z taką energią, z takim poświęceniem, zapałem się siebie i z zapałem pracować i działać, jak gdybyśmy tylko na swoje siły liczyć mogli i od naszych wysiłków zależał cały rezultat naszej pracy. Tak nau-

czał słowem i przykładem wielki święty i wielki pracownik w Kościele katolickim, św. Ignacy Loyola.

„Zapytacie: jak mamy pracować? Co mamy czynić? Przede wszystkim żyć prawdziwie po chrześcijańsku. Albowiem akcja ta — to życie. Cóż warte życie bez akcji? Czyż akcja nie jest wybitnym i głównym objawem życia? A więc trzeba pracować i działać, by rozwijać i wzmacniać życie chrześcijańskie i wasze chwalebne tradycje religijne, które odziedziczyliście po waszych przodkach.

„Z wielką radością i pociechą musimy stwierdzić, że wasi biskupi owocnie pracują w tym kierunku, gorliwie zabiegając o powstanie i rozwój tych organizacji i poczynają społecznych, które określamy mianem „Akcji Katolickiej”. Obecnie „Akcja Katolicka” jest niczym innym, jak żywotnym objawem życia katolickiego. A przeto winni wszyscy bez wyjątku z całą energią, z zapałem, z synowską uległością współdziałać z szlachetnymi poczynaniami waszych biskupów i kapłanów. Powinniście spieszyć im z pomocą w miarę możliwości i każdy w swoim zakresie i w dziedzinie swej pracy: starsi i młodzi, bogaci i biedni, sfery inteligentne i lud prosty.

Nerwy

Przebieg wypadków ostatnich miesięcy świadczy o tem, że w obozie „sanacyjnym” zdenerwowanie udzieliło się prasie rządowej, jak i wybitniejszym politykom tego obozu.

Na ostatnim posiedzeniu klubu BB. w zastępstwie chorego p. Sławka przewodniczył i referował poseł Marjan Kościalkowski. Ten sam p. Kościalkowski zwołał niezależnie od B. B. także swoje Zjednoczenie pracy miast i wsi, które powzięło znane uchwały, oraz udzielił wywiadu na temat obecnej sytuacji politycznej.

Ten właśnie wywiad jest — jak już to stwierdziliśmy — bardzo charakterystyczny. Niema w nim ani słowa o sytuacji gospodarczej i budżetowej, o tem, jak rząd i B. B. chcą zlagodzić obecne przesilenie. Poza zapewnieniem o niewzruszonej rzekomo spoiwości B. B. mówi p. Kościalkowski ogólnikowo o konieczności „szybkich i zdecydowanych” posunięć ze strony miarodajnych czynników.

Takie oświadczenie bez żadnej treści merytorycznej może być najrozmaiciej rozumiane. Politycznie jest ono niewątpliwie pogroźką pod adresem opozycji. Najciekawsze jest jednak umotywowanie tej pogroźki. Oto zdaniem p. Kościalkowskiego „na czoło obecnej sytuacji wysuwa się bezsprzeczny fakt, że do głosu znowu doszły istotnie sprawy wypadków majowych”, poczem wyraźnie już jest mowa o „cieniach” pp. Witos, Kiernika i Popiela.

W pierwszej chwili człowiek niewtajemniczony w arkania polityki, nie wie dobrze, o co to chodzi. Wszak pp. Witos i Kiernik nie dzisiaj, ale w lutym 1928 zostali wybrani do Sejmu. Fakt, że p. Witos dotychczas formalnie nie był prezesem klubu „Piasta”, jest bez większego znaczenia; każdy wie, że p. Witos jest duszą swego stronnictwa i że bez Witosy niema „Piasta”. P. Kiernik zaś zawsze należał do przydyjmu klubu, kierując jego pracami ustawodawczymi stale, bez przerwy. Więc skądże to oburzenie p. Kościalkowskiego?

Wypływa ono z tego samego źródła, co artykuł o „Gasnącym świetle”. Sfery rządzące były niemal pewne, że opozycja z radością powyciży wyciągniętą do niej rękę, że oceni „zaszczyt” zaproszenia jej na konferencję najpierw przez p. Świątalskiego, a potem przez p. Sławka. Wiemy, że ci, którzy tak sadzili, mieli po temu pewne powody i że gdyby nie szybka i zdecydowana odpowiedź Klubu Narodowego, to lewica i centrum byłyby poszły na naradę budżetową, proponowaną przez rząd.

Stało się inaczej, a stąd irytacja i pogroźki. Więc wskrzesza się widmo maja 1926 i straszny „zdecydowanymi posunięciami”. Przy tej sposobności dowiadujemy się, że sprawcami wypadków majowych byli pp. Witos, Kiernik i Popiel.

Nie nasza rzecz bronić tych panów, z którymi mieliśmy nieraz polityczne przeprawy. Musimy jednak wskazać, jak irytacja i chore nerwy wpływają na poczucie prawdy i rzeczywistości.

Nie trzeba chyba rozwodzić się nad tem, jak fatalne skutki dla państwa, dla jego kredytu zagranicznego i wewnętrznego, dla całego życia gospodarczego wywierają takie i tym podobne pogroźki zdenerwowanych polityków. Zbytecznym także byłoby wykazywać, że między majem 1926 a listopadem 1929 zachodzi ogromna różnica. Wie o tem

„Gdy każdy z was będzie działał w miarę swych sił i zdolności, to niewątpliwie wkrótce nastaną w Polsce dla sprawy katolickiej dni triumfu i chwały, gdyż rozpoczyna się tam okres wielkiego i bogatego żniwa na polach życia katolickiego i pracy katolickiej.

„W tej myśli i z tą błogą nadzieją w duszy udzielam wam tego błogosławieństwa, którego spodziewacie się od Nas, a którego udzielamy wam z radością, jako uwieńczenia i znaku widomego łaski jubileuszowych. Błogosławimy wam wszystkim i każdemu w szczególności. Błogosławimy waszej pracy społecznej i Akcji Katolickiej, której wielce wymownym dowodem i wyrazem są te oto sztandary organizacji katolickich, które tu przed sobą widzę. Błogosławimy wszystkim waszym biskupom, kapłanom, zgromadzeniom zakonnym, mieszkańcom miast i wsi, a zwłaszcza ukochanej młodzieży, która jest przyszłością waszego narodu. Udzielamy wreszcie błogosławieństwa całej waszej zmartwychpowstałej Ojczyźnie, którą oddajemy pod opiekę Serca Jezusowego, by po wsze czasy pełniła swą szczytną misję przekazaną jej przez waszą chlubną tradycję”.

każdy, a skoro tak jest, chcemy na razie na tem poprzestać.

Gwoździem wywiadu p. Kościalkowskiego jest to, że uchodzi on powszechnie za kandydata na fotel premiera w razie jego opróżnienia. Gdyby tak było istotnie, powinien p. Kościalkowski tembardziej papiętać o swoich nerwach. Nie zawsze straszenie innych oznacza, że straszący sam się nie boi. — Często bywa akurat przeciwnie.

Ponad sytuacją polityczną unosi się zatem — zdenerwowanie. Byłoby bardzo źle, gdyby udzieliło się ono społeczeństwu. Jest obowiązkiem każdego dobrego obywatela temu zdenerwowaniu przeciwdziałać, tem więcej, że są pewne czynniki, które nad wytworzeniem go pracują.

Dla kogo pracują? Zdaje im się, że dla siebie, faktycznie zaś dla kogoś zupełnie, zupełnie innego.

Ku czci Pułaskiego

Utworzenie specjalnego komitetu w Poznaniu. — Obchód odbędzie się 11 b. m.

Na konferencji odbytej w Bibliotece Raczynskich zawiązał się miejscowy komitet obchodu ku czci Kazimierza Pułaskiego. Skład komitetu jest następujący, pp.: prez. Cyryl Ratajski — przewodniczący; prof. dr. Bronisław Dembiński, inż. Witold Hedinger — przewodniczący rady miejskiej, J. M. St. Kasznica — rektor Uniwersytetu Poznańskiego, radny m. Poznania — dyr. Roman Leigeber, komendant placu pułk. Malczewski, Witold Noskowski — redaktor, radny m. Poznania — prof. dr. Romuald Paczkowski, radca Kazimierz Ruciński, prof. dr. Adam Skalkowski, ks. prał. Antoni Stychel, rektor Władysław Wilczkowiak (Kuratorjum Okr. Szkolnego), dr. Andrzej Wojtkowski — dyr. Biblioteki Raczynskich, Zygmunt Załeski — dyr. Urzędu Statystycznego m. Poznania.

Do Obywatelstwa stoł. m. Poznania.

W piątek, dnia 11 października 1929 r., odbędzie się obchód uroczysty ku czci Kazimierza Pułaskiego, wtelkiego bojownika o wolność Polski i Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Program:

1. O godz. 9 nabożeństwo w kościele farnym z udziałem przedstawicieli władz — odprawi ks. prał. Antoni Stychel.
2. O godz. 10 defilada wojskowa przed Zamkiem.
3. O godz. 18 obchód uroczysty w Auli Uniwersytetu Poznańskiego:
 - a) zagajenie — pułk. Malczewski, komendant placu.
 - b) Hymn narodowy polski — orkiestra wojskowa.
 - c) 1. „Gaude Mater Polonia Goryczyckiego”, 2. „O ziemio ojców” — Chór „Hasło” pod dyr. prof. Kwaśnika.
 - d) „Stanowisko Kazimierza Pułaskiego w dziejach polskich i powszechnych” — dr. Andrzej Wojtkowski, dyr. Biblioteki Raczynskich.
 - e) 1. „Zaszumił las” H. Opieńskiego, 2. „W Tatrach” M. Surzyńskiego, 3. „Pieśń żołnierska” J. Galla — Chór „Hasło” pod dyr. prof. Kwaśnika.
 - f) Hymn narodowy amerykański — orkiestra wojskowa.

Na uroczystości powyższe zapraszam obywatelstwo miasta.

Prezydent miasta:
Ratajski.

Rząd węgierski i socjaliści

**Nadzieje na uzyskanie rewizji granic nie ustają nadal
Wobec rzekomych oświadczeń prezydenta Masaryka**

Wiedeń, 8. 10. (PAT). „Neue Freie Presse” w depeszy z Budapesztu donosi, że między hr. Bethlenem a węgierską socjal-demokracją toczą się rokowania, mające na celu wzajemne zbliżenie. Hr. Bethlen spodziewa się, że uspokojenie wewnętrzne wzmocni pozycję Węgier zagranicą, szczególnie w kwestii rewizji granic. Socjal-demokraci domagają się amnestji dla emigracji politycznej, zaprowadzenia powszechnego i tajnego prawa głosowania i wolności prasy, zmian za co obiecują rzeczową opozycję parlamentarną, zwalczanie komunistów i poparcie rządu w jego walce o rewizję. Hr. Bethlen zgadza się na likwidację emigracji, powiększenie liczby okręgów wyborczych i tajne głosowanie. Sądzą, że rokowania będą pomyślnie zakończone.

Budapeszt, 9. 10. (Radjo). W

prasie tutejszej naogół żywo są omawiane rzekome wynurzenia prezydenta Czechosłowacji Masaryka, które jakoby miał poczynić wobec przewodniczącego węgierskiego instytutu społecznego Rajnissa, a którym stanowczo już zaprzeczyło czechosłowackie biuro prasowe. Według doniesień węgierskich prezydent Masaryk miał jakoby wyrazić się, że dostęp do Dunaju pod Preszburgiem dla Czechosłowacji jest koniecznością nieodzowną, natomiast co do reszty terytorjum, zamieszkałego przez przeszło 50 proc. Węgrów, ujawnił rzekomo gotowość do pertraktacji zamiennych oraz nakłonił skłaniał się do przyznania mniejszości węgierskiej własnego przedstawicielstwa w rządzie czechosłowackim.

Prasa francuska o Stresemannie

Paryż, 8. 10. (PAT). Wśród głosów prasy francuskiej, sławiącej talenty dyplomatyczne Stresemanna, stanowisko odmienne zajmuje rojalistyczna „Action Française”, na łamach której Leon Daudet oświadcza m. in., że Stresemannowi nie poszło tak łatwo, gdyby miał do czynienia z ministrem spraw zagranicznych króla francuskiego. W zakończeniu swego artykułu Daudet zaznacza, że niemieckie stronnictwo militarne, kierowane faktycz-

nie przez von Seeckta, komunikowało Stresemannowi jedynie to, co uważało za stosowne, dowodem czego są nprzykład roboty forteczne w Prusach Wschodnich, o istnieniu których sam Stresemann i gen. Groener zupełnie nie wiedzieli. Zaufanie stronnictwa militarne do Stresemanna rosło w stosunku prostym do jego sukcesów dyplomatycznych, które w ostatnim roku szły w przyspieszonym tempie.

Afera Besedowskiego w Paryżu

Berlin, 8. 10. (PAT). „Voss. Ztg.” donosi z Paryża, że afera radcy ambasady sowieckiej Besedowskiego przybrała charakter olbrzymiego skandalu politycznego. Według pogłosek, pochodzących z kół ambasady sowieckiej i sowieckiego przedstawicielstwa handlowego w Paryżu, stanowisko ambasadora Dowgalewskiego ma być w wysokim stopniu zachwiane. Delegat G. P. U. Resemann, który w sprawie Besedowskiego przyjechał do Paryża, miał w przeddzień swego odjazdu oświadczyć zebranym członkom ambasady sowieckiej, że Dowgalewski od dłuższego czasu już starał się zatuszować działalność kontrrewolucyjną Besedowskiego wobec rządu moskiewskiego. Dowgalewski wystąpił następnie obszerny raport telegraficzny do Moskwy, dotychczas jednak władze moskiewskie wcale nie zareagowały na informacje ambasadora. Powodem milczenia Moskwy miały być tarcia między bawiącym zagranicą komisarzem spraw zagr.

Cziczernim a jego zastępcą Litwinowem, który nie chce się mieszać w aferę protegowanego przez siebie Dowgalewskiego, obawia się bowiem ściągnąć na siebie przez to gniew Stalina, który szukać ma tylko sposobności pozbycia się Litwinowa ze stanowiska, jakie obecnie zajmuje.

Paryż, 8. 10. (AW) W wywiadzie, udzielonym piśmie emigracyjnemu „Wozroźdzenie” Besedowskij stwierdza, że władza sowiecka znajduje się w stanie zachwianej równowagi. Stalin niedowierza Mienżyńskiemu, obawia się bowiem, iż mógłby przejść do opozycji. Działalnością G. P. U. kierują właściwie Jagoda i Tryliser. Stalin przedewszystkiem ma zaufanie do Jagody. W większości organizacji emigracyjnych znajdują się informatorzy G. P. U. Wszystkie sowieckie przekazy pieniężne kierowane są na nowy Jork, na rachunek banku państwowego, co umożliwia uruchomienie tych sum na całym świecie.

Ciężka katastrofa kolejowa pod Dęblinem

5 osób zabitych, 2 zmarły, około 40 rannych

Warszawa, 9. 10. (Tel. wł.) Dzisiaj o godz. 4 rano na stacji Sobole koło Dęblina pociąg towarowy idący od strony Warszawy najechał na pociąg osobowy, jadący od strony Lwowa. Wskutek zderzenia zabitych zo-

stało pięć osób, mianowicie hamulcowy, konduktor, dwóch żołnierzy i dwie osoby cywilne. Z pośród 15 osób ciężko rannych dwie zmarły w drodze do szpitala. Łżej rannych jest około 30 osób.

Wyjazd Prezydenta Rzpltej do Wilna

Warszawa, 9. 10. (PAT) Dzisiaj o godz. 10.10 pociągiem specjalnym wyjechał do Wilna na uroczystości związane z 350 rocznicą istnienia uniwersytetu im. Stefana Batorego p. Prezydent Rzpltej, któremu w podróży towarzyszą: szef kancelarji cywilnej p. Lisiewicz, oraz adiutanci przyboczni major Jurgielewicz i kpt. Suszyński.

Pos. Eustachy Sapieha z klubu BB. złożył mandat

Warszawa, 9. 10. (Tel. wł.) Poseł Eustachy Sapieha, należący do klubu B. B. złożył swój mandat. Powodem tego kroku jest proces jego przeciwko skarbowi państwa o zwrot posiadłości rodzinnych, skonfiskowanych przez rząd rosyjski. Obiega jednak pogłoska, iż obok tego oficjalnie podawanego powodu złożenia mandatu faktycznym powodem jest niezadowolanie z istniejącego stanu rzeczy.

Premja 400 tysięcy złotych padła na nr. 110562

Warszawa, 9. 10. (Tel. wł.) W ostatnim dniu ciągnięcia loterii państwowej premja wysokości 400 tys złotych padła na nr. 110562, sprzedany w Warszawie.

Hakatyzm w Gdańsku

Gdańsk, (AW). Na kongresie kobiet niemieckich wystąpił poseł do Volkstagu Ziehm, który w mowie swojej poruszył m. in. kwestję stosunku Gdańska do Polski. P. Ziehm przedewszystkiem rzucił szereg oszczerstw na Polskę, z którą — zdaniem jego — współżycie Gdańska jest nieszczęściem. Aby to udowodnić p. Ziehm przekreślał wszelkie dane co do korzyści, jakie ciągnie Gdańsk z stosunków sąsiedzkich z Polską. P. Ziehm, stwierdzając zwycięski pochod kultury polskiej na wschodzie, wyraził ubolewanie, iż niemieckość Gdańska jest w niebezpieczeństwie, a przecież, jak mówił, niemieckość Gdańska jest gwarancją niemieckości Prus Wschodnich.

Pielgrzymka górnośląska w Rzymie

Rzym, 8. 10. (PAT) Wczoraj rano przybyła do Rzymu pielgrzymka śląska pod przewodnictwem ks. biskupa Lisieckiego. Pielgrzymkę oczekiwali na dworcu nuncjusz apostolski Marmaggi, charge d'affaire ambasady polskiej przy Watykanie Janikowski i radca ambasady polskiej przy Kwirynale Tomaszewski. Pielgrzymka składa się z przeszło 400 osób. W ciągu dnia zwiedziła ona bazylikę św. Piotra. Dziś odbędzie spowiedź jubileuszową, jutro zaś przyjęta będzie na audjencji przez Ojca Świętego.

Konfiskata „Robotnika”

Warszawa, 9. 10. (AW). Wydanie „Robotnika” z dnia dzisiejszego tj. 9 bm. uległo konfiskacie.

Pogrzeb śp. Czesława Jankowskiego

Wilno, 8. 10. (PAT). W dniu dzisiejszym odbył się pogrzeb śp. Czesława Jankowskiego, znakomitego publicysty, dziennikarza i literata. Pogrzeb urządony był na koszt miasta przy dotacji rządowej. Trumnę z domu żałoby wynieśli na barkach członkowie Syndykatu Dziennikarzy Wileńskich, którego śp. Zmarły był długoletnim czynnym prezesem a ostatnio prezesem honorowym. Złożono mnóstwo wspaniałych wieńców. Nabożeństwo żałobne w Bazylice odprawił ks. biskup Michałkiewicz. Przemówień nad mogiłą nie było, stosownie do ostatniej woli Zmarłego. Jedynie kwartet smyczkowy wykonał na cmentarzu utwory Mozarta i Schuberta. Prasa wileńska wysłała w żałobnych obwódkach, przynosząc fotografię zmarłego oraz obszernie artykuły, poświęcone jego pamięci.

Zarząd polskiej partji komunistycznej narzucony przez Moskwę

Warszawa, 9. 10. (Tel. wł.) Komitet wykonawczy Międzynarodówki moskiewskiej wykluczył z polskiej partji komunistycznej grupę opozycjonistów prawicowych m. i. posła Warszawskiego, Zaleskiego, Kostrzewę, Stefańskiego itd. Biuro polityczne polskiej partji komunistycznej rozwiązano. Na miejsce wykluczonych moskiewska centrala wyznaczyła 6 nowych komunistów. W ten sposób nowy zarząd polskiej partji komunistycznej nie został wyłoniony z wyborów, ale narzucony przez Międzynarodówkę.

Gorszące zajście w sądzie

Katowice, 9. 10. (Tel. wł.) Podczas procesu o fałszerstwo w sądzie grodzkim w Katowicach oskarżony, Ryszard Niemiec, po wysłuchaniu wyroku chwycił ze stołu sędziowskiego krucyfiks i rzucił nim w przewodniczącego trybunału dr. Tomaszewskiego. Przewodniczący, uchyliwszy się, uniknął ciosu, krucyfiks zaś rozbił szybę w oknie i spadł do ogrodu. Przytrzymanego przez Policję Niemca usiłowały odbić dwie siostry oskarżonego i nieznane osoby.

Konferencja kolejowa w Bukareszcie

Bukareszt, 8. 10. (PAT). Rozpoczęły się tu prace konferencji kolejowej czechosłowacko-polsko-rumuńskiej. Konferencja ma na celu zaprowadzenie komunikacji tranzytowej przez strefy pograniczne.

Do korespondentów i Przyjaciół „Kurjera Pozn.”

Korespondentów i Przyjaciół pisma naszego prosimy o podanie nam ścisłych liczbowych danych porównawczych o wyborach w danym mieście przed czterema laty do rady miejskiej, przed półtora rokiem do Sejmu, a obecnie. Dane te porównawcze potrzebne są zarówno redakcji naszej, jak Stronnictwu Narodowemu.

W sojuszu a o własnych siłach

Jak wiadomo, przed czterema laty zśliśmy do wyborów do rady miejskiej w Poznaniu w sojuszu z Chrześcijańską Demokracją. Zdobyliśmy wówczas razem mandatów 34, z których jednakowoż 13 przypadło w udziale Chrześcijańskiej Demokracji, a nam pozostało tylko 21.

Obecnie poszliśmy sami do wyborów i zdobyliśmy o własnych siłach

33 mandaty. Chrześcijańska Demokracja uzyskała z listy nr. 7 dla siebie 4 mandaty.

Nadmieniamy, że Narodowemu Obozowi Gospodarczemu brakło tylko 5 głosów, a byłby uzyskał 34-ty mandat kosztem listy nr. 7 (p. dr. Pinkowskiego).

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,89 2/5 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 1/2 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,12 zł, gotówką — 211,69 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173,00 zł, gotówką — 172,66 zł.

Poznańska Giełda Pienięzna

Poznań, 9 października 1929.

Przebieg giełdy dzisiejszej również wykazał tendencję bez zmiany.

Z pap procent. wzgl. lokacyjnych płacono za premj. dolarowe 60,— (za sztukę 5-dol.) i za 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie 41 proc. za soddawano 8 proc. listy dolarowe ziemskie 91.50 proc. (przy dew 8,90). Dopytywano się o 5 proc. pożycz. konwers. po 4 proc. bez oddawców, natomiast w zaofiarowaniu były 6 proc. listy żytnie po 24,25 bez odbiorców.

Akcje bankowe bez obrotów. Z akcji przemysłowych płacono za Browar Krotoszyński 32,— robiono transakcje Herzfeldem po 44,— a R. Maya oddawano po 96,—

Z dniem dzisiejszym odpada bezdywidendowy kupon od akcji „Arkona” za rok 1928/29.

Cedula urzędowa z 9 października 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 91.50% O.

4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 60,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Browar Krotoszyński I em. zł. 32,— P

Herzfeld-Viktorius I em. zł. 44,— +

Dr. Roman May I em. zł. 96,— O.

Tendencja: Bez zmiany.

Giełda warszawska

dnia 9 października 1929 r.

Waluty Golówka

Dol. Stan Zjedn. tr. 8.88 sp. 8.90 kup. 8.86

Dewizy:

Belgja	tr. 000,00 sp. 000,00 kup. 000,00
London	048,36 048,47 048,25
Nowy Jork	008,90 008,92 008,88
Paryż	035,01 035,10 034,92
Praga	026,39 026,46 026,33
Szwajcaria	172,28 172,66 171,80
Wiedeń	125,85 125,66 125,04
Włochy	046,69 046,81 046,57

Papiery państwowe i obligacje:

4% pożycz. inwest.	116,00 114,50 115,00
5% pożycz. premj. dol.	000,00 000,00 061,25
5% pożycz. konw.	000,00 000,00 049,85
6% pożycz. dol.	000,00 000,00 080,00
10% pożycz. kol.	000,00 000,00 102,50

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	000,00—116,50
Bank Polski	166,60—167,25
Elektrownia w Dąbr.	000,00—088,00
Siła i Światło	000,00—117,00
Wysoka	000,00—150,00
Lilpop	000,00—028,00
Parowozy	025,50—026,00
Starachowice	000,00—023,00

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg

reszta za 100 kg

Berlin, dnia 9 października 1929

Pszennica march. od st. zał.	235,00—237,00
Tendencja stała.	
Zyto march. od st. zał.	183,00—186,00
Tendencja słabsza.	
Owies march. od st. zał.	173,00—183,00
Tendencja stała.	
Jęczmień trowarny	196,00—216,00
Tendencja stała.	
Jęczmień past. i przemysł.	178,00—188,00
Tendencja stała.	
Kukurydza loco Berlin	204,00—205,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	28,50—33,75
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	24,65—27,40
Tendencja ledwo utrzymana.	
Ospa pszenna	11,60—12,25
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	10,50—11,00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	35,00—44,00
Groch dr. jad.	28,00—33,00
Groch past.	21,00—23,00
Makuchy rzepakowe	18,50—19,00
Makuchy niane	24,30—24,60
Wytłoki suche	11,70—11,90
Srut Soja	19,80—20,30
Płatki ziemniaczane	16,00—16,60
Ogólna tendencja spokojna	

Notowania złote w Berlinie

z dnia 9 października 1929.

Wyplaty na Warszawę: 46,925—47,125

Noty wielkie: 46,825—47,225

Opinia francuska wobec zgonu Stresemanna

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Paryż, w październiku. Cała tutejsza prasa zamieściła obszernie artykuły, omawiające działalność zmarłego ministra spraw zagranicznych Niemiec. Wszyscy jednomyślnie uznają jego wielkie zalety jako męża stanu. Dzięki swojej polityce realistycznej, naginającej się do okoliczności, stał się on istotnym oswobodzicielem terytorjum niemieckiego. Jego zasadniczym celem i planem, trzeźwo przemyślanym, stało się uwolnienie Niemiec od wszelkich więzów, jakie na nie narzucił traktat wersalski. Plan ten realizował powoli, wykorzystując dla swoich celów, politykę pacyfistyczną Francji.

Jacques Bainville skreślił bardzo ciekawy portret p. Stresemanna jako człowieka, w którym górowała przede wszystkim inteligencja i zdrowy rozsądek. Sukcesy jego polegały na przystosowaniu metod Bismarcka do warunków Niemiec powojennych. W tym celu przyswajał sobie idee zwycięzców, przychlebując im i wyprzedzając ich nawet w polityce pokojowej, co wykazał, proponując traktat locarneński.

P. Stresemann dał najwyższe dowody inteligencji, kiedy z aneksjonisty stał się pacyfistą, a z monarchysty — republikaninem, ponieważ zrozumiał doskonale, że w danym wypadku polityka pozornego pogodzenia się z losem była najkorzystniejszą dla Niemiec. Gdy się nie jest najsilniejszym, nie można uciekać się do siły. P. Stresemann stwierdza Jacques Bainville, był człowiekiem, który od czasów Bismarcka najlepiej pracował na rzecz Rzeszy. Nie łatwo

też znajdzie zastępcę, który bodaj czy będzie posiadał w równym, co on stopniu szerokość poglądów i giętkość polityczną.

Kwestja następcstwa po zmarłym ministrze zajmuje żywo tutejsze koła polityczne, gdyż stanowisko min. Curtiusa jest tylko prowizoryczne. „Echo de Paris”, traktując bardzo trzeźwo działalność Stresemanna przypuszcza, że polityka pojednawcza, jaką prowadził, będzie przez jego następców kontynuowana. Łatwo zrozumieć, dlaczego Niemcy zdają sobie dobrze sprawę, że, dzięki niej właśnie tak wielkie uzyskali ustępstwa. Powrót do taktyki otwartego oporu nie miałby sensu.

Szereg innych organów umiarkowanych podziela punkt widzenia „Echo de Paris”. Jakkolwiek spadek po p. Stresemannie nie będzie łatwy, stwierdza „Avenir”, gdyż polityka wewnętrzna Rzeszy jest w obecnej chwili burzliwa, jednakowoż nie będzie on mógł zmienić rezultatów już osiągniętych i wątpliwym jest, by plan Younga był wystawiony na niebezpieczeństwo, zwłaszcza, jeżeli Francja będzie stała na stanowisku, określonym przez min. Maginot, tj. „warunkowej” ewakuacji Nadrenji.

Znacznie bardziej pesymistycznie zapatruje się półoficjalny „Le Temps”. Uważa on, iż nagła śmierć p. Stresemanna wytworzyła sytuację bardzo poważną, mogącą spowodować wielkie przewroty zarówno w Niemczech, jak w Europie. Na terenie Niemiec należy spodziewać się jeszcze gwałtowniejszej kampanji nacjonalistów przeciwko pla-

nowi Younga i układom haskim. — „Temps” jednak przypuszcza, że bez względu na to, jaki rząd przyjdzie do władzy, układy ocaleją, dzięki perspektywie bliskiej ewakuacji 3-ciej strefy nadreńskiej. Pozostanie natomiast jeszcze szereg kwestyj bardzo delikatnych do rozwiązania. Rokowania mogą być trudne. Dzieło pokoju może być zagrożone. Toteż czujność aliantów, a zwłaszcza Francji powinna być zdwojona.

Koła lewicowe, gdzie p. Stresemann uważany był za apostoła idei pokoju i pioniera zbliżenia francusko - niemieckiego, wyrażają głęboki żal z powodu śmierci tego „wielkiego Europejczyka” i piszą o „żałobie europejskiej”.

Trudno wreszcie pominąć opinię, jaką wydał o Stresemannie Jerzy Clemenceau. Jego to dzieło, jakim jest traktat wersalski chciał Stresemann „pokojowo” podminować, aby wskrzesić dawną potęgę Niemiec. Toteż Clemenceau zapytany przez jednego z redaktorów

Serenada.

Tam pod balkonem uroczej donny,
Ze szpadą w rękę stał rycerz konny:
— Bądź mi wzajemną, nie ochciej mej zguby!
— Więc „Daj-Go” Zaka przywieź mi luby!...

P.W. 5008/Z. 504

„Journala”, co myśli o zniknięciu z areny politycznej ministra Rzeszy, odpowiedział:

„Żałuję śmierci tego polityka. Był to wielki pracownik”.

„Zdaje mi się, że pracował on szczerze nad zbliżeniem Francji z Niemcami” — insynuował dziennikarz.

„Być może” — odrzekł p. Clemenceau, dorzucając jednak — „za dużo mu ustąpiono...” I. Briares.

Filoniemiecka propaganda w Anglii

Lord Rothermeere za tem, ażeby Anglja zrobiła początek i oddała Niemcom kolonie afrykańskie

Jak doniosło z Londynu drogą iskrowa biuro Wolffa, ukazał się w „Daily Mail” już drugi artykuł lorda Rothermeere z opisem jego wrażeń, odniesionych z podróży do Niemiec. Tym razem nagłówek artykułu brzmi: „Czy republika zdoła się utrzymać”.

Lord Rothermeere wyraża przekonanie, że Hohenzollernowie już raz na zawsze utracili tron niemiecki. Z drugiej strony zaś republika niemiecka wykazała już dostatecznie, że potrafi zachować swój autorytet, uzyskawszy jednocześnie od swych dawniejszych przeciwników cały szereg ustępstw. To przemawia za tem, ażeby i inne narody starały się dopomóc republikańskiemu rządowi niemieckiemu do utrwalania nadal swego autorytetu, szczególnie wobec rzeczywistych dowodów jego dobrej woli i szczerych zamiarów. I tutaj doradza lord Rothermeere rządowi angielskiemu wzięcie szczerze pod rozwagę kwestji oddania Niemcom niezwłocznie Kamerunu oraz dzierżonej przez Anglję części Togo, które jedno i drugie są tylko ciężarem dla skarbcza brytyjskiego. Zostałyby przez to praktycznie

stwierdzony „międzynarodowy akt dobrej woli”.

„Mamy obecnie — pisze dalej lord Rothermeere — przed sobą nowe Niemcy, i każda rzecz, która się może przyczynić do polepszenia stosunków między naszymi narodami, posiada istotną wartość. — Dopuszczenie, ażeby flaga niemiecka powiewała znowu nad temi dwiema ogniskami kolonjami niemieckimi w Afryce, gdzie liczba mieszkańców białych wynosi zaledwie 300, byłoby dla nas połączone z drobną jedynie ofiarą, a tymczasem prestiż rządu republikańskiego w Niemczech wzmógłby się przez to znacznie”. — Rothermeere zaleca przeto usilnie obecnemu rządowi robotniczemu w Anglii, ażeby wystąpił wobec Ligi Narodów z gotowością oddania Niemcom posiadanej części Togo i Kamerunu...

Rzecz jasna, że w ten sposób zdają się w Niemczech, jak również w filoniemieckich kołach angielskich nie do czego innego, tylko do zapoczątkowania zmiany traktatów pokojowych.

NIE NAWALI KICHA
gdy
GUMOCHRON

ORDO

KOŁO CHRONI

Polsko-Szwedzkie Tow. ORDO

CENTRALA: Warszawa, Marszałkowska 97a, tel. 204-44.

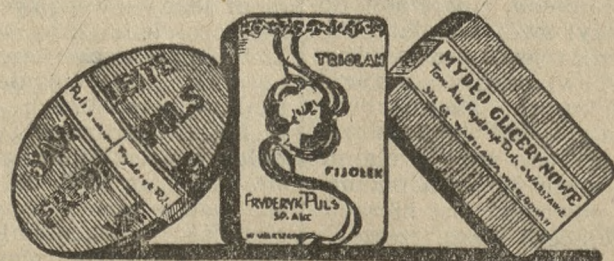
POZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego 20, tel. 10-03.

ODDZIAŁY: Łódź, Lwów, Kraków, Katowice, Bydgoszcz.

nr 4555

Żądajcie prospektów podając wymiary opon.

PULSA
MYDŁA

PRZEMYSŁ MYDLARSKI I PERFUMERYJNY FR. PULSA S.A. WIERZBOWA 11

Wybory w mieście Poznaniu w r. 1928 i 1929

Zwycięstwo obozu narodowego w cyfrach porównawczych

Niezmiernie ciekawe jest zestawienie odsetka głosów, które padły na poszczególne listy w różnych dzielnicach Poznania przy obecnych wyborach do rady miejskiej z wynikami wyborów do Sejmu w marcu 1928 r. Dopiero z tego zestawienia widać, jak poważnie uklad sił we wszystkich bez wyjątku dzielnicach naszego miasta przesunął się na korzyść obozu narodowego, a na niekorzyść zarówno u-

grupowań „sanacyjnych” jak i lewicowych.

Poniżej podajemy tabelkę porównawczą dla wszystkich dzielnic miasta Poznania, w której zestawione są wyniki osiągnięte w r. 1928 i 1929 przez ważniejsze ugrupowania. Zaznaczyć należy, że pod nazwą „sanacji” lewicowej rozumiemy przy wyborach do Sejmu listę nr. 21, a przy obecnych wyborach do rady miejskiej listy nr. 6 i 11.

Dzielnica	Rok	L I S T A					Ogółem głosów
		Narodowa	Ch. D. i N. P. R.	„Sanacja” i Lewicowa	P. P. S.	Komuniści	
Główna	1928	515 = 19.1%	144 = 5.3%	1 111 = 41.3%	35 = 1.3%	688 = 25.6%	2 691
	1929	802 = 33.8%	560 = 23.7%	364 = 13.6%	35 = 1.4%	291 = 12.2%	2 377
Rataje	1928	153 = 33.6%	51 = 11.0%	122 = 26.9%	21 = 4.5%	88 = 19.1%	458
	1929	157 = 42.5%	76 = 20.5%	53 = 14.6%	8 = 2.2%	36 = 9.4%	364
Starołęka	1928	170 = 18.5%	8 = 0.8%	266 = 29.2%	42 = 4.5%	320 = 35.1%	916
	1929	300 = 37.5%	88 = 11.0%	119 = 14.7%	4 = 0.5%	94 = 11.6%	808
Chwaliszewo, Śródka i Miasteczko	1928	2 481 = 38.4%	415 = 6.4%	1 583 = 24.5%	247 = 3.8%	1 283 = 20.0%	6 467
	1929	2 526 = 52.6%	547 = 11.4%	366 = 7.6%	155 = 3.2%	469 = 9.7%	4 808
Śródmieście	1928	16 879 = 51.1%	1 341 = 4.0%	6 803 = 20.7%	1 171 = 3.6%	2 768 = 8.3%	32 979
	1929	17 386 = 67.8%	2 168 = 8.4%	1 921 = 7.4%	628 = 2.4%	1 037 = 4.0%	26 567
Wilda	1928	4 514 = 25.0%	937 = 5.2%	7 622 = 42.5%	1 654 = 9.2%	2 499 = 14.0%	17 934
	1929	5 375 = 43.2%	1 609 = 12.9%	1 581 = 12.7%	862 = 6.9%	1 105 = 8.9%	12 438
Dębiec	1928	187 = 27.9%	65 = 9.7%	194 = 29.0%	52 = 7.5%	108 = 16.2%	668
	1929	245 = 43.6%	99 = 17.6%	45 = 8.0%	39 = 6.9%	34 = 6.2%	562
Łazarz	1928	5 263 = 34.8%	823 = 5.2%	5 029 = 33.7%	1 135 = 7.2%	1 873 = 11.9%	15 716
	1929	5 427 = 54.6%	1 083 = 10.9%	1 291 = 12.9%	553 = 5.5%	634 = 6.3%	9 949
Górczyn	1928	535 = 24.0%	161 = 7.2%	640 = 28.7%	169 = 7.6%	717 = 32.1%	2 233
	1929	598 = 29.2%	581 = 28.3%	172 = 8.5%	90 = 4.3%	398 = 19.4%	2 038
Jeżyce	1928	6 118 = 41.9%	672 = 4.6%	5 116 = 35.0%	729 = 5.0%	1 784 = 11.9%	14 563
	1929	6 459 = 52.0%	1 105 = 8.8%	1 544 = 12.4%	530 = 4.2%	828 = 6.6%	12 493
Sołacz	1928	202 = 49.6%	16 = 4.0%	99 = 24.3%	6 = 1.6%	41 = 10.0%	407
	1929	266 = 59.1%	25 = 5.5%	53 = 11.7%	19 = 4.4%	19 = 4.4%	451
Winiary i Naramowice	1928	433 = 24.5%	62 = 3.5%	698 = 39.6%	117 = 6.7%	382 = 21.7%	1 764
	1929	361 = 26.5%	251 = 18.4%	103 = 7.5%	42 = 3.1%	158 = 11.6%	1 363

Jak widać z powyższej tabelki, szczególnie pocieszające jest przesunięcie sił w dzielnicach, zamieszkałych przez ludność robotniczą, które dotychczas były opanowane przez lewicowców, socjalistów i komunistów. Taka np. Główna, która przy wyborach do Sejmu w r. 1928 posiadała zdecydowaną większość lewicową, wynoszącą 68,2 proc., podczas gdy ugrupowania narodowe miały razem zaledwie 24,4 proc. — obecnie rzuciła na listy narodowe 57,5 proc. wszystkich oddanych głosów, a więc znaczną większość bezwzględna. Równocześnie liczba głosów komunistycznych spadła z blisko 700 na 291, a więc przeszło dwukrotnie.

Podobny objaw obserwujemy na Starołęce, gdzie w r. 1928 lista nr. 24 uzyskała 18,2 proc. wszystkich głosów, podczas gdy obecnie lista nr. 10 zdobyła 37,5 proc., a więc zgórą o 100 procent więcej. Równocześnie siły komunistów stopniały z 35,1 proc. na 11,6 proc., co oznacza ubytek przeszło trzykrotny.

Podobny ubytek głosów komunistycznych, socjalistycznych i „sanacyjnych” obserwujemy we wszystkich innych dzielnicach miasta.

Dla „sanacji” lewicowej katastrofalnie wprost — w porównaniu do roku 1928 — wypadły wybory na Wildzie, Dębcu, Winiarach itd.

Komuniści prawie wszędzie stracili więcej niż połowę głosów. Największe wpływy mają dotychczas na Górczynie, jakkolwiek i tam słabną.

Wynik wyborów oznacza, że nowo przyłączone do Poznania przedmieścia zrastają się coraz bardziej z resztą miasta także pod względem ideowopolitycznym, co również należy uznać za objaw bardzo pocieszający.

Zyczenia dla narodowego Poznania

Redakcja naszego pisma otrzymała z Wilna depeszę następującej treści:

„Zwycięskiemu narodowemu Poznaniu cześć! — Wileńskie Koło Stronnictwa Narodowego — poseł Komarnicki, przeza.”

Stara i nowa rada miejska Poznania

Interesujące są dane porównawcze, dotyczące składu dotychczasowej rady miejskiej, wybranej w r. 1925, oraz nowej rady, wybranej w dniu 6 października r. b.

W dotychczasowej radzie miejskiej Klub Obywatelski będący odpowiednikiem Narodowego Obozu Gospodarczego, miał 21 radnych na ogólną liczbę 60. Obecnie Narodowy Obóz Gospodarczy zdobył 33 mandaty, co oznacza przyrost o 12 mandatów.

Chrześcijańska Demokracja miała dotychczas 13 radnych, obecnie będzie miała tylko 4, straciła więc 9.

N. P. R.-prawica w miejsce dotychczasowych 4 radnych wprowadza 3, straciła więc jednego.

N. P. R.-lewica (czyli t. zw. cizszakowcy) oraz grupa Młodej Polski miały razem dotychczas 11 radnych, a obecnie przeprowadziły 6, straciły więc 5 mandatów.

P. P. S. straciła trzy czwarte swego dotychczasowego stanu posiadania, miała bowiem 8 radnych, a obecnie przeprowadziła dwóch.

Inwalidzi utrzymali się przy dotychczasowym stanie posiadania (2 radnych), jakkolwiek liczba głosów, która padła na ich listę, zmniejszyła się. Podobnie rzecz się ma z t. zw. lokatorską, która uzyskała tak jak poprzednio 1 mandat, straciła jednak dużo głosów.

Niemcy, którzy uzyskali obecnie 2 mandaty, w roku 1925 nie wysunęli własnej listy, wzywając swych wyborców do poparcia listy P. P. S. Przy wyborach w r. 1921, kiedy stawiali własną listę, uzyskali podobnie jak teraz 2 mandaty.

Z nowych list, lista inż. Namysła (nr. 4) przeprowadziła 3 radnych.

Komuniści, którzy w r. 1921 przeprowadzili 5 radnych, w r. 1925 nie zdobyli żadnego mandatu, a obecnie uzyskali 4. Od czasu jednak zesłorocznym wyborów do Sejmu wpływy ich zmniejszyły się przeszło dwukrotnie, co jest wynikiem wyteżonej pracy

Głosy prasy poznańskiej o filmie „ZŁOTE PIEKŁO”

„Kurjer Poznański”:

„Już kilka dobrych lat nie widzieliśmy tak doskonale zrobionego filmu z gatunku sensacyjnych. Nie przesadzimy, twierdząc, że jest to wzór tego rodzaju obrazów.... Film zadziwia rozmachem.... Walory „Złotego Piekła” trudno ująć w krótkich ramach.... Jest ich bez liku i w dodatku kapitalnych. — Nawet na ulamek sekundy nie można oderwać oczu od ekranu, nie chcąc przez to stracić cennego centymetra obrazu.... „Złote Piekło” śmiało może stanąć w rzędzie najbardziej głoszących szlagierów.... Jest to w swoim rodzaju rewelacja!

„Oreodnik Wielkopolski”:

„Studjum — człowiek i złoto opowiedziane z cięciem i rozmachem”.

„Nowy Kurjer”:

„Przed oczyma naszymi rozgrywa się dramat, odwieczny dramat ludzkości, dramat pogrzebania złudzeń.... Brutalna rzeczywistość i kraina marzeń, chciwość i nieczciwość, miłość i oddanie wszystko to genialnie oddaje film.... „Złote Piekło”.

Film „ZŁOTE PIEKŁO” wyświetla Kino „Apollo” jeszcze tylko w środę i czwartek. Przedstawienia o godz. 5,30, 7,30, 8,30.

obozu narodowego. Gdyby utrzymała się proporcja głosów z czasu wyborów sejmowych, to komuniści wprowadziliby do nowej rady miejskiej 9 radnych! Naogół trzeba stwierdzić, że w żadnej z dotychczasowych rad miejskich ugrupowania socjalistyczne i komunistyczne nie były tak słabo reprezentowane, jak w obecnej. W r. 1921 socjaliści i komuniści przeprowadzili razem 9 radnych, w r. 1925 — 8 radnych, w r. 1929 — już tylko 6 radnych. Wpływy ich więc z każdym razem maleją, co jest objawem niezmiernie pocieszającym.

Objawu tego nie widzą tylko, czy też nie chcą widzieć tutejsze pisma „sanacyjne” włącznie z organem „sanacyjnych” konserwatystów, które przy omawianiu wyniku wyborów ograniczają się do niewybrednych ataków na obóz narodowy — nie znajdują natomiast słowa zadowolenia z tego powodu, że ugrupowania katolickie i narodowe uzyskały w nowej radzie miejskiej tak znaczną większość, jakiej dotychczas nigdy jeszcze nie miały. Trudno chyba o dowód większego zaślepienia partyjnego ze strony tego odłamu prasy.

Dalsze wyniki wyborów

W Wielkopolsce

Swarzędz

Wybory w Swarzędzu skończyły się sukcesem listy narodowo-obywatelskiej nr. 3, która zdobyła 566 głosów i 5 mandatów na ogólną liczbę 10.

Lista N. P. R.-prawica nr. 4 — 216 głosów i 1 mandat.

lista cizszakowców nr. 1 — 356 głosów i 3 mandaty.

lista niemiecka nr. 2 — 212 głosów i 1 mandat.

Lista narodowa i N. P. R.-prawicy były zablokowane. Uprawnionych do głosowania było 2212 osób, głosowało 1354 czyli 60,5 proc.

Kcynia

Lista narodowa otrzymała 6 mandatów na ogólną liczbę 12.

N. P. R.-prawica także 6 mandatów.

Jaraczew

Pełne zwycięstwo odniosła lista narodowa, zdobywając 4 mandaty na 6.

Wieleń nad Notecią

Listy narodowe uzyskały ogółem 10 mandatów na ogólną liczbę 12. Z liczby tej wypada na listę narodową Komitetu Organizacji Katolickich (nr. 1) 294 głosy i 6 radnych, na listę nr. 2 Towarzystwa Właścicieli Nieruchomości 127 głosów i 2 radnych, na listę nr. 3 Towarzystwa Powstańców i Wajaków 104 głosy i 2 radnych.

Lista nr. 4 Związku Inwalidów otrzymała 101 głosów i 2 mandaty.

Niemcy wstrzymali się od głosowania. Ogółem oddano 652 głosy.

Krobia (powiat gostyński)

Wyborów nie było, gdyż zgłoszone przed wyborami 3 listy połączyły się. Na 12 radnych przypada 10 ze Stronnictwa Narodowego i 2 z N. P. R. prawicy.

Piaski (pow. gostyński)

Lista narodowa zdobyła 332 głosy i 4 mandaty na ogólną liczbę 6, a więc dwie trzecie. Jest to wynik świetny, gdyż liczone tylko na 3 mandaty.

Cizszakowcy 223 głosy i 2 mandaty.

N. P. R. prawica 63 głosy — 0 mandatów.

Ryczywół

Lista nr. 1 — 137 głosów i 1 mandat, lista nr. 2 niemiecka 126 głosów i 1 mandat,

lista nr. 3 — 300 głosów i 4 mandaty.

Listy nr. 1 i 3 są listami narodowymi, zestawionymi na podstawie porozumienia się Stronnictwa Narodowego z N. P. R. prawicą. Uzyskały one ogółem 5 mandatów na ogólną liczbę 6.

Lwówek

Lista obywatelska nr. 1 zdobyła 3 mandaty na ogólną liczbę 9.

Lista t. zw. rzemieślnicza nr. 2 połączona z cizszakowcami i „Badaczami Pisma Świętego” (!) 6 mandatów.

Dolsk

Wybory do rady miejskiej w Dolsku się nie odbyły, ponieważ zgłoszono tylko jedną listę. Do rady miejskiej weszli pp. dr. Puttkamer — lekarz, Poprawski — kupiec, Fr. Leciejewski — restaurator, Ignacy Górski — mistrz krawiecki, Józef Chmielewski, Stanisław Gawroński — rolnik.

Nakło

Dwie listy narodowe uzyskały ogółem 10 mandatów na ogólną liczbę 18, z tego lista nr. 3 — 844 głosy i 6 mandatów, lista nr. 5 — 669 głosów i 4 mandaty.

Lista N. P. R. prawicy nr. 4 — 528 głosów i 3 mandaty,

lista P. P. S. nr. 1 — 528 głosów i 3 mandaty,

lista niemiecka nr. 2 — 322 głosów i 2 mandaty.

Fordon

Lista narodowa 2 mandaty, t. zw. „ochrona obywatelska” 3 mandaty, N. P. R.-prawica 4, P. P. S. — 1, Niemcy — 2. Ogółem 12 mandatów.

Na Pomorzu

Skarszewy

Dwie listy narodowe uzyskały ogółem 12 mandatów na 18, z czego lista nr. 2 — 7 mandatów a lista nr. 5 — 5.

Lista „sanacyjna” nr. 1 — 6 mandatów.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Nowa wystawa w Poznaniu

Jakie tereny zajmie Międzynarodowa Wystawa Komunikacyjna - Turystyczna w 1930 r. — Rozlokowanie sześciu działów — Zgłosiło się już osiem państw

W lipcu 1930 r. odbędzie się po raz pierwszy w Warszawie Kongres Międzynarodowego Związku Przedsiębiorstw Komunikacyjnych. Pierwszy ten Kongres w Polsce wogóle, ściąganie niewątpliwie do stolicy najwybitniejszych przedstawicieli nauki z dziedziny komunikacji, przeważnie dyrektorów oraz kierowników różnych przedsiębiorstw w liczbie około tysiąca. Omawiane będą żywotne i ważne zagadnienia z dziedziny lokomocji.

Niezwykle ten moment, jak już donosiliśmy, wykorzystał Zw. Przedsiębiorstw Komunikacyjnych w Polsce i postanowił urządzić w Poznaniu Międzynarodową Wystawę Turystyczno-Komunikacyjną. Dwa są ważne czynniki, które przemawiają za tem, by w Poznaniu właśnie urządzić tę imponującą wystawę. Przedewszystkiem asumpt do tego dała P. W. K., która pod względem organizacyjnym wypadła znakomicie. Dalej są już gotowe odpowiednio tereny i liczne budynki, wskutek czego koszty znacznie się zmniejszą.

Wspomniana wystawa obejmowałaby według projektu dotychczasowe obszary P. W. K., za wyjątkiem gmachów rządowych i samorządowych. Natomiast powiększonoby znacznie teren „E” przy t. zw. „Wesołem Miasteczku”.

Cała wystawa, jak przewiduje projekt, podzielona będzie na 6 działów.

Pierwszy automobilizmu, obejmujący samochody, autobusy, motocykle i rowery rozmieszczony będzie na terenie „A”. Zajmie więc westybul reprezentacyjny, halę włókienniczą i konfekcyjną, halę przemysłu graficznego i papierniczego; dział ten też obejmie zarazem budowę dróg bitych. W razie potrzeby włączy się jeszcze Wież Górnosłaska i pawilon obsługi publiczności. Ciężarowe samochody i autobusy znalazłyby ostatecznie pomieszczenie na terenach otwartych pomiędzy pawilonami.

Dział drugi kolejnictwa objąłby kolejnictwo normalne, dojazdowe, tramwaje, budowę torów. Znajdzie on pomieszczenie częściowo również na terenie „A” — hali ciężkiego przemysłu i metalowego, dalej na terenie „B” — w pawilonach komunikacji, lotniczym,

przemysłu samochodowego, poczt i telegrafów oraz w pałacu sztuki.

Dział trzeci, który ma objąć turystykę międzynarodową, etnografię i folklor rozmieszczony zostanie w halach i pawilonach na terenie „C”, a mianowicie — w pawilonie „Polonia Zagranicą”, Prasy i na terenie „D” — w pawilonie rzemiosła.

Do działu czwartego zaliczona będzie komunikacja łączności, a więc: telefon, telegraf, radjotelegraf, radjofonia i poczta. Ekspozycja tego działu zajmie teren „E” pomiędzy ulicą Wypiańskiego i Jarochońskiego z pawilonami przemysłu spożywczego oraz rolniczego graniczącymi z główną aleją terenu „E”.

Dział piąty żegluga śródlądowa i morska, oraz budowa dróg wodnych i portów reprezentowany będzie również na terenie „E” od ul. Jarochońskiego i Chociszewskiego do głównej alei przy polach doświadczalnych. Tu też projektuje się wykonanie kanału 20 metrów głębokiego, 10 m. szerokiego i 500 m. długiego.

Ostatni szósty dział obejmujący żeglugę napowietrzną, rozlokowany będzie również na terenie „E” od głównej alei w kierunku hal zwierzęcych. Tak samo iw tym dziale projektuje się urządzenia wzorowego lotniska dla awionetek.

Jak dotąd w wystawie udział swój zgłosił Związek Międzynarodowy Komunikacji tramwajowej, autobusowej i kolei dojazdowej w Brukseli, oraz odnośne sfery turystyczne w Belgii, jak również centralna organizacja Międzynarodowego Przemysłu Samochodowego. Na spisie widnieją organizacje następujących państw, które wezmą udział w wystawie: Francja, Belgja, Niemcy, Czechosłowacja, Austria, Węgry, Włochy, Szwajcaria.

Wystawa sama będzie miała bardzo wielkie znaczenie, bowiem wzniesie ona większe zainteresowanie sprawami drogowymi i komunikacyjnymi oraz da możliwość zapoznania się bliżej z przemysłem krajowym w dziedzinie komunikacji, podniesie autorytet kraju na zewnątrz i powiększy napływ obcej waluty. W sobotę odbędzie się posiedzenie rady, na której dokonany zostanie wybór zarządu, poczem praca już pójdzie szybko. (z)

Dramat małżeński na ulicy Grudziądzka

Opuszczony mąż rani ciężko żonę i teścia

W Grudziądzu na ul. Chełmińskiej rozegrał się w wtorek 8 bm. krwawy dramat małżeński. Właściciel składu kolonialnego z Małego Tarpna, Filip Cysarski, zastrzelił tam swą żonę oraz jej ojca Feliksa Warszńskiego.

Przed kilku miesiącami Cysarska opuściła męża i zamieszkała w Grudziądzu u swego ojca. W wtorek rano przybył tam mąż i zaproponował jej, by doń powróciła. Cysarska początkowo była skłonna do porozumienia i udała się z mężem i swym ojcem Warszńskim do restauracji p. Głowacza, by oblać zgodę i omówić szczegóły dotyczące gospodarstwa domowego. Jednak po dłuższej rozmowie wylonily się nowe różnice zdań i to tak duże, że Cysarska wręcz oświadczyła, że do męża nigdy już nie wróci.

Małżonkowie wyszli z restauracji w skwaszonych humorach: Cysarski odprowadzał swą żonę i teścia do domu, pragnąc jeszcze sprawę załagodzić. Gdy jego usiłowania spełzyły na niczem, zatrzymał się przy zbiegu ulic Chełmińskiej i Petersona i stanowczym głosem zawezwał żonę, aby do niego wróciła. Gdy Cysarska nie mniej stanowczo odpowiedziała odmownie, dobył rewolweru i oddał cztery strzały, którymi ciężko ranił i żonę i teścia. Warszński zmarł jeszcze w drodze do szpitala, Cysarską zaś poddano natychmiast operacji i wydobyto jej z płuc dwie kule. Mimo, że operacja udała się, jest jednak mało nadziei utrzymania Cysarskiej przy życiu. Zabójcę aresztowano. (wd)

Wielka kradzież

W Gnieźnie okradziono skład na 80 tys. zł.

Dziś (9 bm) w nocy włamali się nieznanymi zloczyncy do składu firmy Engler w Gnieźnie, ul. Chrobrego 5. Wyłamali łomem drzwi z podwórza i skradli 160 sukien jedwabnych, 30 sukien wełnianych przeważnie granatowych, 30 kostiumów igliczkowych, 30 „golfów”, 10 futer (1 karakułowe, 1 pizmowcowe, 3 tysieniki, 2 syberyjskie koty, 2 sylowe, 1 żrebcowe), około 100 płaszczy damskich, obszywane skórkami na rękawach i kołnierzach, 20 bluzek crepe de chinowych, 10 kapeluszy żałobnych, 30 bluzek jedwabnych, 30 metrów jedwabiu do kapeluszy, 20 szali, kilka welonów, około 50 kapeluszy damskich rozmaitego

koloru. Wartość skradzionych przedmiotów wynosi 80 tys. złotych. Jest to już druga kradzież w krótkim czasie, w składzie, położonym jakby na ironję naprzeciwko komendy policji. (br)

KALENDARZYK

Środa, 9 października 1929
Słońce: wschód 6,07 — zachód 17,12; — długość dnia 11 godz. 5 min.
Księżyc: wschód 13,44 — zachód 20,15; — przed I kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 13 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 745 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 18 st. C., najniższa plus 11 st. C. Ilość opadu nieznaczna

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: — 0,20 m.
Kal. rz.-kat.: Dyonizy; jutro Franciszek Borgjusz.

Kal. słow.: Domogost; jutro Tomił.

Zebrania

Jutro o 18 Zw. b. kasjerów i kontrolerów Powszechnej Wystawy Krajowej u p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8 a;
o 19 Tow. Cech Czel. Kołodziejskiej w „Ulu”, ul. Ślusarska 6;

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka 27 Grudnia, ulica 27 Grudnia 18.
Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75.

Apteka św. Piotra, pl. Świętokrzyski. Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 98.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61. W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdujące.

OSOBISTE

— * Srebrne gody. Właściciel składu żelaza przy św. Marcynie, p. Marcin Matuszewski z małżonką swą Ludwiką z Stanisławskich, zam. przy ul. Matejki 56, obchodzą w piątek, dnia 11 bm. swe srebrne gody. Na intencję Jubilatów odprawi się msza św. o godz. 9 w kościele Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Koło Słuchaczy Uniwersytetu Ludowego na miasto Poznań. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 9 bm. o godz. 19,30 na sali Królowej Jadwigi przy Alejach Marcinkowskiego 1.

WIECZORY, KONCERTY

— * Przedstawienie wojskowe. W sobotę, dnia 12 bm. z okazji uroczystego obchodu 150 rocznicy śmierci Kazimierza Pułaskiego odbędzie się w Teatrze Wielkim dla oficerów, podoficerów i ich rodzin przedstawienie wojskowe. Odegraną zostanie opera w 3 aktach Moniuszki p. t. „Hrabina”. Bilety dla wojskowych i ich rodzin wydaje się już od czwartku, 10 b. m. w Referacie Oświaty Komendy Placu (pokój 1).

— * Stow. Urzędników Komunalnych urządzą w sobotę, dnia 12 bm. w sali restauracji „Boulevard” przy pl. Nowomiejskim zabawę. Początek o godz. 20. Gospodarzem zabawy jest prezes Stowarzyszenia p. Ryszard Reil. Zaproszenia wydaje Sekretariat Stowarzyszenia, ulica Zamkowa 1-2.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Tow. Powstańców i Wojaków Poznań-Śródmieście urządza trzecie z rzędu strzelanie konkursowe o puchar wędrowny, połączone z innymi strzelaniami o wartościowe nagrody, w niedzielę, dnia 13 bm. na strzelnicy Bractwa Kurkowego w Szelągu. Zbiórka wszystkich bratnich Towarzystw bez sztandarów, w niedzielę o godz. 7.15 przed Nowym Ratuszem, skąd wymarsz z orkiestrą na mszę św. do kościoła Pobernardyńskiego. Po mszy św. wymarsz na strzelnicę do Szeląga, w południe obiad żołnierski. — Towarzystwa uprasza się o niezwłoczne podanie zawodników na ręce przewodniczącego druha Olejniczaka Jana, Poznań, W. Garbary 39

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Z działalności Poradni Przeciwalkoholowej. W miesiącu wrześniu poradnia opiekowała się 130 mężczyznami i 12 kobietami, dotkniętymi nałogiem pijaństwa. Siostra opiekunka dokonała 117 wizyt domowych i rozdała bezpłatnie 124 egz. „Przyjaciela Trzeźwości” oraz wielką ilość ulotek pouczających; ponadto odbyła 77 konferencji w biurze Poradni. W 29 przypadkach przybyli alkoholicy oświadczyć, dając oczywisty dowód dobrej woli. W 3 przypadkach, szczególnie trudnych, zwróciła się Poradnia o pomoc do władz. Przeważając jako najdalej posuniętej ostrożności w ocenie skutków pracy, Poradnia mogła zapisać w 10 przypadkach zupełne zaprzestanie picia od czasu dłuższego, ponadto w 27 przypadkach znaczną poprawę.

Poradnia nosi charakter prywatny. Opiekunką zawodową jest Siostra Służebnica Marij. Dziecięto zwraca się do Poradni z zaufaniem osoby zainteresowane ze wszystkich sfer. Porada i opieka jest bezpłatna i zapewniona jest całkowita dyskrecja. Adres jest: Składnica Abstynencka, Poznań, Aleje Marcinkowskie 26. II. dom ogrodowy, I piętro. Godz. przyjęć 9—10 i 17—18.

— * Z Stow. Młodzieży Polskiej przy Farze. W niedzielę, 6 bm. odbyło się zebranie rodzicielskie na sali OO. Jezuitów. Zebranie zajął prezes L. Leracz. Druh W. Dłużński wygłosił obszernie sprawozdanie z działalności Stow. za ostatnie półrocze, naczelnik Kamiński Cz. sprawozdanie z pracy nad wychowaniem fizycznym, a druh Kuberski z działalności zastępów. W dyskusji ks. prałat J. Prądzyński wskazał na ruchliwą pracę w Stow. i podkreślił, że właśnie w czasach obecnych, kiedy wrogowie kościoła i narodu dążą do zapanowania nad młodzieżą, praca w stowarzyszeniach polskich jest objawem nader pożytecznym. Następnie odbyło się rozdanie nagród z II wewn.

Przy astmie, chorobach serca, cierpieniach pierwszych i płucnych, zoiach, rachityzmie, powiększeniu gruczołu tarczycowego i wolach, naturalna woda gorzka Franciszka Józefa stanowi istotny środek regulujący funkcję przewodów pokarmowych. Najślawniejsi klinicyści w tej dziedzinie stwierdzają, iż wytworzone się u suchotników na początku ich choroby zaparcia zmniejszają się przez stosowanie wody Franciszka Józefa nie powodując późniejszych rozwolnień mogących dać powód do obaw. Zadać w aptekach i drog. nw 4564

biegu na przelaj; nagrody otrzymali: Kamiński W., Czajka W. i Domagała F. — Dalszą część zebrania wypełniły śpiewy, deklamacje i monologi.

— * W sprawie samobójstwa przy ul. Różanej 5 garnarcza Kazimierza Fontowicza, o czym wczoraj donosiliśmy, otrzymujemy od rodziny zmarłego wyjaśnienie, że w myśl świadectwa lekarza, który zmarłego leczył z powodu nerwicy ogólnej po zranieniu, przyczyną samobójstwa był zapewne rozstrój nerwowy przy równoczesnym zaniku władz umysłowych. Dla ścisłości dodajemy, że zwłok nie dostawiono do prokuratorium sądowego, jak mylnie doniesiono, lecz pozostają w mieszkaniu aż do pogrzebu, który odbędzie się jutro.

— * Skonfiskowano „Polonię” katowicką nr. 1800 za artykuł, omawiający wybory p. t. „Polska na Poznań patrzy”. Konfiskaty dokonano w Poznaniu i Katowicach. Jest to druga konfiskata tego pisma w bieżącym miesiącu, zaś ub. miesiąca było konfiskat 7. (z)

— * Z targu. Dnia 9. b. m. na pl. Sa-pieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 6,00—6,40 zł; masła mleczarskiego 7,20—7,60 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 3,30—3,50 zł; litr śmietany 2,80—3,20 zł; litr mleka pełnego 4,00 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,20 do 3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,40 zł; wołowiny 3,20—4,40 zł; cielęciny 3,20—4,80 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: para kurcząt 5,00—6,00 zł; kura 4,00—5,00 zł; perlica 6,00—8,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; para gołębi 2,00—3,00 zł; para kurapat 6,00—7,00 zł; za ryby: 1 kg. szczupaka 4,80—5,20 zł; karpia 4,80—6,00 zł; lina 5,00—5,60 zł; węgorza 7,00—8,00 zł; karasia 2—4,40 zł; leszcza 2—4 zł; okonia 3,60 zł; suma 4—5 zł; białych ryb 0,80 do 1,50 zł; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; pieczek marchwi 10 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 40—50 gr; szpinaku 60—80 gr; jarmużu 40 gr; 1 kg. fasoli 30 do 50 gr; fasoli szparagowej 1,20 zł; 1 kg. rabarbaru 30 gr; 1 g. sałatki zielonej 10 do 20 gr; białej kapusty 25—40 gr; modrej i włoskiej 40—60 gr; 1 p. rzodkiewek 20 gr; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 mdl ogórków 60—80 gr; 1 kg. bobu 1,20 zł; 1 kg. pomidorów 0,30—0,50 zł; za owoc: 1 kg. jabłek 0,40—1,10 zł; gruszek 0,60—1,00 zł; śliwek 0,50—0,80 zł; winogron 5 zł; za grzyby: 1 kg. pieczarek 4—5 zł; 1 kg. borowików 5—7 zł; zielonek 2—3 zł; podpieńki 2—3 zł; za mendel raków płacono 1—3,50 zł; 1 kg. chleba 40 gr. — Targ mało ożywiony. Ryby potaniały nieco. Jaja nieco droższe, poza tem ceny bez znaczących zmian. Duży dowóz jarzyn, przedewszystkiem kalafiorów. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— * Zderzenie tramwajów. Na ulicy Dąbrowskiego przy wylocie ul. Kraszewskiego zderzyły się tramwaje linii 2, z których wóz przyczepny wykołcił się. Ofiar w ludziach nie było. (z)

— * Wypadki samochodowe. Dnia 8 bm. zderzył się samochód P. Z. 11392 z powozką konną, w której jechał ppłk. Steifer z 2 p. sap. na ul. św. Marcina. Powózka została lekko uszkodzona, zaś samochód wskutek zderzenia wjechał w ogrodki miejskie, uszkadzając żelazne ogrodzenie i kwiaty. — Tegoż dnia na ul. Niegolewskich — narożnik ul. Matejki — zderzył się samochód P. Z. 44629 z rowerzystą Elmannowiczem, przyczem Elmannowicz odniósł okaleczenie na głowie, twarzy i nadwyręził sobie dwa zębra. — Samochód W. 16489, własność firmy Hartwig, najechał na 9-letnią Tomaszewską Genowefę, zam. przy ul. Lodowej 3, przyczem odniosła okaleczenia na głowie i no-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Złote piekło”.
Aurora: „Cyrk Chaplina”.
Bałka: „Zmysły w kajdanach”.
Casino: „Zmysły w kajdanach”.
Colosseum: „Na złotych wodach Jant-Sen-Kjang”.
Corso: „Szpiedzy”.
Edison: „Ostatnia bitwa morska”.
Kapitol: „Pat i Patachon jako gazeciarsze”.
Metropolis: „Przedziwne kłamstwo Niny”.
Oedon: „O czym się nie mówi rodzicom”.
Renaissance: „Płonący okręt”.
Słońce: „Burza nad Azją”.
Stylowe: o godz. 3 „Awanturnicze przygody Fifi” i „O królu, który miał ochotę, na słonie robić interesy złote”
o godz. 5, 7 i 9 „Zadatek na szczęście”.
Wilsona: „Szaleńcy”

gach. — Samochód P. Z. 10 039 taksa 301 najechał na ul. Marsz. Focha na Surmównę Urszulę, zam przy ul. Marsz. Focha nr. 73, która odniosła złamanie nogi. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Skradziono w poczekalni dworca głównego** złoty zegarek 14 karatowy, z wrytym na kopercie wewnętrznej nazwiskiem Gurasch Lassisch, Miłostaw, ul. Poznańska 2. Poszkodowany wyznacza 100 złotych nagrody dla tego, kto wykryje złodzieja.

— * **Kradzieże i włamania.** Złodzieje rozerwali zamek chlewiku i skradli p. Stasińskiemu Michałowi, zam. G. Wilda nr. 189, 11 kur. — P. Scheller Franciszce, zam. przy G. Wildzie 189 skradziono z chlewiku 6 królików. — Z chlewiku p. Wiatrowskiego Józefa przy ul. Marszałka Focha nr. 111, skradziono zapomocą rozbicia kłódki 3 króliki i 3 kury włoskie. — P. Gałkiewiczowej Marii, zam. przy ulicy Wodnej 1, skradziono na ul. Ślusarskiej torebkę z kartą kolejową i 17 złotych gotówki. — Do piwnicy przy ul. Grobla 25 włamali się złodzieje i skradli p. Hoedtołowi skrzynię wina krajowego, kulkę ciętą i pół skrzyni cytryn. (z.)

— * **Czyja własność?** W wydziale śledczym, pokój 71, znajduje się około 12 ctr. jęczmienia, przemycanego lodzią na Warcie. — W czasie rewizji zabrano 3 mtr. materiału na ubranie, jasno niebieskiego w kratę z szarą podszewką. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Napad na dom w Brzeźnie Nowem.** W nocy na wtorek dwóch nieznanymi bandytów, uzbrojonych w rewolwery, weszło przez okno do mieszkania wdowy Hassowej, zamieszkałej w Brzeźnie Nowem w pow. wągrowieckim. Zrabowali garderobę wartości 1300 zł. W czasie płaądrowania jeden z bandytów z rewolwerem w rękę groził zastrzeleniem każdemu, kto by wszczął alarm. Bandyci ułotnili się w niewiadomym kierunku.

— * **Pod zarzutem podpalenia** aresztowano rolnika Tomasza Nowaka z Pawłowic w powiecie poznańskim i odstawiono do tutejszego więzienia sądowego. Nowaka podejrzewa się o podpalenie w dniu 6 bm. 2 stogów owsa w majątności Sobota, własność p. Frydrychowicza z Chlewisk, wartości około 6 tys. zł. (k.)

— * **Napad na cykliszkę.** W okolicy Pniew w powiecie żnińskim napadnięta została na drodze przez nieznanego osobnika 31-letnią Anielę Gonetową z Małych Łasków. Napastnik strzelił do Gonetowej trzykrotnie z broni palnej, chybiając jednak i wyrwał jej torebkę z zawartością 10 zł. Pościg za złoczyńcą pozostał bez wyniku. (k.)

— * **Pożar wybuchł w Wierzezi** w powiecie szamotulskim w zabudowaniach rolnika Jana Hercoga. Spaliła się stodoła z tegorocznym żniwem, maszyna do młócenia i trzoda chlewna. Poszkodowany oblicza straty na około 60 tys. złotych. Ubezpieczony był zaledwie na 26 tys. zł. Podejrzewa się, iż ogień powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się ze światłem. (k.)

— * **Samochód uderzył błotnikiem** w Gnieźnie na ul. Dąbrówki 5-letniego Władysława Wittenberga, który odniósł lekkie pokaleczenia. Autem kierował szofer Mieczysław Hanclewski z Gniezna. Narazie nie ustalono, kto ponosi winę. (k.)

— * **Najechał wozem** w Bydgoszczy nieznanymi osobnikami 8-letnie uczeniec Janinę Niemczewska, zamieszkałą przy ulicy Jasnej 6. Dziewczynka odniosła pokaleczenia nóg. Woznica zdołał zbiec. (k.)

— * **Włamano się** w Bydgoszczy do mieszkania wdowy Henryety Brandt i skradziono 800 zł w gotówce. (k.)

— * **Śmiertelny wypadek z bronią.** W dniu 8 bm. ślusarz Gościnnny w Grudziądzu próbował rozładować flower. Naraz broń wystrzeliła i kula ugodziła Gościnnnego w okolicę serca. Nieszczęśliwego przewieziono do szpitala, gdzie wkrótce zmarł. (wd.)

— * **Zwłoki w Wiśle.** Rybak Józef Olkiewicz z Złotorji, łowiąc 8 bm. ślęcią ryby w Wiśle, wyłowił zwłoki mężczyzny, rozkładające się już. Topielec był ubrany tylko w kostium kąpielowy. Przypuszcza się wobec tego, że utonął podczas kąpieli. Zwłoki odstawiono do kostnicy. (wd.)

— * **Ofiara nieostrożności.** Dnia 8 bm. około godz. 17 w Toruniu na ul. Warszawskiej wykoczył z jadącego tramwaju p. Piotr Lisewski. Ponieważ bruk był po deszczu śliski, Lisewski upadł i uderzył o kamień brukowy głową tak nieszczęśliwie, że wypłynęło mu lewe oko. Nieszczęśliwego umieszczono w lecznicy miejskiej. (wd.)

— * **Ofiara kłusowników.** W dniu 4 bm. wyszedł na lustrację lasu leśniczy państwowy Zdzisław Borowski z leśnictwa Bzowo w pow. świeckim. Ponieważ Borowski nie powrócił z lustracji, przeszukano za nim wszystkie okoliczne lasy. W dniu 8 bm. znaleziono zwłoki leśniczego pod Plochocinem. Na zwłokach stwierdzono rany postrzałowe. Policja wdrożyła śledztwo i ujęła kilka podejrzanych osobników, znanych w okolicy z kłusownictwa. Zmarły liczył 40 lat i osierocił żonę i dwoje dzieci. (wd.)

JARMARKI

— * **Swarzędz.** W czwartek, dnia 10 bm. odbędzie się w mieście Swarzędzu jarmark ogólny. Spęd zwierząt racicowych z miejscowości nieobjętych zarządą jest dozwolony.

— * **Rogoźno.** We wtorek, dnia 15 bm. odbędzie się w Rogoźnie Wlkp. jarmark na konie, bydło i towary kramne.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Zabikowo Stare.** Zespół Towarzystw urzędza w sali p. Chmielewskiego w sobotę, 12 bm. uroczystą akademię ku czci śp. Kazimierza Pułaskiego, który przed 150 laty ofiarne życie poświęcił, walcząc o wolność Stanów Zjednoczonych. — Program uroczystości jest wielce urozmaicony.

— * **Stęszew.** (Osobiste.) Z dniem 1 bm. przeszedł w stan spoczynku rektor tutejszej szkoły powszechnej, p. Stanisław Kromczyński. Z uczuciem szczerego żalu żegna miasto nasze wybitnego pedagoga, który od 45 lat pracował tutaj najprzód jako nauczyciel, później jako kierownik i rektor szkoły. Na osobnym posiedzeniu rady parafjalnej pożegnał ks. radca Suchowiak, miejscowy proboszcz, ustępującego rektora jako wzorowego wychowawcę młodzieży i rentana kasy kościelnej, wręczając mu pismo J. Em. ks. Kardynała Prymasa, zawierające słowa podziękia za szczerze katolicką działalność oraz arcybiskupie błogosławieństwo.

— * **Obrzycko.** (Zabawa.) Konferencja Pań św. Wincentego a Paulo urzędziła w niedzielę, 6 bm. w sali p. Leonarda Króla zabawę taneczną, połączoną z przedstawieniem amatorskim. Odegrano komedjo-opere „Skalmierzanki”. Publiczność wypełniła salę po same brzegi. Na uznanie zasługuje p. Marjan Schwarz, artysta-malarz, który bezinteresownie dokonał dekoracji sceny i sali oraz scharakteryzował amatorów, przez co przyczynił się w dużej mierze do powodzenia imprezy. (os.)

— * **Czarnków.** (Pożar.) W tych dniach wybuchł pożar u rolnika Emila Buszego. Spalił się stóg słomy wartości około 250 złotych. Jako podejznanego o wzniesienie pożaru aresztowano parobka Józefa Garstkę.

— (Wódka dla młodocianych.) Za sprzedawanie napojów alkoholowych młodocianym skazany został wyrokiem tutejszego sądu grodzkiego restaurator Wendlandt na grzywnę 500 złotych oraz na utratę koncesji. (cn.)

— * **Chodzież.** (Napad na mieszkanie.) Zuchwałego napadu dokonano w tych dniach na mieszkanie 70-letniej Ernestyny Lorke w Chodzieży przy ul. Raczkowskiego 3. Zamaskowany napastnik wszedł do mieszkania od strony podwórza, powalił staruszkę na ziemię i dusząc ją, dał pieniądze. Przerazona staruszka napastnikowi wskazała miejsce, w którym przechowywała pieniądze. Złoczyńca, zabrawszy 30 zł, ułotnił się przez okno. W wyniku dochodzeń aresztowano jako silnie podejznanego 17-letniego Florjana Graua z Chodzieży. (k.)

Z POMORZA

— * **Toruń.** (Nowy most na Wiśle.) Prace około mostu, łączącego Toruń z Podgórzem, posunęły się daleko naprzód; gotowe są obydwa przyczółki, dwa filary na prawym a jeden na lewym brzegu rzeki. Obecnie koncentrują się prace około czterech kesonów, trzech na dnie rzeki a jednego na Martwej Wiśle, ponadto na lewym brzegu przystąpiono do montażu mostu i żelaznych przęseł. Most, długości 900 metrów, posiadać będzie osiem przęseł, a zostanie oddany do użytku 1931 r.; będzie on jedną z najżywniejszych arterij miasta. (x.)

— * **Chełmno.** (Kradzież.) W niedzielę, 6 bm. skradziono ks. wik. Górewiczowi z mieszkania 500 zł. Złodzieja nie zdołano jeszcze pochwylić. (mch.)

SPORT

Boks

Mecz Lipsk — Poznań, który odbędzie się w niedzielę o godz. 12 w sali kina Metropolia należy do pierwszorzędnych sensacyj pięściarskich nie tylko na naszym gruncie, lecz również w całej Polsce. Wywołał też on ogromne zainteresowanie w Poznaniu i na prowincji, spodziewać się zatem należy, że zbraknie miejsc na sali. W zespole gości widnieją trzech mistrzów okręgowych, a zarazem czołowych pięściarzy niemieckich: Mikan, Poltez II i Pietsch. Sędziują na punkty pp.: Ermanowicz i Wilke. Lipszczanie przyjeżdżają w niedzielę o godz. 2.45. Przedsprzedaż biletów w firmach: „Camera” (ul. Fr. Ratajczaka), „Start” (św. Marcin 45) i „Dom Sportowy” (św. Marcin 14)

Lekka atletyka

Charles Hoff uzyskał w Drontheimie doskonały wynik w skoku o tyczce, gdyż 4.28 m.

Narciarstwo

Polski Związek Narciarski ustalił już w ogólnych zarysach swój tegoroczny program międzynarodowy. M. i. postanowiono, iż mistrzostwa narciarskie świata w Oslo P. Z. N. obeśle przez 7 zawodników, delegata zarządu i kierownika ekspedycji. Na mistrzostwa Niemiec pojedzie 6 zawodników, wreszcie mistrzostwa Czechosłowacji obeślana zostaną 8 do 10 narciarzami w zależności od osiągniętych wyników. Tego-

roczne mistrzostwa Polski w Zakopanem odbędą się jak zwykle w konkurencji międzynarodowej, jednak P. Z. N. nie zamierza kłaść specjalnego nacisku na udział zawodników zagranicznych. Spodziewany jest przyjazd Niemców, Austriaków i Czechów.

Piłka nożna

„Czarni” (Lwów) — „Warta”. Po kilkutygodniowej przerwie odbędą się znowu w Poznaniu zawody ligowe pomiędzy powyższymi drużynami; zarazem jest to ostatni mecz w Poznaniu w tym sezonie. Ambitna i twarda drużyna lwowska niejednokrotnie już odebrała „Warcie” punkty. W 1. serji we Lwowie zwyciężyli „zieloni” w stosunku 4:1. Teraz należy się spodziewać zacietej walki gdyż „Czarni” będą starali zrewanżować się za porażkę odniesioną u siebie. Mecz rozpoczyna się o godz. 15, poprzedzi go spotkanie „Warta” I b. „Cybina” o godz. 13.15.

Wydawnictwa

„Warciarz”. Wyszedł nr. 9 tego jedyne-go w Polsce pisma klubowego doskonale redagowanego przez p. Szyca i zawiera p. i. ciekawymi informacjami z życia „Warty” interesujący bardzo artykuł czołowy na temat ostatnich zajęć w lidze, oraz słynnego już meczu z „Turystami”, wygranego dla nich przez sędziego Żyda.

Zycie organizacyjne

K. S. „Warta” oddział lekkoatletyczny donosi o zebraniu plenarnem, które odbędzie się dziś o godz. 20 w sali „Koła Senjorów” A. Marcinkowskiego 26 II.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Stow. Młodzieży Polskiej „Orzeł” — Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 9 bm. o godz. 19.30 w salce parafjalnej. Przybycie wszystkich członków konieczne.

— **Tow. Młodych Destylatorów.** Zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 10 bm. o godz. 21 w lokalu p. Jarockiego, ulica Maształarska 8.

— **Związek byłych niższych funkcyjnarzyszy Policji Państw.** W czwartek, 10 bm. o godz. 19.30 odbędzie się zebranie plenarne w lokalu p. Dudzińskiego przy ul. Wronieckiej 4.

— **Stow. Pracowników Fryzjerskich.** Zebranie kolegów, biorących udział w kursie czesania pań odbędzie się dnia 10 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiego, ul. Maształarska 8.

— **Polski Związek Krawców i Krawczyń Konfekcyjnych.** Zebranie nadzwyczajne dla wszystkich zatrudnionych w przemyśle konfekcyjnej odbędzie się w niedzielę, 13 bm. o godz. 10 w lokalu p. Tomczyka, ul. Wroniecka 13.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich przy Farze.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 13 bm. o godz. 15 na sali OO. Jezuitów. Na porządku obrad wykład ks. patrona. O liczny udział członków prosi Zarząd.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. W. z prośbą o zdrowie 10 zł. — N. N. z podziękowaniem za uzdrowienie syna z prośbą o błogosławieństwo i dalszą opiekę 10 zł. Stanisław Rumiński (Luboń) 5 zł. — Z. H. z prośbą o łaskę 2 zł. — Stanisława Lusarowa 20 zł. — Michał Hajduk 5 zł. — Telesfor Otmianowski (Al. Marcinkowskiego 18) 100 zł. — A. Z. 20 zł. — J. O. (Poznań) z podziękowaniem za odzyskanie zdrowie z prośbą o dalszą pomoc 10 zł. — L. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł. — Z. T. 2,50 zł. M. Dereziński 3 zł. — Wozieleńska (Ostrów Wlkp.) 5 zł. — P. G. (Gniezno) z gorącą prośbą o zdrowie dla dzieci i wnuków 20,10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1 702,10 zł i 2 dol.

SKRZYŃKA DO LISTOW

— P. A. Jakżeż możemy porozumieć się z Panem w sprawie wiadomego ogłoszenia, gdy Pan nie podaje ani nazwiska swego ani adresu? (k.)

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś trzecie przedstawienie „Hrabiny Maricy”, która na sobotniej premierze zdobyła sensacyjny sukces. Publiczność, wypełniająca widowie, oklaskiwała entuzjastycznie świetnych wykonawców z znakomitą primadonną p. Melą Grabowską i wyborną parą pp. Fontanówną (Liza) oraz Sendecim (baron Żupan) na czele. Z innych ról popisowo wypadł Tassilo p. Raczkowskiego, Populescu p. Gruszczyńskiego i Penizka p. Bratkiewicza. Pomysłowa reżyserja p. Sendeciego i batuta p. Leszczyńskiego nadały przedstawieniu właściwe tempo. Świetne są ewolucje układu p. Statkiewicza i pyszne dekoracje p. Jarockiego. W czwartek wspaniale wystawiony balet „Pan Twardowski”. W piątek „Polska krew”.

„Blanche fleur”, opera Kienzla, która cieszyła się olbrzymim powodzeniem, będzie wznowiona w przyszłym tygodniu z gościnnym występem Józefa Wolińskiego,

tytułową partję śpiewa p. Fedyczkowska, muzycznie przygotowuje kapelmistrz pan Tyllia.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz drugi ostatnia nowość repertuarowa, komedia Zygmunta Kaweckiego „Para nie para” w premierowej obsadzie. Jutro po raz 112 wypełniająca stale teatr do ostatnich miejsc, rekordowa krotochwila Adama Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia”. W niedzielę popołudniu po cenach znacznie niższych arcykomiczna krotochwila W. Rapackiego „W czepek urodzony”.

Pod reżyserją p. Wysockiej artyści przystąpił do prób ze sztuki Adolfa Nowaczynskiego „Wiosna narodów”, którą dyrekcja wyposażyła w całkowicie nową wystawę projektu p. Stanisława Jarockiego.

— * **Z Teatru Nowego.** Ulubieniec naszej publiczności p. A. Fertner kończy swoje występy nieodwołalnie w tym tygodniu. Znakomity artysta ukaże się dziś w znakomitej swej roli Antosia w arcyzabawnej farsie p. t. „Kto kogo?”, która cieszyła się na scenie Teatru Nowego dużym powodzeniem. W czwartek znakomita komedia St. Krzywoszewskiego p. t. „Panienska z dancingu” z Antonim Fertherem w niezrównanej roli Wołeczka, właściciela dancingu. W roli Marysi ulubienica naszej publiczności p. Halina Cieszkowska. W piątek rekordowy „Pan naczelnik... to ja”. W sobotę „Panienska z dancingu”.

ALFRED HOEHN, znakomity pianista cieszący się na całym świecie wielkim uznaniem, wystąpi jedyny raz w Poznaniu w przyszłą niedzielę, dnia 13 października, wieczorem, o godz. 8, w sali Domu Ewangelickiego (ul. Wjazdowa). Hoehn należy dziś do produkujących pianistów, a szczególnie znany jest z świetnej interpretacji utworów Beethovena. Wspaniały program jaki artysta wybrał na swój koncert w Poznaniu, obejmuje utwory najwybitniejszych kompozytorów, jak: Bacha, Regera, Rachmaninowa, Albeniza, Godowskiego, Bartoka i Chopina. Punktem kulminacyjnym wieczoru będzie odegrana przez Hoehna Beethovena Sonata as-dur op. 110, którą wykonaniem zachwyca artysta naszych słuchaczy. Przedsprzedaż biletów na ten mistrzowski koncert u p. Szejbrowskiego (skład cygar), ul. Gwarna 20 narożnik Fredry, w cenie 2 do 8 zł, w dzień koncertu wieczorem od godziny 7 przy kasie.
zw 19 394

I. Koncert symfoniczny Filharmonji Poznańskiej odbędzie się w niedzielę, dnia 13 października w południe, o godzinie 12, w Auli Uniwersytetu Poznańskiego. Uroczomienie koncertów symfonicznych przez naszą orkiestrę wywołało żywe zainteresowanie wszystkich zwolenników muzyki symfonicznej, to też spodziewać się należy, że wszystkie koncerty cieszyć się będą olbrzymią frekwencją ze strony publiczności. W programie znajdują się m. in. dwa dotąd w Poznaniu niegrane utwory mianowicie, poemat symfoniczny Ducasza „Uczeń Czarnoksiężnika” i koncert fortepianowy Saint-Saensa g-moll, w wykonaniu prof. Zygm. Lisickiego. Koncertem dyryguje dyr. Opery poznańskiej Wojciechowski. Sprzedaż biletów u p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, w dzień koncertu do godziny 10 przy kasie w Auli.
zw 19 351

KURSY RYTMIKI I PŁASTYKI

Walentyny Wiechowiczowej. Lekcje rytmiki i plastyki dla dorosłych. Grupy popołudn. i wieczorne. Informacje i wpisy codziennie pomiędzy 4 a 5 po poł. w Wielkopolskiej Szkole Muzycznej, Ratajczaka 36 (dom Gebethnera i Wolffa).
dw 2429

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina Marica”, — operetka Kalmana.
Czwartek, 10. 10. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego.
Piątek, 11. 10. „Polska krew”, operetka Nedbala.
Sobota, 12. 10. „Hrabina”, opera Moniuszki.
Niedziela, 13. 10. o godz. 15 „Halka”, opera Moniuszki. (Ceny znacznie niższe).
Niedziela, 13. 10. wieczorem „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.
Poniedziałek, 14. 10. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczonej nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Para nie para”.
Czwartek, 10. 10. „Maman do wzięcia”
Piątek, 11. 10. „Para nie para”.
Sobota, 12. 10. „Maman do wzięcia”.
Niedziela, 13. 10. popoł. „W czepek urodzony”. (Ceny znacznie niższe).
Niedziela, 13. 10. wiecz. „Para nie para”.
Poniedziałek, 14. 10. „Spazmy modne”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Kto kogo?” — gościnnie występowanie Antoniego Fertnera.
Czwartek, 10. 10. „Panienska z dancingu”, gościnnie występowanie Ant. Fertnera.
Piątek, 11. 10. „Pan naczelnik... to ja”. — Gość. występ Antoniego Fertnera.
Sobota, 12. 10. „Panienska z dancingu”. — Gościnnie występowanie Ant. Fertnera.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

BOHATERSKA PAMIĘĆ KAZIMIERZA PUŁASKIEGO

(w 150 lat od bitwy pod Savannah: 9 października 1779)

Półtorawiekowa rocznica zgonu Kazimierza Pułaskiego ożywia kult jego na obu światach póikulach. Jest on nawet znacznie powszechniejszy za Oceanem niżli w Ojczyźnie. W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej jakaś setka miast od niego wzięła sobie nazwę i piękne wzniesiono mu pomniki.

U nas wielbiła go pieśń konfederatów barskich, ale następnie dopiero po upadku powstania listopadowego obudzili pamięć o nim wraz z umiłowaniem dawnego Polski obyczajaj, Rzewuski, Mickiewicz, Pol, Kaczkowski i i. Konstanty Gaszyński zachęcony przez Krasińskiego ułożył pamiętnik Macieja Rogowskiego, niby towarzysza i sługi Pułaskiego, który był uwżany (nawet jeszcze przez Korzoną) za źródło także do dziejów Kościuszkii. Na emigracyjnych z tamtej doby szychach widzieli obu tych bohaterów narodowych wraz z Józefem Poniatowskim.

Lecz z czasem u nas siemięga najbardziej weszła w modę. Symbolem stał się chłop z pod Racławic i szewc z Wąskiego Dunaju, który też z kolei znaleźli się obok Naczelnika w sukcesie. Natomiast książę i szlachcic pozostali na dawniej i szczerzej demokracji, w Ameryce, wyobraźni najcenniejszych przejawów ducha polskiego.

Na Wawelu Kościuszkę spżowego dosiadł rumaka, mniej udane i mniej trwałe posągi Kilińskiego i Bartosa-Głowackiego stanęły we Lwowie. Toż można powiedzieć o ilościowo bogatej literaturze im poświęconej. O obrońcy Okopów św. Trójcy zapomniano po trochu jak nawet o zwycięzcy z pod Raszyna. Ostatniego wskrzeszono już w pamięci narodowej, a teraz należy się to i pierwszemu z bojowników odradzającej się Polskę i wolności ludów.

Nie wystarczy, że w starej Encyklopedji (Orgelbranda) stary Julian Bartoszewicz poświęcił względnie duży miejsca Pułaskim w ogólności (jako „najpiękniejszej duszy według wyobrażeń staropolskich republikanów“) a Kazimierzowi przedewszystkiem (jako „ideałowi rycerza polskiego“). Także w niewielu rękach znajdują się materiały do życiorysu „męża ostatniego szlacheckiej Polski“ ogłoszone przez jego imiennika i krewniaka w „Złotej Księdze szlachty polskiej“. Mało kto wie o studjach W. M. Kozłowskiego albo Wł. Wajdy, którzy poszli śladami Sygurdę Wiśniewskiego w poszukiwaniach na ziemi Nowego Świata. A chyba tylko mole i miłośnicy książki znają jeszcze odnośną rozprawkę Lucjana Siemińskiego, albo biografję Pułaskiego pióra Leonarda Chodźki, albo Aleksandra Chodkiewicza „Portrety wsławionych Polaków“.

Lecz podobno historyk Konfederacji Barskiej profesor Władysław Konopczyński właśnie trudi się nad dziełem godnym jej głównego bohatera, który naprawdę „pracował za wszystkich na sławę“. A jeśli może nie zgodzimy się w sądach o celowości ruchu, który sam nie umiał się wyzwolnić z pęt wsteczności i partyjności i zamiast ku niepodległości doprowadził do rozbioru, to przecież dla Kazimierza Pułaskiego będziemy mieć co najmniej to wyrozumienie i uznanie, co współcześni jemu, nawet stojący po przeciwnej stronie barykady. Np. Stanisław August troszczył się, żeby go wydobyć z niewoli rosyjskiej i żeby się powtórnie do niej nie dostał, a później niepomny bliźni własnej ofiarował „królobójcy“ list żelazny, aby

mógł się przed sądem sejmowym usprawiedliwić.

Pułaski do kraju nie wrócił. Co i dobrze się stało, bo innych tam trzeba było ludzi na najbliższy okres pracy organicznej. Hektor naszej Jasnej Góry nie potrafiłby żyć i działać pożytecznie za wielkorządztwa Stackelberga. On jedyny z swego pokolenia mógł reprezentować Polskę w walce o wolność Nowego Świata. Kościuszkę, który udał się tam również w tej intencji i lubo był prawie jego rówieśnikiem, nie miał innego znaczenia jak oficer subaltern, zgoła nieznan, bez żadnej przeszłości historycznej. (Przedstawicielem swego narodu zostanie dopiero po latach 20, za wtórego pobytu w Ameryce, po insurekcji, jako były Naczelnik). Mniejsza o to kto, czy on czy Pułaski, oddał większe usługi sprawie. Ten ostatni, exregimentarz konfederacji, jako dowódca osobnego legionu (bardzo szczupłego ale jego nazwiska), nakoniec przez śmierć samą musiał wryć się w pamięć dobijających się praw do samodzielnego rozwoju Stanów.

A kiedy do potężnych już i bogatych przychodził emigrant polski po pracę i chleb, miło mu było wspomnieć, że miał przodka w kontuszu i przy karabeli, który wtedy słabych i biednych obywateli zachodniego kontynentu wspomógł i krwią swą zasilił. Ta krew pod Savannah przelana coś zaważyła, gdy przed laty dwunastu miano uznać także Polski prawo do życia państwowego. Z chwilą zaś odzyskania bytu politycznego, nawiązując do tradycji, zwłaszcza w armii naszej, cenić się będzie samorodny genjusz wodza konfederatów i jego fantazję rycerską, tak jak się oeni każde serce mężne i ojczyźnie oddane, pod jakąkolwiek suknią ono biło.

A. M. S.

KAZIMIERZ PUŁASKI W WYPRAWIE NA POZNAŃ

O Pułaskim pisano już wiele, żaden jednak z jego dziejopisów nie dotarł do wszystkich dostępnych obecnie źródeł, nie mamy przeto jeszcze pełnego obrazu jego życia i czynów. Na czasie też będzie przypomnienie mało znanej wyprawy jego do Wielkopolski a to na podstawie materiałów, znajdujących się w Bibliotece Kórnickiej. Bo mówiąc o Pułaskim, widzimy go zwykle zamkniętego za murami Berdyczowa, Jasnej Góry, nad okopami św. Trójcy, czy w dalekich marszach na Ruś Czerwoną, Podlasie i Litwę i te bohaterskie jego czyny stanowią również główne wydarzenia w dziejach samej konfederacji, dlatego przychylić wielką w planach, choć niłą w wykonaniu wyprawę do Wielkopolski.

Pułaski usadowił się na początku września 1770 r. w Częstochowie, nie zamknął się w twierdzy, lecz czynił stałe wyprawy na nieprzyjaciela, a wszystkie skierowane na południowy-wschód: w krakowskie, sandomierskie i dalej w stronę woj. ruskiego, pozostawiając Wielkopolskę pieczy wytrawnego wodza Zaremby. Jednak ten podział sił oraz brak jednolitych planów w działaniu nie przyniósł należytych korzyści, mimo nawet odnoszonych przez poszczególne partie większych sukcesów. Dlatego Generalność opracowywała plan złączenia wszystkich sił, a tymczasem nakazuje niektórym konfederacjom wielkopolskim spieszyć w krakowskie i łączyć się z przebywającym tam wówczas Pułaskim. Wszystkie jednak prawie konfederacje wielkopolskie silnie dzierżył w sych rękach Zaremby, unikając jakichkolwiek wspólnych działań z marszałkiem Tomżyńskim. Regimentarz wielkopolski Józef Zaremby, zawodowy żołnierz, jest bezwątpienia najzdolniejszym wśród wodzów konfederackich. Z obawą też i lękiem patrzył na szaleńcze nie-

kiedy czyni nieobeznanego należycie ze sztuka wojenną, młodego, bo zaledwie 23 lat liczącego wówczas Pułaskiego. Różnica charakterów, oraz całkiem odmienny sposób taktyki wojennej, pogłębiał istniejące między nimi dysonanse. I dlatego liczne próby Pułaskiego o pomoc pozostawały zwykle bez odpowiedzi.

Zawiedziony w swych nadziejach pozyskania Zaremby, zbiegł Pułaski 18 września 1770 r. do Lublińca, ośrodka działalności politycznej księżnej Kurońskiej Fr. Krasińskiej, gdzie układając plany „o dobre powódzenie ojczyzny“ mówiono też o niechętnem się zachowaniu Zaremby względem Pułaskiego, a owocem tych narad była decyzja o konieczności osobistego spotkania się dwóch wodzów. Jednocześnie ks. Kurońska pisze do Zaremby, przedstawiając mu, iż znajdzie „w marszałku Łomżyńskim nietylko żołnierza dobrze się białego, ale i obywatela prawdziwie dobrze i bez żadnej ambicji myśloncego“. Wiem, że z siebie obydwa bendziecie kontenci, za zobaczeniem się ukartnicie dalsze plany swoje... Zaremby nie mógł już dłużej bez narażenia się opinii publicznej odrzucać prób i zaleceń Generalności, Pułaskiego i Krasińskiej, i zjechałszy się z Pułaskim ukartowali wreszcie wspólny plan działań wojennych, polegający na tem, iż Pułaski, zabezpieczwszy należycie Częstochowę, z resztą swoich sił miał podążyć do Wielkopolski, by łączywszy się z Zaremby, wspólnymi siłami oczyścić wojew. wielkopolskie od Rosjan. Za punkt zborny i zarazem ośrodek działań obrano Konin.

Już w pierwszej dekadzie października Pułaski „dosyć czyniąc zaszczyt umowie“ pociągnął z Częstochowy przez Wieluń, Grabów do Ostrowa, a stąd na dzień 12 października ściągnął do Krotoszyna. Nie otrzymawszy żadnej odpowiedzi na trzy razy ponawiane zapytania do Zaremby, i nie mając żadnej o nim wiadomości, wysłał do regimentarza rotmistrza Kopnickiego, ażeby się tenże dowiedział o jego zamiarach i poruszeniach. Sam zaś ruszył traktem na północ na Koźmin, z wytkniętym planem dalszego marszu na Jarocin, ku Pyzdom, by stamtąd zwrócić się na wschód w stronę Konina. Wśród marszu jednak dowiedziawszy się od przewodników o słabej zalodze Rosjan w Poznaniu i „o miejscach sposobnych wejścia do miasta“, postanowił pokusić się o zdobycie stolicy Wielkopolski. Zboczył więc z drogi i skierował marsz na Gościny, gdzie go widzimy 17 października, a stamtąd pociągnął przez Lubiąż, Żabno i Mosinę.

D. 19 października wczesnym rankiem zbliżał się Pułaski przez Luboń, Dębic ku Poznaniu. Stoczywszy pomyślną potyczkę z niewielkim oddziałem rosyjskim na Wildzie, wieczorem tegoż dnia zajął pozycję na wzgórzu świętomarcińskim i rozpoczął kanonadę celem wysadzenia bramy wrocławskiej. Po całonocnej obojętnej strzelaninie, Pułaski nie mając nadziei zdobycia miasta dwiema tylko armatami, a posłyszawszy prawdopodobnie o zbliżaniu się Drewitza, przed świtaniem dnia następnego wycofał się na Luboń do Stęszewa. Tegoż jeszcze dnia donosił Zarembe o nieudalnym swem przedsięwzięciu i o obróceniu marszu, w myśl pierwotnego planu, ku Koninowi, prosząc przez umyślnie „wysłanego o doniesienie swoich myśli i determinacji“.

A Zaremby tymczasem nie mogąc przeszkodzić połączeniu się podpuik. Langego, wysłanego z Poznania z kniazem Czartoryskim i z nadiągającym z południa Drewitza, boją się osaczenia, wycofywał się w Sieradzkę, popchnawszy Józefa Zakrzewskiego, konsyliarza wojew. wielkopolskich a regimentarza kujawskiego na pomoc Pułaskiemu przed mogącym mu grozić niebezpieczeństwem od połączonego wroga. Od niego to dopiero dowiedział się Pułaski o całkowitem pokrzyżowaniu planów, a zagrożony od Rosjan, wycofał się spieszenie na Grodzisk, Leszno, wzdłuż granic Śląska ku Częstochowie.

Wacław Szczygielski.

Poznań.

Na podstawie Archiwum Zaremby w Bibliotece Kórnickiej.

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

„Ziemski Mesjasz Narodu“. Przed kilkoma dniami zamieściliśmy rozwiązanie mickiewiczowskiej zagadki „czterdzieści i cztery“ z trzeciej części Dziadów, dokonane definitywnie przez dra Stanisława Kolbuszewskiego na podstawie odkrytych przezeń materiałów w paryskiej Bibliothéque Nationale. Odkrycie to poszło echem po całej prasie polskiej. Artykuł nasz był wyjątkiem z pracy dra Kolbuszewskiego, noszącej tytuł „Ziemski Mesjasz narodu“, a poświęconej komentarzom do widzenia ks. Piotra. Praca ta ukaże się w najbliższym czasie nakładem księgarni Jachowskiego w Poznaniu, obecnie autor przeprowadza ostatnie korekty.

Nowy profesor Akademji Górniczej. Z Krakowa piszą nam: Dr. Zygmunt Rozen został mianowany profesorem zwyczajnym na wydziale górniczym Akademji Górniczej w Krakowie.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Poznańscy plastycy w piśmie czeskim. Wychodzący w Pradze tygodnik „Rozkvet“ zreprodukował sześć dzieł poznańskich artystów-malarzy, a to: Bronisława Bartla („Miasto z aeroplanu“), Leona Dołyckiego („portret prof. Hanytkiewiczza“), Dziurzyńskiej-Rosińskiej („Notre Dame w Paryżu“), Mieczysława Heimratha („portret p. Majkowskiego“), Jana Nowickiego („Sosny w słońcu“) i Stanisława Raczynskiego suchoryt („Walka kogutów“).

SZKOLNICTWO

Skarbnica pamiętek i szkoła pracy. Pod takim tytułem zamieszcza p. K. Bielańska „Kobiecie Współczesnej“ artykuł o szkole gospodarstwa dla dziewcząt w Kórniku. Autorka przypomina, że szkoła ta, jak i podobna szkoła w Kuźnicach, jest wyrazem ideologii generałowej Zamoyskiej, ideologii streszczającej się w hasło: służyć Bogu, służyć ojczyźnie, służyć ojczyźnie, służyć Bogu. (St. N.)

LITERATURA

Conan Doyle — narratorem. Conan Doyle — więc naturalnie Sherlock Holmes. A właśnie że nie: ani śledztwa, ani subtelnych dociekań daktyloskopijnych, ani żadnego doktora Wattsona. Poprostu stary brygadjer napoleoński Gerard opowiada swoim towarzyszom przy kieliszku dawne przygody wojska. („Przygody brygadjera Gerarda“, Warszawa, — „Rój“.) Przygody skomplikowane, ciekawe, oznuwane przed czytelnikiem z dużą potocznością i niewątpliwym darem narratorskim. Jakiś zbłąkany francuski potomek Zagłoby, którego bujne perypetje wojenne wziął za temat pisarz angielski. Brygadjer Gerard to dobry chłop, który życie swe spędził między bitką, kobietą i kieliszkiem. Historje, które nam opowiada, są niekiedy zaiste nieprawdopodobne. Tak np. po zdobyciu przez Francuzów Wenecji zakochał się tu w pięknej Włoszce, Lucji, potomkini wielkiego rodu dołów, ale zdobył się na pięknej Wenecjanki nie uszło mu na sucho. Dostaje się w ręce mściwych Włochów i przez tajemniczy trybunał zostaje skazany na śmierć. Ale dzielny brygadjer nigdy nie traci głowy. Obmyślając sposoby wydostania się z celi, w której go zamknięto, wylamuje przepierzenie do celi sąsiedniej, gdzie, o dziwo, znajduje swoją ukochaną Lucję, skazaną przez trybunał tajemniczych sędziów na obcięcie pięknego uszka, za to, że pokochała Francuza. Gerard zamienia się na cele z Lucją i poddaje się hańbiącej karze, która miała spotkać jego ukochaną. Za chwilę towarzysze jego, Francuzi, wylamują drzwi i uwolnią oboje kochanków. Dużo jest w tem wszystkim sympatycznej blagi, a że „Przygody brygadjera Gerarda“ kończą się wszystkie dobrze, a opowiada je dzielny wojak mile i zajmująco, więc też odkładamy po przeczytaniu tę tak niepodobną do innych książkę Conan Doyle'a z uczuciem przepędzenia kilku chwil w towarzystwie rasowego gawędziarza. (jes.)

PISMA NADESLANE

„Muzyka i Śpiew“. Nr. 79. Miesięcznik artystyczny. Treść: Dr. Józef Reiss: „Na czym polega muzykalność?“ — „Tekst do psalmów“ według przekładu Jana Kochanowskiego „Psalmi Mikołaja Gomółki“ w opr. dra J. Reissa. — J. Czech: „Pieśni adwentowe“. — „Tańce o słońcu“. — H. Milek: „Salve Regina“. — T. Flaszka: „Wieniec pieśni i piosenek dla młodzieży“. — Kongres muzyczny - liturgiczny w Poznaniu. — Różne wiadomości. — Nowe wydawnictwa.

KSIĄŻKI NADESLANE

Wiktor Piotrowicz: „Z zagadnień wyznaniowych w Polsce“. Biblioteka „Źródło Mocy“. 2. Wilno 1929.

Edward Ligocki: „U stóp góry piekielnej“. Warszawa 1929. Wydawca: Stanisław Cukrowski. Biblioteka Nowości w Warszawie.

St. Tyne i J. Gołabek: „Czytanki polskie na III klasę gimnazjalną“. Książnica - Atlas, Lwów 1929.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Rozwój ubezpieczeń w Polsce

Powszechna Wystawa Krajowa dała możliwość zobrazowania cyfrowego rozwoju poszczególnych działów gospodarki krajowej od czasu powstania państwa aż do chwili obecnej, wykazując przeważnie intensywny rozmach oraz usamodzielnienie się kraju od zagranicy. Tutaj chcemy poświęcić trochę uwagi rozwojowi ubezpieczeń w Polsce, opierając się na danych, opublikowanych przez Państwowy Urząd Kontroli Ubezpieczeń na Wystawie.

Miernikiem rozwoju ubezpieczeń naszych służyć może: zbiór składek ubezpieczeniowych, majątek zakładów oraz ich kapitały własne. Dane cyfrowe z tego zakresu przedstawiają się, jak następuje:

Zbiór składek wszystkich zakładów ubezpieczeń w Polsce i we wszystkich działach wynosił: w 1924 roku z 131,5 milionów, w 1925 r. — z 181,7 milj., w 1926 r. — z 150,5 milj., w 1927 r. — z 166,8 milj. i w 1928 r. — z 212,5 milj. Dane te wykazują załamanie akcji ubezpieczeniowej w okresie przesilenia 1925/26 roku i od tego czasu ponowny szybki wzrost.

W bezpośrednim związku ze zbiorem składek stoi wzrost majątku krajowych zakładów ubezpieczeniowych, który wynosił: w 1924 r. — z 143,5 milionów, w 1925 r. — z 111,8 milj., w 1926 r. — z 138,2 milj., w 1927 r. — z 165 milj. i w 1928 r. — z 203,4 milj. zł. I tutaj widzimy załamanie wzrostu w 1925 r., kiedy to na pokrycie szkód zakłady ubezpieczeń zmuszone były użyć swego majątku, gdyż składki niedopisywały.

Składową częścią majątku zakładów ubezpieczeniowych, stanowiącą główne jego oparcie, są kapitały własne instytucji ubezpieczeniowych, które w okresie od 1924 do 1928 r. rozwijały się, jak następuje: w 1924 r. — 76 milj. zł, w 1925 r. — 66,9 milj. zł, w 1926 r. — 85 milj., w 1927 r. — 105,8 milj. zł i w 1928 r. — 123,4 milj. zł.

Dane powyższe wskazują, że asekuracja polska jest dopiero na początku dorobku, gdyż analogiczne dane z innych państw stanowią wielki kontrast w porównaniu do naszych stosunków. Jednakowoż na usprawiedliwienie dodać należy, że nasza asekuracja jest gałęzią gospodarki krajowej nawiązaną młodą, bowiem rozwój jej właściwie rozpoczyna się dopiero od ustabilizowania naszej waluty. Wzrost, jaki wykazuje nasza asekuracja w ostatnich trzech latach, nadal będzie podążał szybkimi krokami, bowiem leży to w interesie rozwoju ogólnych stosunków gospodarczych i ich stabilizacji.

Usługi, okazane życiu gospodarczemu przez naszą asekurację w postaci wypłaty szkód wszelkiego rodzaju, są w ostatnim pięcioleciu następujące: w 1924 r. — 45,8 milj. zł, w 1925 r. — 90,7 milj. zł, w 1926 r. — 68,3 milj. zł, w 1927 r. — 86 milj. zł i w 1928 r. — 107 milj. zł.

Wypłata tych wielkich sum tytułem pokrycia strat, spowodowanych życiem gospodarczemu przez wypadki losowe, same mówią za siebie i wskazują, jak wielką pomoc ma gospodarka krajowa ze strony ubezpieczeń. Należy tylko dążyć do tego, aby społeczeństwo starało się rozwijać w sobie cnotę zapobiegliwości o utrzymanie swego majątku w stanie nienaruszalnym, uniezależniając się od wypadków losowych drogą ubezpieczeń.

Krótkie informacje gospodarcze

Prezydium i zarząd ogólnoniemieckiego związku dla wielkiego handlu odbyły 2. i 3. b. m. dłuższe posiedzenia, na których oświadczone się imieniem niemieckiego handlu za planem Youga. (j)
— Na niemieckich giełdach daje się odczuwać w dalszym ciągu znaczne osłabienie tendencji. Niewątpliwie jest to jeszcze skutek śmierci Stresemanna. (j)
— W Paryżu odbyło się w tych dniach posiedzenie międzynarodowego kartelu wytwórców rur. Na porządku dziennym znajdowała się również sprawa przystąpienia do kartelu polskich producentów, lecz do konkretnych wyników nie doszło. Następnego posiedzenie odbędzie się w grudniu w Brukseli. (j)
— Wielkie franc. tow. okrętowe Cie Générale Transatlantique, znane również w Polsce, (linja Gdynia - Buenos Aires) postanowiło przystąpić do wybudowania największego na świecie okrętu o pojemności 80 tys. tonn. (j)

Polska na tle gospodarstwa światowego

Na ostatnim posiedzeniu rady Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, o którego przebiegu pisaliśmy wczoraj, wygłosił nac. dyr. Związku p. Andrzej Wierzbicki przemówienie, którego streszczenie podajemy poniżej:

P. A. Wierzbicki określił Hagę i Genewę jako „hasło i odzew“ światowej polityki gospodarczej, z którą coraz silniej wiąże się zadania gospodarcze Polski. Haga to zlikwidowanie dotychczasowego systemu spłat niemieckich, przywrócenie Niemcom ich niezależności finansowej, uruchomienie całego olbrzymiego aparatu, którego wynikiem będzie dalsze wzmocnienie potęgi gospodarczej Niemiec. Genewa — to z jednej strony wielkie hasła pacyfizmu, których wymaga się psychologią powojennego świata, z drugiej — próby przyoblekania tych hasła w konkretne kształty. Jako etapy paneuropejskiego pacyfizmu gospodarczego wysuwa Genewa projekty zbiorowych konwencji, usuwających przeszkody w międzynarodowej wymianie i zbliżających się do ideału racjonalnego podziału pracy w międzynarodowej skali. Z inicjatywy Francji, której wysoko rozwinięty, a różniczkowany wywóz cierpi na protekcyjnizm polityce Stanów Zjednoczonych — i Anglii, zwolenniczki wolnej wymiany towarowej, tembardziej dzisiaj, gdy głównym wymaganiem narodu angielskiego od rządu Partii Pracy jest opanowanie bezrobocia — Liga Narodów przyjęła rezolucję, wzywającą szych członków i nieczłonków do zawarcia porozumienia o stabilizacji obecnie obowiązujących stawek celnych conajmniej na 2—3 lata.

Polska nie jest zasadniczą przeciwniczką tendencji liberalnych w obrocie gospodarczym, lecz przy ich realizacji musi zapewnić sobie dalszy rozwój swych możliwości gospodarczych. Że są one wielkie — świadczą o tem wyniki naszej pracy, zobrazowane na P. W. K. Jeśli porównamy początki naszych wysiłków z rezultatami 10-letniej pracy, przekonamy się, ile dobrego przyniósł Polsce umiarkowany protekcyjnizm celny, jak umiemy go wykorzystać i do jak wysokiego poziomu doszła w wielu gałęziach nasza wytwórczość. Polska chce uczestniczyć w międzynarodowej kooperacji gospodarczej i nie tylko chce, ale i może być jej aktywnym członkiem, będąc państwem wielkim, o wielkich bogactwach naturalnych, ludności pracowitej i widomych już dla wszystkich wynikach swej pracy. Jednak warunkiem kardynalnym przystąpienia do tej kooperacji musi być gwarancja niezachwalności granic Rzeczypospolitej, analogiczna do obowiązującego obecnie na Zachodzie paktu locerneńskiego — gdyż bez pacyfizmu politycznego nie może być pacyfizmu gospodarczego.

Trzy zasadnicze przesłanki muszą być warunkiem udziału naszego w realizacji etapów ku „Paneuropie“: Wschodni pakt „locarneński“, zastrzeżenia analogiczne do zastrzeżeń Irlandji o zapewnieniu państwom młodym warunków, umożliwiających im wyzyskanie swych sił rozwojowych i wreszcie założenie, że wszelkie porozumienia co do taryf celnych odbywać się będą co do Polski dopiero po ostatecznym opracowaniu i wprowadzeniu jej nowej taryfy celnej, która dla Polski jest pierwszą jej własną taryfą, bo do tej chwili mamy tylko naniastkę, t. j. nieprzystosowaną do naszych warunków konglomerat taryf rosyjskiej, austriackiej i niemieckiej. Przy tych warunkach i przy wprowadzeniu rozbrojenia celnego stopniowo i wielkimi etapami, Polska mogłaby dotrzymać kroku w realizacji tej idei.

Na tle ogólnych rozważań o sytuacji międzynarodowej i ustosunkowaniu się do niej polskiej racji stanu gospodarczej i politycznej, mówca przeszedł do analizy naszych stosunków wewnętrznych politycznych i gospodarczych, konstatując, iż przy szeregu zjawisk dodatnich i faktów, świadczących o naszym rozwoju ekonomicznym — brak nam jednak wielkiej koncepcji gospodarczej, zakrojonej na miarę naszych wartości ekonomicznych. Omawiając zagadnienia polityczne i wiążąc je przedewszystkiem ze sprawami gospodarczymi, p. Wierzbicki uważa za konieczną i dojrzałą sprawę naprawy polskiego parlamentaryzmu i na tem tle rozważył kwestję Naczelnej Izby Gospodarczej i jej projektowanych uprawnień.

„Polska — zakończył swe przemówienie p. A. Wierzbicki — sprostą biegowi życia gospodarczego świata pod warunkiem usprawienia swego ustroju wewnętrznego“.

granicznego. Akcja koncentracyjna w świecie finansowym staje się modną; zresztą jest to zjawisko niewątpliwie zdrowe z czysto gospodarczego punktu widzenia.

(k) **Zlikwidowanie zatargu o płace na G. Śląsku.** Obradująca od wczoraj komisja pojednawcza i arbitrażowa nad sprawą zarobków w górnictwie wydała dziś orzeczenie, mocą którego ogólne zarobki w górnictwie podwyższą się o 4%. Poza tem przynajmniej się dodatek wyrównawczy dla szeregu kategorii górników. Tak n. p. górnicy przewodnicy, pracujący na niższych filarach otrzymują podwyżkę 5%, pracujący zaś na wyższych filarach — 10% poza ogólną podwyżką zarobków. Dalej podwyższone zostały stawki minimalne robotników niefachowych zarówno na powiechrzni, jak i pod powierzchnią kopalni. Między innymi został przyznany dodatek wyrównawczy w wysokości 1 zł 20 gr dziennie dla wozaków. Poza tem przyznany został pewien dodatek wyrównawczy dla inwalidów. Orzeczenie to obowiązuje od 15 września r. b. do 31 grudnia 1930 r. z tem, że może być wypowiedziane w dniu 30 listopada 1930 r. W wypadku jednak stwierdzenia wzrostu drożyzny o 10%, licząc od 1 października r. b. umowa może być wypowiedziana wcześniej jednakże nie wcześniej jak na dzień 1 września 1930 roku, to znaczy wypowiedzenie musi nastąpić w dniu 1 sierpnia 1930 roku.

(k) **Nowa międzynarodowa bezpośrednia taryfa towarowa.** W dniu 1-y m. b. rozpoczęła w Warszawie obrady międzynarodowa konferencja kolejowa z udziałem przedstawicieli zarządów kolejowych Łotwy, Estonji, Czechosłowacji, Węgier, Rumunji i Polski. Rumuński zarząd kolejowy reprezentują na prośbę tego zarządu koleje polskie. Konferencja potrwa około 10 dni i zajmie się ustaleniem zasad bezpośredniej taryfy kolejowej pomiędzy Łotwą i Estonją z jednej strony a Polską, Czechosłowacją, Węgrami i Rumunją z drugiej strony.

(k) **Pomorska wystawa drobiu, gołębi, królików, psów i zwierząt futerkowych.** W związku z mającą się odbyć, w dniach od 16 — 19 listopada 1929 r., wielką wystawą drobnego inwentarza w Toruniu, zostało rozesłanych przeszło 1500 zaproszeń do wszystkich znanych nam hodowców. Ci z hodowców, którzy zaproszenia i deklaracji nie otrzymali, a pragnęliby wziąć udział w tej wszechpolskiej imprezie hodowlanej, raczą się zwrócić niezwłocznie pod adresem: Toruń, Pomorska Izba Rolnicza, ul. Sienkiewicza 40, a niezwłocznie otrzymają wszystkie wymagane formularze.

Z ZAGRANICZNY

(z) **Handel światowy.** Waszyngtoński Board of Trade oblicza handel światowy w roku 1928 na sumę 68 miliardów 35 milionów dolarów. Z tej sumy przypada 35,41 miljarda na import, a 32,49 miljarda na eksport. Pierwsze miejsce w handlu światowym zajmuje Anglja z sumą 9,99 miljarda, drugie — Stany Zjednoczone z sumą 9,21 miljarda, trzecie — Niemcy z sumą 6,26 miljarda. Jako państwo eksportowe pierwsze miejsce zajmują Stany Zjednoczone. Anglja jest największym nabywcą na rynkach światowych. Eksport Stanów Zjednoczonych wynosił w r. 1928 wartość 5,12 miljarda dolarów, import — 4,91 miljarda dolarów. Board of Trade stwierdza na podstawie swych danych statystycznych, iż handel światowy wzrósł od r. 1913 o 53%. Główną jednak przyczyną tego wzrostu jest ogromna wyżka cen od czasów przedwojennych.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 9. 10. 1929.
Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe, dostawa bieżąca ze 100 kg.:
Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. hol.); w) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. hol.)
„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań
Żyto zdrowe, suche, zdadne do przemiału 24,50—25,00
Uspodobienie spokojne.
Pszenica sucha zda. do przemiału 37,00—39,00
Uspodobienie spokojne.
Jęczmień przemiałowy 25,00—26,00
Jęczmień browarowy 27,00—30,00
Uspodobienie spokojne.
Owies 21,75—23,75
Uspodobienie spokojne.
Mąka żytnia w workach według urzędowo ustalonego typu (70%) 36,75
Uspodobienie spokojne.
Mąka pszenna 65% w workach 57,50—61,50
Uspodobienie spokojne.
Otreby żytnie 16,25—17,25
Otreby pszenne 18,25—19,25
Rzepak 69,00—72,00
Groch polny 38,00—42,00
Groch Victoria 50,00—63,00
Groch Polgera 44,00—49,00
Ziemniaki fabryczne franco fabryka za kg. % mączki 0,21
Ogólne usposobienie spokojne.
Uwagi: Jęczmień pojawiający się na rynku w większości wypadkach nie odpowiada normom jęczmienia browarowego.

Monografia rolniczo-ekonomiczna Pomorza

Min. Reform Rolnych przystępuje do zobrazowania całokształtu stosunków agrarnych Rzeczypospolitej w cyklu dzieł, zatytułowanym: „Stosunki agrarne Rzeczypospolitej Polskiej“. Obecnie wyszedł tom I. tegoż wydawnictwa p. t.: „Województwo Pomorskie“, napisany przez prof. Zdzisława Ludkiewicza (Warszawa 1929. Nakładem Min. Reform Rolnych. Czcionkami Pom. Drukarni Roln. Sp. Akc. w Toruniu).

Jest to monografia rolniczo-ekonomiczna Pomorza, która ma na celu przedstawienie struktury agrarnej ziem pomorskiej, daje nam równocześnie pogląd na położenie rolnictwa jako takiego, omawia zagadnienia związane z rolnictwem, jak produkcję gospodarstw wiejskich, stosunki ludności i narodowościowe, sprawy komunikacyjne itp. Także ruchowi spółdzielczemu, organizacjom rolniczym Pomorza, sprawie miast, przemysłu i handlu poświęcono sporo uwagi w omawianej pracy.

Książkę podzielono na 8 wielkich rozdziałów: 1) Klimat i gleba, 2) Podział terenu na poszczególne użytki, 3) Struktura agrarna, 4) Produkcja gospodarstw wiejskich, 5) Przemysł, handel, miasta, środki komunikacyjne, 6) Ludność i stosunki narodowościowe, 7) Potrzeby reformy rolnej na Pomorzu, 8) Pogląd na organizację rolniczą i na ruch spółdzielczy).

Całość przedstawia się dość okazała (str. 200, tablic 47, map 30, wykresów 2).

DEFICYT HANDLOWY
MOŻE KAŻDY Z NAS ZWALCZAĆ
KUPUJĄC TOWARY KRAJOWE

PODATKI I OPŁATY

(p) **Uchylenie cel wywozowych od skór surowych.** W nr. 68 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 30 września 1929 r. ogłoszone zostało rozporządzenie ministrów skarbu, przemysłu i handlu oraz rolnictwa z dnia 25 września 1929 r. uchylające cel wywozowe od skór surowych. Rozporządzenie to obejmuje 227 pozycji taryfy celnej i dotyczy następujących towarów: skór surowych wołowych, cielęcych, końskich, baranich, kozich, skórek zajęczych i króliczych, niewyprawionych wreszcie mizdry oraz odpadków i skrawków skór surowych wszelkich. Rozporządzenie to weszło w życie z dniem 1 października 1929 r.

(p) **Opłata stempelowa od zestawień rachunkowych aptekarzy.** Okólnikiem L. DV. 7942/6 ministerstwa skarbu wyjaśnia, że perjodyczne „zestawienia rachunkowe“ sporządzane przez aptekarzy i doręczone przez nich kasom chorych, a wymieniające środki lecznicze, wydane członkom kasy chorych oraz należności za te środki, podlegają opłacie stempelowej w wysokości 0,2% od sumy należności. (c)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Likwidacja P. W. K.** przedstawia nielada trudności. Wszystkie sprawy związane z P. W. K. muszą być uporządkowane najdalej do końca miesiąca. Wiele eksponatów magazynuje się, aby przewieźć je razem do Warszawy, do Polskiego Muzeum Przemysłu, organizowanego przez Min. Przemysłu i Handlu. Inne zostaną na miejscu, aby służyć Targom w przyszłym roku. Rząd zakupił całą wystawę sztuki ludzkiej. Ekspozycje Min. Komunikacji przechowywane będą w pawilonie do roku przyszłego, to jest do czasu otwarcia projektowanej wystawy komunikacyjno-turystycznej, w której koleje polskie wezmą udział. W sprawie przyszłej wystawy komunikacyjno-turystycznej przyjął p. minister Kühn delegację miasta Poznania z prezydentem Ratajskim na czele. (A. W.)

(k) **Przed fuzją Banku Handlowego z Bankiem Anglo-Polskim?** Notujemy pogłoskę, jakoby jedna z największych instytucji finansowych w Polsce, Bank Handlowy w Warszawie miała się sfuzjonować z Bankiem Anglo-Polskim. Obydwa banki znajdują się pod silnym wpływem kapitału za-

Miss Cavell

Stany Zjednoczone
ku czci Pułaskiego

Z pomiędzy wędzów walki o niepodległość postać Kazimierza Pułaskiego obok Waszyngtona, Franklina i Lafayette'a największym jest otoczona w Stanach Zjednoczonych sentymentem. Przyczyniły się ku temu zarówno jego zasługi, jak i fakt, że on jeden z pomiędzy cudzoziemskich generałów, walczących w szeregach armji rewolucyjnej, poległ w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych.

Pierwszy pomnik ku czci Pułaskiego w Stanach Zjednoczonych wzniesiony został pod Savannah, na miejscu, gdzie Pułaski padł śmiertelnie ranny. Kamień węgielny położony pod ten pomnik towarzysz walk Pułaskiego, Lafayette, w roku 1825 w czasie swej triumfalnej podróży p o Stanach Zjednoczonych, pomnik wzniesiono dopiero w roku 1855.

W dniu 11 maja 1910 roku dokonano uroczystego odsłonięcia drugiego na ziemi amerykańskiej pomnika Pułaskiego, wzniesionego przez rząd Stanów Zjednoczonych w Waszyngtonie. Pomnik ten przedstawia Pułaskiego na koniu w chwili przeglądu oddziałów wojska.

Sto pięćdziesiąta rocznica zgonu Pułaskiego obchodzona będzie w Stanach Zjednoczonych niezwykle uroczysto. Specjalne orędzie prezydenta Hoovera wezwało ludność Stanów do uczczenia pamięci bohatera z pod Savannah. Uroczystości odbędą się w dniach od 9 do 12 października: 9 bm. odbędzie się obchód w Savannah i rzucenie wieńców w tym miejscu oceanu, gdzie Pułaskiego ciało zostało pochowane. Oprócz wieńców od rządu Stanów Zjednoczonych i Polski, złoży wieńiec również w imieniu Francji ambasador Paul Claudel. Tegoż dnia odbędzie się w Savannah poświęcenie pomnika ku czci admirała D'Estaing, który brał udział w bitwie pod Savannah i jednocześnie z Pułaskim został ranny; 10 bm. dalszy ciąg obchodu, nabożeństwa żałobne w świątyniach wszystkich wyznań, manewry lotnicze; 11 bm. parada wojskowa i pochód historyczny, oraz manewry kawalerji. Po uroczystościach w Savannah uczestnicy udadzą się do Waszyngtonu, gdzie 12 bm. odbędzie się obchód pod pomnikiem Pułaskiego.

Cały szereg miast uczci rocznicę zgonu bohatera wzniesieniem pomników: Milwaukee, Baltimore, Trenton, Northampton, Paterson i Stevens Point. Wiele zaś miast nada placom i parkom nazwy imienia Pułaskiego.

Nie brak też będzie żywych pomników, m. in. polonja w Detroit funduje katedrę historii i literatury polskiej im. Pułaskiego na uniwersytecie stanowym w Ann Arbor, zaś polonja w Jersey City tworzy fundusz stypendyjny im. Pułaskiego. A poza wymienionymi miastami są niewątpliwie inne, które pamięć Pułaskiego uczczą.

Z Watykanu

130 pielgrzymek katoliczek z całego świata przyjął Ojciec św. w ciągu ostatnich 2 tygodni

(KAP) Podczas wielkiej audjencji, udzielonej przez Ojca św. katolickiemu związkowi młodzieży włoskiej, wspomniął papież Pius XI w swem przemówieniu, iż twierdzenia pewnych kół, jakoby świat nie pragnął, nie garnał się do papieża, przeczy najdobitniej fakt, że w ciągu ostatnich 2 tygodni przybyło do Rzymu nie mniej niż 130 pielgrzymek katoliczek z całego świata, aby okazać Ojcu św. cześć i dziecięce przywiązanie.

Na pamiętkę pojednania Watykanu z Kwirynałem

(KAP) W Rzymie zawiązał się komitet ufundowania lampy-votum do bazyliki św. Franciszka na górze Tabor na pamiętkę pojednania Watykanu i Kwirynału. Płomień w lampie tej podsycały byliby oliwą z drzew oliwnych z Gethsemani. Wykonanie tej lampy powierzone zostało pewnemu znakomitemu artyście włoskiemu. W skład komitetu wchodzi szereg wybitnych osobistości ze sfer zarówno duchownych jak i świeckich. Góra Tabor, przypominająca w szczególności

sposób chwałę Odkupiciela, otrzyma nowe świadectwo pobożności narodu włoskiego. Lampa, natchniona dziełem czystej sztuki, godną będzie i miejsca, w którym ma zawisnąć, i faktu, który ma upamiętnić.

Komitet utworzył listę składek na cel ufundowania tego votum, ustalając wysokość udziału na 5 lirów, co zresztą nie wyklucza ofiar, składanych w miarę możliwości ofiarodawców.

Rozpoczęcie roku sądowego św. rotę w Rzymie

(KAP) Trybunał św. rotę rzymskiej rozpoczął w tych dniach nowy rok sądowy. Po odprawieniu mszy św. i po złożeniu przysięgi przez audytorów rotę trybunał został przyjęty na audjencji przez Ojca św. Członkowie trybunału złożyli Ojcu św. życzenia z powodu złotego jubileuszu kapłaństwa. Następnie zostało odczytane sprawozdanie z działalności rotę rzymskiej w ciągu ubiegłego roku sądowego, z którego wynika, że rota załatwiła 67 spraw. Działalność jej w roku bieżącym będzie znacznie większa, wobec zawarcia konkordatu z Włochami, gdyż za mocy art. 34 tegoż konkordatu trybunałowi św. Rotę rzymskiej zastrzeżone są sprawy nieważności małżeństwa, przyczem wyroki te pociągają skutki cywilne dla stron.

W odpowiedzi Ojciec św. oświadczył, że jest zadowolony z załatwienia przez trybunał św. rotę tylu ważnych spraw w ciągu ubiegłego roku, oraz, że jeszcze bardziej się raduje z gotowości członków trybunału, z jaką stają oni do pracy w rozpoczynającym się roku wobec znacznie zwiększonej ilości spraw.

Założenie Banku Watykańskiego

(KAP) Dla administrowania, należącemu się Stolicy Apostolskiej na mocy układów laterańskich, funduszami pieniężnymi, na które częściowo składa się płynna gotówka, częściowo zaś papiery wartościowe, zostanie w najbliższej przyszłości założony Bank Watykański.

Żydowski projekt rewizji
wyroku sądu n. Chrystusem

(KAP) Jak donosi z Filadelfji „Sunday School Times” niejaki Schwyder, prawnik żydowski z Denver (stan Colorado) zaproponował grupie swych współwyznawców założenie stowarzyszenia żydowskiego, które miałooby na celu spełnienie postannictwa Izraela, a w pierwszym rzędzie zainicjowanie przeprowadzenia rewizji wyroku sądu nad Chrystusem Panem. Schwyder wyraża przekonanie, że pogarda, jaką zewsząd ckażują od dziewiętnastu wieków Żydom, ma swe źródło w osądzeniu Chrystusa. Schwyder pragnąłby, żeby został zwolany do Jeruzolimy Sanchedryn żydowski, któryby lojalnie przeprowadził proces przeciwko Jezusowi Chrystusowi i orzekł, czy sąd nad Zbawicielem świata nie był aktem niesprawiedliwości i nadużycia prawa. Wnioskodawca projektuje, że, gdyby przewód sądowy wykażał niewinność Chrystusa Pana, wówczas Sanchedryn musiałby przyznać, że popełniono błąd, i błagać Boga o odpuszczenie winy. Sanchedryn ten miałby się składać z 23 znanych z pobożności i uczoności rabinów, z 24 uczonych oraz z 24 kupców. Każdy członek musiałby złożyć uroczystą przysięgę i dawać moralną gwarancję, że będzie bezstronnym i że gotów jest przyjąć prawdę tak, jak jest.

Pomysł iście żydowski, obliczony widocznie na autoreklamę jego autora i mający to na celu, aby Żydzi jeszcze raz sądzili Chrystusa Pana!

Uroczystości na cześć
Napoleona w Słowenji

W Lublanie odbyły się w tych dniach uroczystości, związane z 120-letnią rocznicą stworzenia Ilirji. Tak nazwał, jak wiadomo, Napoleon I. prowincję, w skład której wchodziła dzisiejsza Słowenja i większa część Chorwacji, która przez pewien czas należała do Francji. W ramach uroczystości odbyło się w Lublanie odsłonięcie pomnika Napoleona I. Pomnik ten wykonany jest w formie obeliska marmurowego, na którego wierzchołku umieszczono godło Słowenji. Z jednej strony obeliska ustawiono biust Napoleona, z drugiej zaś — alegoryczną figurę Ilirji. Pomnik jest dziełem znanego rzeźbiarza słoweńskiego, Dolinara. U stóp pomnika znajduje się mogiła nieznanego żołnierza francuskiego, który zginął w bitwie pod Nadgoricą (1813 r.).

Ponadto w Lublanie otwarto muzeum iliryskie, w którym umieszczono cały szereg ciekawych eksponatów, odnoszących się do epoki Ilirji. Między innymi, znajduje się na wystawie tej pióro, którym Napoleon podpisał traktat pokojowy w Schönbrunn. (Na podstawie tego właśnie traktatu utworzona została francuska prowincja Ilirja).

Budowa olbrzymich tuneli
w Nowym Jorku

W najbliższym czasie rozpoczęte zostaną w Nowym Jorku prace wstępne przy budowie dwóch olbrzymich tunelów. Pierwszy z nich połączy Brooklyn z przedmieściem Queens i będzie miał prawie siedem kilometrów długości, koszt zaś jego budowy wyniesie 103 milionów dolarów. Drugi tunel połączy Brooklyn ze stanem Island, koszt jego budowy wyniesie 75 milionów dolarów. Tunele te będą posiadały dwie powierzchnie, jedną dla ruchu ze wschodu na zachód i drugą dla ruchu z zachodu na wschód. Przez każdy z nich będzie mogło przejechać w ciągu godziny po 4 tysiące samochodów.

Nowe pokusy

Wiadomo, że im bardziej prosta, pozornie jest moda, tem kosztowniejsza, bo wszystko potrafi wówczas na kroju, którego nie potrafi zrobić bylejaką krawcową. W obecnym sezonie jednak moda nie jest prosta, a mimo to wymaga również bardzo dobrego kroju. Minęły czasy koszulek, przepasanych paseczkiem. Teraz królują klosze, falbany, i — rzecz bardzo trudna! wysokie, bardzo wysokie stany i obcisłe biodra.

Tu już trudno ukryć wady figury. Nielitościwy materiał oblegający figurę od stanu do bioder niczem pancierz, bezlitośnie powie nam całą prawdę. Na pocięciu można sobie powiedzieć, że uwydatniająca wszystkie wady, zrobi to samo z zaletami, ale... bądźmy skromne — nie zawsze tych zalet jest więcej.

Przy skomplikowanym kroju suknie jednak siłą się na prostotę unikają przybrań w innych kolorach, i obstając przy kolorach ciemnych, które będą modne w nadchodzącym sezonie. Przeważnie kolor ciemnograny, czarny i bordowieniowy. Do tego pończochy taupie i ciemne pantofle — kolor cielisty jest już passé.

Ponieważ jednak taką suknię trzeba czemś ożywić, moda wymyśliła... sztuczną biżuterję. Biżuterja nie jest, może nawet ścisła nazwa dla tych ozdób z kolorowych kamieni i kryształów, bez których teraz nie może obejść się najskromniejsza sukienka. Kamienie te nie mają pretensji do wzmówienia w ludzi, że nie są imitacja. Tak jak w zeszłym roku kryształy, tak w tym najmłodniejsze są naszyjniki z olbrzymich sztucznych szafirów, ametystów, szmaragdów, rubinów, koniecznie łączonych z kryształami, albo matowem rniętym szkłem Naszyjniki te nosi się ciasno opasujące szyję, jak wielka obroza, im większe kamienie i cięższy naszyjnik, tem modniejszy. Dopuszczalne są kołce, wiszące z tyłu, ale nigdy z przodu, do niektórych sukien stanowi to konieczne zakończenie, lepiej jednak poprzestać tylko na owej obroży.

Łagodnie wyglądają malutkie złote kółeczka między kamieniami, lub co kilka kamieni — dodają naszyjnikowi wytworności o ile są dość dyskretnie rozmieszczone. Słowem, obok zwykłych, codziennych już kłopotów o nową suknię, przybył nam nowy i poważny: naszyjnik! I żebyż to można było poprzestać na jednym. Gdzie tam. Zagranicą do każdej sukni sprzedają odpowiedni naszyjniki! I żebyż to było przynajmniej tanie...

H. N.

Wieżenia w Szwecji
wyludniają się

Niektóre wiezienia w Szwecji stoją pustkami wobec braku przymusowych lokatorów — przestępców. Ilość więźniów w Szwecji zmniejszyła się znacznie w ciągu ostatnich lat i obecnie nie przewyższa 2.000 na cały kraj.

Duże wiezienie — Vorberg — na północy — wschodzie posiadało n. p. w roku 1928 jednego tylko więźnia, w 1927 — dwóch. Ten sam fakt wydarzył się w wiezieniach w Visby (na wyspie Gotland), w Engelholm, Haparanda, Karishamm, gdzie liczba więźniów nie przewyższa pięciu.

Niedawno zaś znajdujące się w centrum Sztokholmu wiezienie Oestermalm zostało przebudowane i zamienione na archiwum historyczne z powodu braku więźniów. Szczęśliwy kraj!

Kot — pierwszym pilotem szwedzkim

Pierwszym pilotem szwedzkim był kot, którego umieszczono w próbnym balonie, wypuszczonym w 1784 r. Do kosza balonu wsadzono kota z listem upraszającym znalazcę, by kota i balon odesłał do Akademji Umiejętności w Sztokholmie. Balon wylądował po szczęśliwej podróży w odległości 16 kilometrów od Sztokholmu, ale kot uciekł — rzecz prosta — nie czekając na przybycie ciekawych włóścian okolicznych.

Strusie — jubilerzy

Większość odkryć dokonywano przypadkiem. Do liczby przypadkowych odkryć należy również odkrycie, dokonane przez pewnego łowcę strusi z Kapsztadu, a które niewątpliwie w swych konsekwencjach stanie się dla strusi tragicznym. Oto ów gentleman z Kapsztadu w żołądku upolowanego strusia odkrył istną kopalnię diamentów, kilkadziesiąt wielkich, niezwykle pięknych okazów, rzadko spotykanych nawet w najstojniejszych kopalniach. Wypatroszenie żołądków innych upolowanych strusiów dało podobny plan. Te mimowolne odkrycie wywo-

Miss Cavell

P 6192-41.10

RADJO

Programy radijoforoczne

Czwartek, dnia 10 października 1929 r.
Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna; godzina 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdowe, komunikaty; godz. 17.25 pogadanka na temat „Korespondencja krótkofalowa” (wygl. kpt. Mickiewicz); godz. 17.45 koncert muzyki kameralnej; godz. 18.50 nadprogram; godz. 19.20 odczyt rolniczy p. t. „Opłacalność gospodarstwa intensywnego wobec niskich cen zboża” (wygl. Władysław Góralewski); godzina 19.40 odczyt p. t. „Kościoty Wilna” (wygl. red. Ludomir Rubach); godz. 20.00 kurs elementarny języka francuskiego; godzina 20.30 koncert wieczorny. Wykonawcy prof. Feliks Nowowiejski (organy). Transmisja z sali reprezentacyjnej. Paweł Neumann (śpiewak estradowy z Wrocławia), prof. Franciszek Łukasiewicz (akompaniament); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.15 radiografja; godz. 22.45 IV-ta lekcja tańców. Wykłada Vala Jennings.

Katowice (416 m) godz. 10.15 transmisja z Wilna; godz. 16.00 komunikaty; godzina 16.15 audycja dla dzieci p. t. „Kopciuszek” z Krakowa; godz. 16.45 koncert gramofonowy; godz. 17.15 prof. Władysław Dzięgiel: „Ślask przed tysiącem lat”; godz. 17.45 koncert z Warszawy; godz. 19.30 dr. Kazimierz Załuski: Z cyklu sportowego — „Witek w Tatrach”; godz. 20.05 transmisja koncertu z Krakowa; godz. 21.30 słuchowisko z Wilna; godz. 22.20 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Warszawa (1411,8 m) g. 10.15 transmisja z Wilna uroczystości z racji 350-lecia Uniwersytetu Stefana Batorego; a) 10.00 — uroczyste nabożeństwo w Katedrze Wileńskiej, celebrowane przez J. E. Ks. Kardynała Hlonda, b) 12.00 — Akademia jubileuszowa; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.20 odczyt z działu „Wojkowość”; godz. 15.45 komunikat L. O. P. P.; godzina 16.15 koncert gramofonowy; godz. 17.15 „Wśród książek”; godz. 17.45 koncert kameralny. Wykonawcy. Prof. Aleksander Junowicz (flet), dyr. Józef Ozimiński (skrz.) Jan Przybojewski (wolonczela) i prof. Ludwik Urstein (fortepian); godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 19.25 muzyka gramofonowa; godz. 20.15 Wacław Grubiński: „Skotopaski dyplomatyczny”; godz. 20.30 koncert wieczorny. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimińskiego i Rosa Spier (harfa); godz. 21.00 słuchowisko z Wilna; godz. 22.15 komunikaty; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Z Komitetu Floty Narodowej.

Komitet Floty Narodowej niniejszem podaje do wiadomości społeczeństwa, członków korespondentów, członków wspierających, Kół miejscowych Kom. Fl. Nar. oraz sympatyków, że każdego miesiąca, dzięki uprzejmości Polskiego Radja, będzie ogłaszany komunikat Komitetu Floty Narodowej o pracy i postępkach organizacyjnych tej instytucji.

Pierwszy taki komunikat będzie wygłoszony w dniu 12 października br. od godz. 15.45 do 16.00. Słowo wstępne wypowie Sekretarz Generalny Kom. Fl. Nar. Generał Marjusz Zaruski.

Każdorazowo Kom. Fl. Nar. za pośrednictwem prasy powiadamiać będzie obywateli, którym sprawa budowy potężnej floty morskiej leży na sercu, o terminie mającego się wygłosić komunikatu.

Miesięczne komunikaty wygłaszać będzie inspektor Kom. Fl. Nar. Stanisław Tomczak.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Jan Marjański, 7 dni. Edward Paterki, 4 l. 1 mies. 10 dni. Anna Marja Przybylska, 2 mies. 28 dni. Ludwika Spitzmannowa, z domu Preisówna, wdowa, 75 lat. Pelagia Weychanówna, 6 lat. Zofja Bartkowiakowa, z domu Wesolowska, 54 lata. Józef Dobrowolski, 8 lat. Aleksander Pitak, 3 dni. Antoni Bessert, agent, 68 l. Marjan Ligocki, nauczyciel, 65 lat. Józef Perz, kowal, 61 l. Jan Kęsa, robotnik, 57 l. Władysław Gogolewski, 20 dni. Franciszek Biskupski, inżynier, 73 l. Eugenjusz Jerzy Gondecki, 3 l. 9 mies. 5 dni. Ludwik Gerter, ślusarz, 26 l. Emilia Wyszyńska, z domu Bińkowska, wdowa, 80 lat. Marjanna Durska, z domu Cydeńska, wdowa, 66 l. Hieronim Mundkowski, 27 dni. Stanisław Kujawa, robotnik kolejowy, 49 l. Jan Bińkowski, cieśla, 23 l. Leokadja Dymkova, z domu Magdziarówna, 35 l. Krystyna Natzelówna, 7 mies. 9 dni. Małgorzata Czeszunistowa, z domu Kisiużanka, 34 l. Leokadja Mielcarkówna, fryzjerka, 20 l. Walenty Górny, robotnik, 55 l. Aniela Hubertowa, z domu Pawłowska, 26 l. Bolesław Pacholek, 30 mies. Tekla Zaliszówna, 52 l.

Z życia kolejarzy

Zebrań rewidentów wagonów.

W niedzielę 29 września br. odbyło się w Poznaniu organizacyjne zebranie rewidentów wagonów, celem założenia fachowego Zrzeszenia przy Związku Urzędn. Kolej Zebranych powitał w imieniu komitetu p. Pokrywka. Na przewodniczącego zebrania wybrano p. Kolana, na sekretarza p. Hankiewicz.

Następnie przedstawiciele ZUK pp. Jarzowski i Bojko, wygłosili dłuższe referaty, w których omówili szczegółowe postulaty fachowe rewidentów wagonów jak również ogólne sprawy zawodowe kolejarzy. Na stanowisko rewidentów wagonów, powołuje władza kolejowa rzemieślników metalowców, wyróżniających się kwalifikacjami do sprawowania służby rewizorskiej, od której w znacznej mierze zależy bezpieczeństwo ruchu. Mimo ciężkości na rewidentach wagonów odpowiedzialności, nie są oni należycie doceniani i materialnie są gorzej sytuowani, niż gdyby pozostali rzemieślnikami nietatowymi w warsztatach i parowozowniach. Pracując bowiem w warsztatach i parowozowniach jak codziennie płatni rzemieślnicy, mieliby możliwość dojścia nie tylko do kat. 3 i 2 ale nawet do 1., gdy tymczasem z chwilą powołania do służby urzędniczej rewident wagon traci często 2 kat. płac a etat otrzymuje w grupie XI, przy czym musi do 5-ciu lat i więcej czekać na nominację.

Awans do dalszych grup jest również bardzo utrudniony i tylko nieliczne jednostki dochodzą do grupy IX. Biorąc więc pod uwagę, że przeznaczenie pracownika dziennie płatnego do pełnienia służby na

stanowisku etatowym przynosi ze sobą zwiększoną odpowiedzialność, specjalne szkolenie i składanie egzaminów, należałoby również polepszyć ich uposażenie.

Również sprawa dodatków ubocznych przedstawia się dla rewidentów wagonów niekorzystnie, gdyż będąc jeszcze w służbie warsztatowej otrzymywali premie Hal-seya w wysokości 25 proc. zarobku, gdy tymczasem w służbie rewizorskiej, otrzymują za ledwie 40 zł. Słusznie jest więc żądanie przyznania rew. wagon. stałego ryczałtu w wysokości zł. 85 miesięcznie lub podniesienia premii na bieżące naprawy i pomysły przebieg wagonów do takiej wysokości, żeby minimum premii odpowiadało podanej kwocie.

Poza tem wymaga rewizji współczynnik pracy, ustalony na 18 składów pociągów po 88 czyli 480 osi w ciągu 8 godzin. Norma ta jest niewspółmiernie wysoka z uwagi na różnicę badania osi w pociągach osobowych i towarowych, ponieważ w pociągach osobowych, obowiązuje również rewizja hamulca zespolonego, ogrzewania,

oświetlenia i utrzymania tych rzeczy w należytym stanie. Gdyby do premii zaliczano wszystkie osie pociągów odchodzących, przy których musi być przeprowadzona ścisła kontrola, wynagrodzenie za nadliczbowe godziny pracy nie byłoby konieczne, jednakowoż w dotychczasowym stanie rzeczy powinno ono być wypłacane.

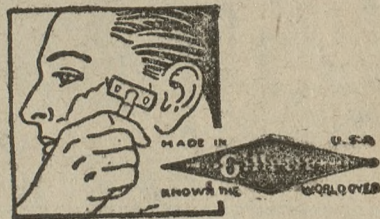
W końcu zebrania poruszono jeszcze żądania odnośnie zmiany instrukcji, by przelożonym rewid. wagon. był jedynie naczelnik parowozowni oraz — by maszynista posiadał prawo decyzji w przedmiocie wyłączenia wagonów jedynie w tych wypadkach, gdy na stacji nie pełni służby rewident wagonów.

W dalszym ciągu obrad, przystąpiono do utworzenia Zrzeszenia rewidentów wagonów przy ZUK., do którego zapisało się już blisko 40 członków, również wybrano zarząd: przewodniczący p. Pokrywka, zastępca p. Kolan, sekretarz Szramkiewicz, zastępca Ratajczak, skarbnik Smarzak. Do komisji rewizyjnej zostali powołani pp. Urbanowicz i Marciniak.

KTO KUPUJE TOWARY ZAGRANICZNE, ODBIERA CHLEB ROBOTNIKOM POLSKIMI

W domu czy w podróży....

..... można się dobrze ogolić i posiadać zawsze miłe uczucie czystości, używając nożyków Gillette. Mieć zawsze paczkę zapasowych nożyków, by ich przypadkiem nie brakło.

Gillette

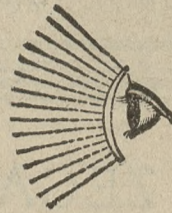
nr 3511

**Zwlekając, nic nie osiągasz!
Im dłużej czekasz, tem gorzej!**

Jeżeli źle widzisz, przyjdź natychmiast po okulary i binokle do

Specjalnego Zakładu Optycznego

BOBE, Aleje Marcinkowskiego 7.

We wtorek, dnia 8 października 1929 r., o godz. 5 po południu, zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa i babcia, ś. p. zw 19 516

z Włodarskich

Wiktorja Maškowa

przeżywszy lat 79. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, o godz. 9 rano, w Golejewku, powiat rawicki.

W ciężkim smutku pogrążeni

córki, syn, zięć, wnuki i rodzina.

Poznań (Kraśnińskiego 8c), Kościan, Wrzosey, Chojno.

W dniu 8 października r. b., zasnął w Bogu, w 59 roku życia, opatrzony Sakramentami św., nasz serdeczny przyjaciel, ś. p. zw 19 525

Jan Popielecki

Inżynier, nauczyciel Państwowej szkoły Budownictwa.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 11 b. m. po południu, o godz. 3, z kaplicy św. Józefa na cmentarz parafji jeżyckiej, nabożeństwo żałobne odprawione będzie w kościele parafjalnym na Jeżycach nazajutrz o godz. 8.

Kopeccy.

Poznań, ul. Grunwaldzka 15, dnia 9. 10. 1929 r.

Zakład pogrzebowy „Bracia Nowak”, pl. Nowomiejski 10, tel. 1046.

Wszystkim, którzy okazali tyle życzliwości w tak ciężkiej dla nas chwili, za liczne wieńce, serdeczne słowa współczucia i uczestnictwo w pogrzebie naszego drogiego Zmarłego, ś. p. Pw 6137-41,103

Czesława Kostańskiego

a w szczególności Wielebnemu Duchow., Tow. Wiośl. „Polonja”, Szanownym Odbiorcom, Krewnym, Znajomym i Przyjaciołom, składamy z głębi serca plynące

Bóg zapłać!

Zona z córką i synowie.

Dnia 9 października 1929 r., o godz. 7 rano, zmarła nagle, nasza najukochańsza matka, teściowa, babcia i prababcia, ś. p. zw 19 518

z Paczkowskich

Emilja Górczyńska

przeżywszy lat 73. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 13 b. m., o godz. 4 po poł., z domu żałoby w Swarzędzu.

W ciężkim smutku pogrążone
dzieci i rodzina.

Swarzędz, ul. Wielka Rybacka 3.

M. Mindykowski
Poznań, ul. Żydowska 33.
Pw 4277-0,1147

Poszukuje się zaraz resp. od 1. 1. 30 r.

wolnych ubikacji
nadających się na składnię najchętniej w okolicy Tamy Garbarskiej. Zgłoszenia do Kurjera zw 19:21

W poniedziałek, dnia 7 b. m., o godz. 1 w południe, zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami, po długich i ciężkich cierpieniach, mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy i troskliwy ojciec, teść i dziadek, ś. p. zw 19 526

Stanisław Helsner

przeżywszy lat 56. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, d. 10 b. m., o godz. 4 po południu, z domu żałoby Patr. Jackowskiego 33, na cmentarz parafjalny, o czym zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonial”, Poznań, ul. Towarowa 25, tel. 81-80

Dnia 7 b. m., rozstał się z tym światem, nasz długoletni współpracownik, ś. p. dw 2450

Ludwik Gertner

przeżywszy lat 26. Wyjątkowo uczciwy, obowiązkowy i ujmujący, zjednał sobie Zmarły przyjaźń i szacunek tak przelożonych jakoteż współpracowników swych, to też pozostanie On nam stale w milej pamięci.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 10 bm., o godz. 5,30, z śmiertelnicy cmentarza w Górczynie.

Centrala Pługów Parowych T. z o. p.
Fabryka Maszyn i Kociarnia, Poznań

TULIPANY hiacynty, narcyzy i krokusy. Wielkie cebulki kwiatowe do hodowli doniczkowej i grunтовой. Kolekcja cebulek zł 12.—, większa zł 20.—, Sposób hodowli cebulek dotaczam.

Róże, drzewka i krzewy
owocowe i ozdobne. (Cenniki na żądanie.)

MORWY (Morus alba), drzewka 2-letnie, ca. 100 cm. wysokie, 100 sztuk zł 150,00 dw 2361

Teodor Pieniężny

Zakład ogrodniczy, Pobiedziska (Wlkp.) Tel. nr. 4.

MIESZKANIA

2-4 pokojowego na Jeżycach poszukuje najchętniej wprost od gospodarza. Cena obojętna. Czynnosc na 2-3 lat zgóry. Zgłoszenia do Kurjera Pozn pod zw 19492

Płaszcz

Damskie

Podłokowe. Dziewczęce

skromne, wykwintne, gotowe miarowo, poleca najtaniej

JÓZEF SZUSTER
Stary Rynek 76, I. ptr.

zw 19 431/2

Kupię dobrze utrzymany

TRAK

65 w świetle średnicy, z środkowym zapędem. Zgłoszenia pod

Józef Wilaszek,
Kępno.
zw 19501

Chodniki

K. Kużaj

27 Grudnia 9

K. K. P.

Dobłą cegłę szamotową i płyty

dostarcza punktualnie po cenach fabrycznych firma

M. PERKIEWICZ,
Ludwikowo, p. Mosina
Pw 613-41,90

Zamiana.

Restauracja benkonkurencyjna, piekarnia, kolonjalka 4 morgi ziemi duża wieś kościelna na gospodarstwo, albo też sprzedaż. Wpłaty 28.000 zł.

Fr. Kaźmierzczak,
stacja kolejowa Kotlin, pow. Jarocin.
zw 19528

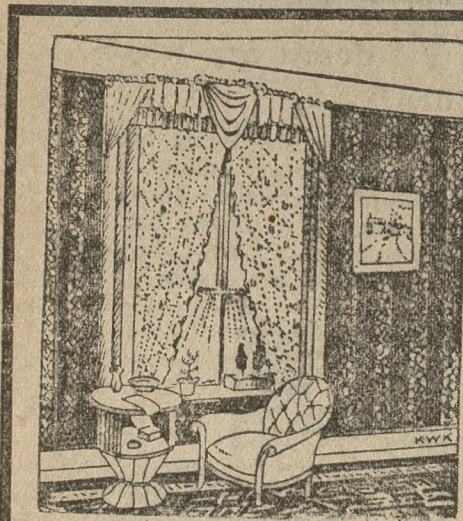
Okazja

Z powodu likwidacji ogrodu sprzedaje kwiaty do sadzenia jak lilie białe, piwonie, irysy i różne inne kwiaty Grunwaldzka 27, zd 60 728

Przy chorobach nerek, pęcherza, kobiecych, kwasu moczowym, Tw 445 białku, cukrze. Zdrojowisko cały rok otwarte.

Wildunger Helenenquelle

Informacji co do Zdrojowiska i **KURACJI DOMOWYCH** jak również prospekty przez: **MICHAŁ KANDEL** — Poznań, ulica Maszalarska 7. Tel. 18-95.

Najtańszy zakup - największy wybór - w Specjalnym Składzie!

Firanki Serwety Narzutki Chodniki
Story Kołdry Adamaszki Dywaniki
Kapy Pledy Gobeliny Dywany

B. Głowacki, Poznań

Pw 6182-41,59

Stary Rynek nr. 97.

Restauracja Polonia, ul. Strzelecka 25. Tel. 28-34.

W czwartek, dnia 10. X. 1929 urządzam

wieprzobicie.

Zapraszam szanownych moich Gości i Sympatyków na wyroby własne najlepszej jakości. Specjalność: Kiszki i mięso z kotła, flaki, biała kielbasa, dziczyzna!!!

Józef Dudziński,
gospodarz.

zw 19514

25-30000 zł

Wstąpię jako czynny wspólnik do poważnego przedsięwzięcia. Oferty Kurjer zw 19515 lub tel. 35-97

SILVANA ZEGAREK SZWAJCARSKI

NIEDOSCIGNIONEJ PRECYZJI!

Tw 298

Mechanizujemy pracę biurową. Oszczędza czas i umysł kto rachuje na najlepszych szwedzkich arytmometrach

ORYGINAL-ODHNER

Niezbędnych przy wszelkich obliczeniach, przewalutowaniach, wyliczaniu procentów, rat ubezpieczeniowych i t. p.

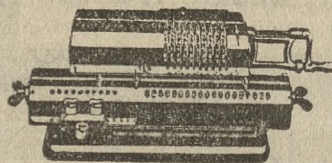
Żądajcie pokazu.

D/H Z. Gawroński

Repr. Fy G. Gerlach w Warszawie
Poznań, ul. Gwarna 14.

Telefon 52-32.

Pw 6157-41,19

KAŻDA PANI

przekonać się powinna że najtaniej kupuje się płaszcze i suknie we firmie „Renoma“

wytwórnia konfekcji damskiej. Poznań, ul. Ślusarska 2, parter (róg Wielkiej). NA RATY I ZA GOTÓWKĘ. Zainteresowanym darmo ilustrowany katalog. Kw 947

wysyłamy

DRZEWKA

krzewy owocowe, wysadki rabarberu, szparagów, róże, bzy, winokrzewy kupuje się najlepiej

u **PILIŃSKIEGO**, ogrodnictwo

Górczyn, Szosa okrężna, obok Warowni 9.

Telefon 70-06.

zw 19508-9

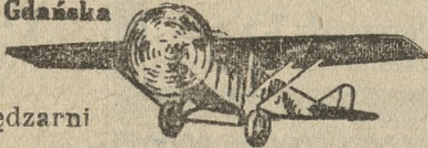

MUSZTARDA

Palmc

SAMOLOTEM z Gdańska

sprowadzamy z własnych wędzarni

najświeższe **BYDLINGI, FLADRY, SIELAWKI**

o 11-tej rano

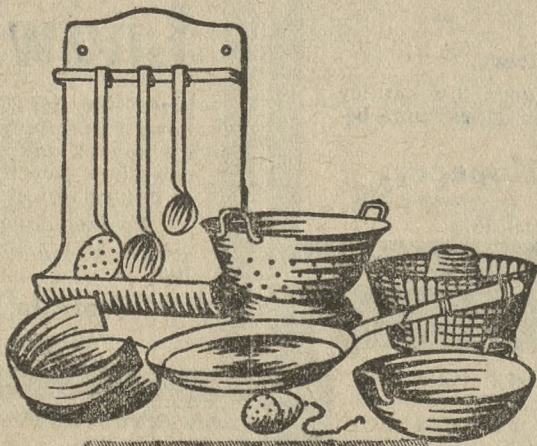
INNY SMAK!

przesyłka jest już w składzie.

Koszta transportu są tak minimalne, że nie wchodzi w rachubę! Kw 966

POZNAŃSKA CENTRALA RYB

Aleje Marcinkowskiego 5, telefon 25-71.

ATA

Henkla proszek do szorowania
Ata czyści i glansuje wszystko

Wydzierżawie zaraz garaże

narożnik Górnej i Dolnej Wildy, naprzeciw Stadjonu Sportowego — przystanek tramwajowy. Zgłoszenia dw 2406 Fr. Budzyński — Starościńska 6 — Tel. 36-06.

Jest do nabycia, z powodu upadłości właściciela

kamienica

przy rynku w Starogardzie na Pomorzu, mająca wolny, obszerny lokal sklepowy, z urządzeniem po składzie bławatów i konfekcji, który w tym lokalu prowadzony był dotąd przeszło 40 lat. Informacji udziela zarządca konkursowy, adwokat **W. BULIŃSKI** w Starogardzie sw 19524

25-30000 zł pożyczki

poszukuje poważne przedsiębiorstwo przemysłowe w Poznaniu. Gwarancja hipoteczna, procent według umowy. Łaskawe zgłoszenia do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 19512

Mieszkania 3-4 pokojowego

wprost od gospodarza, poszukuje rodzina z trzema osobami, zapłaci dzierżawę podług umowy za 2-3 lata zgóry. Łaskawe zgłoszenia do „PAR“, Al. Marcinkowskiego 11 pod „1000“. Pw 6187-1000

Wydzierżawie restaurację

z pełną koncesją. Jedyna restauracja z pięknym ogrodem nad jeziorem 50-morgowem, w mieście 30 000 mieszkańców. Położenie cudne, gdyż w śródmieściu, 25 łodzi, 700 krzeseł, całkowite urządzenie w najlepszym stanie, 2 sale, kilka pokoi, wydzierżawie zaraz lub później wraz mieszkaniami. Zgłoszenia wprost do właściciela Stanisław Berciel, Gniezno, Wenecja — Telefon 347. nw 4570

Restauracja

z pełnym wyszynkiem, centrum za 24 tys. zł na sprzedaż tylko dla poważnych reflektantów. Oferty Kurjer zw 19513

Dynamo-motor

Sprzedam motory na prąd stały 110—160 Volt, 300 Amp., t. j. 43 P. S. A. E. G., z opornicą lub rozrusznikiem; motor 110—160 Volt, 150 Amp., t. j. 21 P. S., marki „Garbe Lahmeyer“ z opornicą lub rozrusznikiem; motor 110—160 Volt, 50 Amp., t. j. 7 P. S., marki A. E. G. z rozrusznikiem. — Kupię kocioł parowy ca 25 m² powierzchni ogrzewalnej oraz dynamo na prąd stały 110 Volt ca 2 P. S. Oferty uprasza się do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 19522

Długoletni, dobrze zaprowadzony

podróżujący

na Górnym Śląsku, branży mebli, zamieszkały w Król-Hucie, obejmuje jeszcze zastępstwa. Gwarancja może być dana, 12 i 13 h. m. będą w Poznaniu, może nastąpić osobiste porozumienie. O rychłe zawiadomienie proszę do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 19505

Skład bławatów

w Grudziądzu, plac 23 Stycznia nr. 31

jest z powodu choroby zaraz z urządzeniem i towarami razem za 10 000 zł do sprzedania

F. LASKOWSKA

Grudziądz, Moniuszki 6.

zw 19508

Stenotypistka

polsko-niemiecka, pisząca biegle na maszynie, poszukuje posady od 1. 12. r. b. w Poznaniu, w dobrze prosperującym przedsiębiorstwie handlowym. Oferty pod zw 19519 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

Poważne przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu poszukuje następujących sił:

młodszego korespondenta - biegłego stenografa, szybko piszącego na maszynie, 2 młodszych buchalterów, 1 stenotypistki.

Osoby te winny znać zupełnie dobrze język polski i niemiecki w słowie i piśmie i mieć poza sobą dłuższą praktykę kucpięką. Wiek nie powinien przekraczać lat 26. Zgłoszenia w obydwu językach z dołączeniem fotografii wraz z podaniem żądanego wynagrodzenia należy spieszyć skierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 19495

Uczeń biurowy

o ile możliwości z szkołą handlową, potrzebny zaraz. Zgłoszenia z odpisami świadectw do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 19511

Dzielny ekspedjent

do konfekcji męskiej, siła samodzielna, za wysoką pensję, potrzebny zaraz. **rw 7230**

J. Stankiewicz, Stary Rynek 60.

Komunalna Kasa Oszczędności Miasta Pakości w Pakości, poszukuje zaraz wzgl. później:

kierownika kasy

(bankowca). Reflektuje się tylko na siły pierwszorzędne. Uposażenie według grupy VIII. pragmatyki urzędników państwowych. **dw 2452**

Zgłoszenia piśmienne wraz z życiorysem i podaniem referencji uprasza się skierować na ręce niżej podpisanego. **Naczelnik Zarządu: w z. (—) Kamiński**

Sprzedż okolicznościowa

MASZYNA PAROWA, nowoczesna (wentylowa) na 12 Atm., z kondenzacją 180/225 KM.; **bpw 778**
KOCIOL KORNWALIJSKI, bud. 1910 r. pow. ogrzew. 75 m², z przegrzewaczem 27 m². Ciśnienia 10 Atm.
MOTOR URSUS Semi Diesel, leżący jednocyndrowy 35/40 KM., w komplecie, bardzo mało używany;
MOTOR DEUTZA, 40 KM. na gaz ssący z gazownią.

M. Broński, Poznań — Nowa 6 — Tel. 37-64

7. M. 12/29. Firma **Marja Rosińska, Inowrocław**, Rynek 16 — wniosła o odroczenie wypłat po myśli rozporządzenia Prez. Rzplitej Polskiej, z dnia 6 marca 1929 roku (Dz. Ust. nr. 27, poz. 244). Celem rozpoznania sprawy wyznacza się termin na dzień 6 listopada 1929 r., godz. 12 przed poł., w podpisanym Sądzie, pokój L. 36. **nw 4172**
 Na rozprawę mogą przybyć wierzyciele, celem udzielenia Sądowi wyjaśnień.
Inowrocław, dnia 5 października 1929 r.
Sąd Grodzki.

KONKURS

W 3-klas. Koed. Szkole Handlowej we Wschodniej Małopolsce, wakują dwie posady przedmiotów handlowych: księgowości i arytmetyki handlowej oraz korespondencji handlowej, polskiej i niemieckiej, nauki o handlu i wexlu, taryf, wykładu prawa handlowego. Posady zaraz do objęcia na bardzo korzystnych warunkach. Pożądana fachowość, conajmniej 3-letnia praktyka oraz doświadczenie pedagogiczne. Narodowość polska i rel. rzymsko-katol. konieczne. Podania z dokumentami, względnie uwierzytelnionymi odpisami, życiorysem, określeniem warunków nadsyłać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 2451.

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE

Co do majątku kupca **Iwana Chudzińskiego w Inowrocławiu**, ulica Paderewskiego 4, wdraża się z dniem dzisiejszym, t. j. z dniem 28 września 1929 r., o godz. 12 przed poł., postępowanie upadłościowe. Zarządcą masy upadłościowej mianuje się p. Wincentego Kołodzieja, zaprzysiężonego rewizora ksiąg handlowych w Inowrocławiu. **nw 4137**
 Wierzytelności należy zgłaszać w Sądzie najpóźniej do dnia 10. 12. 1929 r. Do powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać, ewentualnie celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzycieli, a także celem powzięcia uchwały, co do kwestyji, wymienionych w § 172 ustawy o upadłościach, wyznacza się w niżej wymienionym Sądzie termin na dzień 24. 10. 1929 r., o godz. 10 przed połudn. — zaś celem zbadania zgłoszonych wierzytelności termin na dzień 19. 12. 1929 r., godz. 10 przed połudn. Wszystkim, którzy posiadają jakiegokolwiek rzeczy, należące do masy upadłościowej, lub którzy tej masie są cokolwiek dłużni, zakazuje się owe rzeczy wydawać dłużnikowi upadłemu względnie uiszczać się z długu, a nadto poleca się im, aby najpóźniej do dnia 15. 11. 1929 r. donieśli zarządcy masy o posiadaniu takich rzeczy i o tem, czy przysługują im jakie wierzytelności, z powodu których mieliby prawo żądać odrębnego zaspokojenia z owych rzeczy.
Inowrocław, dnia 28 września 1929 r.
Sąd Grodzki.

KOMUNIKAT

Komisja Wyborcza st. m. Poznania, zwraca uwagę na ogłoszenie, z dnia 7 października 1929 r., zawierające wynik wyborów do Rady Miejskiej w Poznaniu, w dniu 6 października 1929 r.
Przewodniczący Komisji Wyborczej: (—) Zaleski

PRZETARG OFERTOWY

Niniejszem ogłasza się przetarg ofertowy na sprzedaż pawilonu **Rzemiosł P. W. K.**, znajdującego się przy ul. Siemiradzkiego. **dw 2447**

Podkłady ofertowe oraz wszelkie informacje otrzymać można w biurze architekta **J. Schneidra**, ul. Młyńska 12. prt., l. tel. 28-19. Oferty w zamkniętych kopertach składane należy w biurze tegoż architekta do poniedziałku, dnia 14 b. m., godz. 17.

Zarząd Grupy Rzemiosł P. W. K.
K. W. Juszcak, prezes.

Inwalidzi, wdowy i sieroty woj. poszukują pracy:

8 biurowych piszących na maszynie, 7 książkowych, 3 początkujących książkowych, 4 uczenie biurowe, 11 cerek inwalidów wojennych jako początkujące biurowe, 5 maszynistek, kasjerka, 5 ekspedjentek, sekretarka, 11 robotnic, 40 portierów, 34 woźnych, 24 stróży, 64 robotników, 8 magazynierów, 5 dozorców, 9 leśników, 6 połowych, 2 włodarzy, 13 urzędników gospodarczych, 5 ogrodników, 3 strażników leśnych, 2 pomocników gastronomicznych, destylator, 3 stolarzy, 7 siodlarzy, 2 rymarzy, cieśla, 4 kołodziej, 5 ślusarzy, kowal, krawiec, 11 obuwników, przykrawacz obuwia, 2 kontrolerów mleka, 3 rewizorów mięsa i włośi, tokarz, 2 dekarzy, rzeźbiarz, powroźnik, 2 strycharzy, koszykarz, ceglarnik, kierownik budowlany, elektrotechnik, 4 gardebobianki, 11 pracownic, 3 dziewczęta do posyłek, 8 kupców, 8 inkasentów, palacz kotła, pomocnik instalatorski, pomocnik biurowy, krawcowa, 8 uczenie do interesu, 2 uczenie fryzjerstwa, 4 uczenie krawiecczyni, 2 posługaczki, 2 uczeni ślusarskich, 2 uczeni zeceskich, uczeń monter maszynowy, uczeń monter samochodowy i uczeń rzeźnicki. **zw 19517/a**

Zgłoszenia uprasza **Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 29-94.**

PRZETARG PRZYMUSOWY

Dnia 11 października r. b., t. j. w piątek, o godz. 3 po poł., sprzedam publicznie najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą przy ul. Składowej 4, w Poznańskiej Wytwórni Kasz:

2 worki z pasami do maszyn, 9 lamp elektrycznych — oraz kompletne urządzenie Wytwórni Kasz składające się z maszyny młyńskiej z urządzeniem sita, ciągniętą zapomocą pasów, odpylacza ssącego, perlaka i t. d.

Obejrzeć można 10 minut przed przetargiem. Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. **nw 4572**
Wł. Dąbrowski, komornik sądowy, Poznań, Młyńska 4.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-camowy milimetr 60 groszy

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 60 słów.

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d i 790 i t. d. = 1 słowo.
 Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

SPRZEDAŻE

Sprzedam

warsztat stolarski z naczyń Górną Wilda 24 IV. ptr., prawo **zdw 60 783**

Szyfonierkę

oraz skromne łóżko żelazne — sprzedam. Słowackiego 44/46, parter, prawo. **zdw 60 809**

Futro

męskie nutria kolnierz wydra — sprzedam. Słowackiego 16, III. lewo, 2 wchód. **zdw 60 740**

Wyborowe kawy

codziennie świeżego palenia jak i jęczmień palony po cenach konkurencyjnych poleca hurtownie Wielkopolska Palarnia Kawy i Jęczmienia, ul. Mała Garbary 7 a telefon 50-64. **zdw 60 737**

Rzeźnictwo

z mieszkaniem, warsztat, rzeźnię elektryczną, dobre położenie, nadaje się na inne branże sprzedam. Adres wskazuje Kurjer **zdw 60 729**

Gospodarstwo

10 morgi, ziemia pszenna w jednym planie przy domu, w tem dźwierzawę z inwentarzem od właściciela za 12.000 na sprzedaż. Zgłoszenia Wawrzyniak, Wrzesnia, Poznańska 31. **zd 58 995**

Sprzedam dom

piętrowy w Rawiczu przy głównej ulicy, wolny skład z mieszkaniem, cena 25.000, wpłaty 20.000 miesięczny czynsz 300 zł. Drukarnia Polska, Rawicz, pod nr. 100 **zdw 60 777**

Dom

w powiatowym mieście z składem rzeźnickim, nadający się na każdą branżę zaraz na sprzedaż. — Oferty Kurjer **zdw 60 776**

Skład

kolonialny w powiatowym mieście z siedem tysięcy zł sprzedam z powodu objęcia spadku po ojcu. Adres Kurjer **zdw 60 772**

Tanio łóżka

żelazne, składane, polstrowane po 32 złote sprzedam. Telefon 58-05 **zdw 60 798**

Fortepian

sprzeda organista Famy, Golebia 1, od 10—11. 7—9. **zdw 60 796**

Męskie

trzewiki eleganckie 42 przepasowane tanio sprzedam. Adres Kurjer **zdw 60 745**

Wózek

sportowy z budką, maszynę do szycia tanio sprzedam. Poznańska 33, III. lewo. **zdw 60 930-1**

Dom

w Rynku z dwoma składami na sprzedaż, cena 35 tys., wpłaty 20 W. Rynowiński Sieraków. **zdw 60 839**

Przy

likwidacji mieszkania tanio: bufet, stoły, krzesła, żelazne łóżka, szafy, tapczany gobeliny. Bukowska 43, oficyna w podwórzu, I. piętro na prawo. **zdw 60 869**

Maszynę

do wyrobu pończoch i drobnego trykotu sprzedam. Strumykowa 18, II. prawo. **zdw 60 863**

Duży

skład przy placu Wolności z przywilegiem mieszkaniem nadającym się na wszelką branżę. Oferty Kurjer **zdw 60 886**

Parcele

korzystnie odda. Oferty Kurjer **zdw 60 885**

Dobre

gospodarstwo 106 morg w bardzo dobrym stanie z pełnym inwentarzem 28 klm od Poznania z powodu wyjazdu natychmiast sprzedam. Cena 55 tys., wpłaty według umowy. Zgłoszenia Kurjer **zdw 60 879**

Szafę

mahoniową do rzeczy sprzedam. Ratajczaka 33, II. p., lewo. **zdw 60 876**

Drzewo

porządkowe akacyjne tanio na sprzedaż. Ul. Niestachowska, willa, narożnik Sołackiej. **zdw 60 871**

2 morgi

ziemi w Lubaniu przy dworcu sprzedam zaraz. M. Budyk, Poznań, Gen. Pradzińskiego 27. **zdw 60 955**

Wóz

dobry pudłowy tanio na sprzedaż. Szatkowski, Wronecka 4. **zdw 60 935**

Kuśnierską maszynę

Singera jak nową tanio sprzedam. Św. Marcin 16-17, III. p., lewo. **zdw 60 933**

Skład

przy ul. Fredry 135 m. kw. do sprzedania. Oferty Kurjer **zdw 60 994**

Samochód

marki Mercedes nadający się na ciężarówkę sprzedam za 3.000 zł. Zgłoszenia Kurjer **zdw 61 003**

Antyki

wielki wybór. Bracia Pióro, Aleja Marcinkowskiego 28. **Kw 211**

Dom

maszynowy piętrowy w mieście 19 km od Poznania 6 lokatorów — sprzedam. Dobra lokata gotówki. Adres wskazuje Kurjer **zdw 60 866/7** Agencji wykluczenia.

Taksówka

nowoczesna ze stałą koncesją, zegarem i numerem, gotowa do jazdy bardzo korzystnie na sprzedaż, do obejrzenia w garażach firmy Hempowicz Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49 tel. 65-15. **bpw 772-3**

Skład

przy ul. Półwiejskiej zaraz sprzedam. Adres wskazuje Kurjer **zdw 60 62**

Dom

mieszkalny na Wildzie bardzo korzystnie na sprzedaż. Adres wskazuje Kurjer **zdw 60 825**

Żony

i narzeczone oszczędnie kupują serwisy wyprawy — porcelane — tylko w Hurtowni, Wronecka 24, w podwórzu. **zdw 60 804**

Futra

wszelkiego rodzaju spody pod futra oraz różne skórki sprzedaje najtaniej. Specjalny Magazyn Futur, St. Piotrowski, Szkolna 9. **Kw 870**

Radjostacja odbiorcza

kompletna, w jednym meblu, składająca się z Ultradyń 8 lampkowej, głośnika, anteny ramowej, baterji anodowej, akumulatorowej 120 volt, akumulatora oraz szafki mieszczącej wszystko wyszczególnione w sobie, wspaniały odbiór, łatwa obsługa, sprzedam tanio. Liss. Zbąszyń, Strumykowa 10. **zdw 61 095**

Drzewka

owocowe: jablonie, sliwy, czereśnie, wiśnie, brzoskwinie i morele silne i zdrowe sprzedaje po cenach bardzo przystępnych Zakład sadowniczy „Glinka” (własność Krakowskiego Towarzystwa Ogrodniczego w Prądniku Czerwonym), p. Kraków. **nw 4571**

Dom

Pleszewie w Rynku tanio. Dutkiewicz, Poznań, Chwaliszewo 70. **zdw 61 023**

Kolonjalka

z towarem, magłem, mieszkaniem sprzedam. Adres Kurjer **zdw 60 963**

Bernardyn

śliczny okaz, sukca 8 tygodni za 120 zł do oddania. Swarzędz, Rynek 5, Tadeusz Zebski. **zdw 60 964**

Antyki

Stary Rynek 78, pierwsze piętro **nw 1104**

Dom

nadający się na fabrykę w pobliżu mostu Teatralnego bardzo korzystnie do sprzedania. Adres wskazuje Kurjer **zdw 60 826**

Do

sprzedania dwa wspaniałe antyki, duże wiszące lustro i szafka mahoniowa. Obejrzeć można w małomówni. Osiniec, p. Gniezno, Starzeński. **nw 4561**

Wate

do kółder dla krawców i tapicerów oraz welne owcza do kóder hurt i detal najtaniej poleca Przemysł Welniany Poznań, św. Marcin 56 I. piętro, telefon 20-31 **P 4888-34.61**

Hotel

pierwszorzędny z 30 pokojami, nowe umeblowanie z restauracją z 4 sklepami, z powodu choroby za 300.000 zł do sprzedania, wpłaty według umowy. Sieradzki, Bydgoszcz, Gdańska 147. **Pw 5576-63.987**

Fortepiany

Pierwszorzędne krajowe i zagraniczne fabrykaty. Na raty do 24 miesięcy. Witals Maik Poznań, św. Marcin 43. **nw 4102**

Tanio

się ubierzysz, umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcin 73a **Pw 4944**

Sypialnie

jadalnie, urządz. kuchenne i pojedyncze meble poleca najtaniej Józef Hilscher, Poznań, Górna Wilda 56 i ul. Żydowska 34 tel 3122. **Pw 4839-35.215**

Meble

do jadalni korzystnie na sprzedaż. Górna Wilda 119, skład kolonialny. **zdw 60 260**

Zaprzęg

nowy wóz na resorach, silnie zbudowany, koniem i pólzorkiem zaraz tanio sprzedam. Schiller, cmentarz, Grunwaldzka 48. **zdw 60 500**

2 łóżka

używane tanio sprzedam. Podgórną 9, I. **zdw 60 506**

Skład cukierków

dwa okna wystawowe, z mieszkaniem przy głównej ulicy w Katowicach z powodu wyjazdu poza granicę zaraz do nabycia. Oferty „Cukierki”, „Par”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11. **Pw 6 159-63.1023**

Sieczkę

Ia z żytniej słomy w każdej ilości dostarcza St. Buško, Lewice, pow. Międzybóże. **zdw 60 221**

Meble

tanio poleca Kalkus. Wrocławska 19. **zdw 59 910**

Garsonkę

nową sprzedam i kostium. Młyńska 3, III. lewo. **zdw 57 098/9**

Płaszcz

zimowy tanio sprzedam. Młyńska 3, III. lewo. **zdw 58 971**

Okazjal

Tanio i na dogodnych warunkach spłaty sprzedamy kilka używanych, gotowych do wyjazdu samochodów osobowych, otwartych i krytych. Do obejrzenia: garaż przy ul. Jęk. Wujka 23 narożnik ul. Przemysłowej. „Praga” Automobile, Poznań, pl. Wolności 11. Tel. 55-33. **Pw 5760-40.74**

Motocykl

Sarolea 350 ccm, zupełnie nowy, najnowszy model, sprzedam. — Przybyłowski, Zwierzyniecka 1, II. lewo. **zdw 60 154**

Konia

ciężkiego Belgia sprzedamy oraz kupimy dwa lekkie konie. — „Lechja”, Piekarnia Mechaniczna, Poznań, Chlebowa 1. **zdw 61 028**

Sprzedam

dom, cztery ubikacje, budynki gospodarcze, cztery morgi ogrodu, sad w Międzybóże, blisko dworca, piękne położenie nad Wartą. Wiadomość Kurjer **zdw 59 555**

Sprzedam

skład towarem i przywilegiem mieszkaniem umeblowanym lub bez. Powód wyjazd, cena niska. — Wskaże Kurjer **zdw 606 383**

Dom

piętrowy z piekarnią w rynku z powodu wyjazdu za granicę zaraz korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Piekarnia, ul. Barcińska nr. 5, Pakości, pow. Mogilno. **zdw 56 515**

Futra

damskie, męskie skóry wszelkiego rodzaju i wydry sprzedaje tanio, że nikt interesu mego nie minie próżno. Towar tylko pierwszorzędного gatunku. Dobrowolski, Marcina 1.

Bardzo
ładne pelmo rasowe wilki 8 tygodni korzystnie do nabycia Niegolewskich 10. parter. lewo. zdw 61 034

Interes
zbożowy opału powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa korzystnie sprzedam. Informacja Ohly, Mickiewicza 20 II. zdw 61 032

Skład
kapeluszy damskich tanio sprzedam, nadalże się skład blawatów. Oferty Kurjer zdw 61 063

Plaszcze
jesiennie damskie, ubrania meskie i obuwie używane korzystnie na sprzedaż. Adres poda Kurjer zdw 61 064

Parcele
w różnych dzielnicach Poznania od 2 zł kw. m. do sprzedania. St. Maciejewski, ul. 27. Grudnia 16. tel. 1415. zdw 61 069

Lis
modny na szyję, ciemny wąski do sprzedania. Staszica 19. I. piętro. prawo. zdw 61 074

Restauracja
z mieszkaniem zaraz do sprzedania. Zgłoszenia restauracja, Chwaliszewo 64. zdw 61 081

Gabinet
meski, jadalnia, wysoki bufet debowy, wykładany mahoniem, lodownia korzystnie do nabycia. Rynek Jeżycki 2. III. piętro, lewo. zdw 61 090

Jadalnia
korzystnie na sprzedaż. Górna Włda 119. skład kolonialny. zdw 60 260

Futra
wszelkiego rodzaju modernizuje, naprawia, posywa, obsady, kolnierze, meskie futra, art. bobry 600 zł. Pracownia futer, płaszczy kostiumów i meskiej odzieży, Janowski, Kreta 23. zdw 60 908

Meble
wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty. Stefan Pahl, ul. Marszałka Pocha 29, magazyn mebli, tel. 64-25. Pw 6180-41,75

Korzystnie
do nabycia urządzenie Działu Jubilersko Złotniczego ra P. W. K. składające się z 8 gablotek szafkowych rozmi. 220 x 160 m., kryształowe oszklenie i rurkowe oświetlenie, 4 gablotki ukosne 2 częściowych oraz dużej stolowej gablotki 2 x 3 m. Informacja udziela „Przebieg Zegarmistrzowski i Złotniczy”, Poznań, Fredry 2, tel. 22-15. zdw 61 055

5 KUPNA
Samochód
używany od 30 koni w dobrym stanie kupie natychmiast. Spieszne oferty Kurjer zdw 60 420

Poszukuje
sie składu kolonialnego lub innej branży. Oferty pod zdw 60 428

Podręczniki
szkolne i uniwersyteckie kupuje. Placi najkorzystniej „Książka Antykwariat”. Woźna 12. zdpw 59 752

Powieści
i dzieła naukowe kupuje. Poszczególne i całe biblioteki. Placi najkorzystniej „Książka Antykwariat”. Woźna 12. zdpw 59 753

Kupujemy samochody
za gotówkę, używane otwarte i kryte. Dokładne oferty uprasza „Komna”, Sp. z o. p. Automobili, Poznań, Dąbrowskiego 83/85 tel. 77-67 i 54-78. nw 4337

Piec
kaflowy pokojowy kupie. Oferty Kurjer zdw 60 771

Cylindry
do motocykla używane kupie marki N. S. U. 4 1/2 KM. Oferty Kurjer zdw 60 765

Parę
dobrych koni wyjazdowych Hannover lub Węgry, kasztany — (Füchse) kupie zaraz J. Wiescholek, Poznań, Jasna 12. zdw 60 764

Kupie
samochód mało używany limuzyna. Oferty podaniem ostatecznej ceny i ilości km Kurjer zdw 60 762

Salon i gabinet meski
używany tylko w bardzo dobrym stanie kupie za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 60 808

Samochód
nowszy typu używany chociaż wymagający większego remontu kupie za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 60 843

Wózek
reczny (platforme) na 5—10 ctr. używany kupie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 60 881

Kupie
maszynę parową od 200 koni wzwyl. wentylowa, z kondensacją, z osobnym kotłem. Lelito, Kraków, Karmielicka 22. nw 4 562

Kupie
kolonialkę w dobrym punkcie, towarem, mieszkaniem, pośredniczy wykluczeni. Oferty do Kurjera zdw 60 871

Kupie
dom z wolnym składem mieszkaniem, wpłaty 20 000 zł, warunek w rynku. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 61 006

Kupie
skład z mieszkaniem, obojetna branża. Oferty Kurjer zdw 60 919

Kupie
mały używany piec do palenia kawy. Kozicki, Czerniejewo. zdw 61 099

Składu kolonialnego
z mieszkaniem od 3 pokoi dobrze zaprowadzonego poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 031

Składu
z przyległym mieszkaniem lub bez przy ruchliwej ulicy poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 61 076

Kamienicę lub plac
pod budowę w centrum lub zach. części Poznania kupie wprost od właściciela. Oferty do Kurjera zdw 61 038

Kupie
50 krzesel i 12 stołów restauracyjnych. Restauracja, św. Wojciech 27. zdw 60 915

6 KAMIENICE

Kamienica
IV. piętro Rybaki 9, jest zaraz na sprzedaż. A. Zacharkiewicz, Kwiatowa 4. zdw 59 882

Kamienicę
nowoczesna większym mieście powiatowym sprzedam korzystnych warunkach. Rosik, Poznań, Dąbrowskiego 76. zdw 60 920

Kamienica
dwa piętra, cztery składy, centralne ogrzewanie sprzedam za 65 tysięcy zł. Zgłoszenia Agencja Kurjera Krotoszyn. nw 4 575

Kamienicę
dwa piętra, wolne mieszkanie sprzedam. Agencja Kurjera Krotoszyn. nw 4 576

Kamienice
przy Moście Ter. ym sprzedam za cenę 145 000 zł, wpłaty 60 000 zł, reszta do 4 lat. Maciejewski i S-ka, ul. 27. Grudnia 16. tel. 1415. zdw 61 070

7 PIENIADZ

Poszukuje
wspólnika (wspólnicz) z udziałem 15 000 zł do pięknego magazynu futer i konfekcji damskiej w najlepszym punkcie w Poznaniu. Zgłoszenia „Par” Aleje Marcinkowskiego II, pod 41,13. Pw 6153-41,13

2—3.000
złoty pożyczki poszukuje. zapłać wyższy procent. Jako gwarancja urządzenie mieszkaniowe o wyższej wartości, które to aktem notarialnym przechodzi na własność dającego gotówkę aż do spłacenia tejże. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 411

Fabryka
srub i rur ołowianych, mająca przydział (kartelowy) sprzeda pakiet większościowy akcji za 300 tysięcy złotych. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 53 153

15—20 tys.
poszukuje na I. hipoteke kamienicy, wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 60 706

Pożyczki
10—15 tys. złotych poszukuje. — Dam stała posada i procent. — Zgłoszenia Kurjer zdw 60 797

Do 90 tys. zł
wypożyczyć na I. hipoteke nieruchomości. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 760

Koncesję
napojów alkoholowych oddam — ewentl. wstąpię jako współnik. Oferty Kurjer zdw 60 812

Wspólniczki
względnie współnika poszukuje na majątek z dużą przyszłością. Ostatecznie sprzedam lub zamienie z dopłatą 40 000 złotych. Obszar 251 mórg nowopolskich. Cena 100 000 złotych. Pośrednicy pożądan. Pospiech wskazany. — Adres: Makolski, Stanisławów, poczta Skotniki, województwo Kieleckie. zdw 60 872

Wspólnika
od 4 000 do autobusu (może kasować lub kierować nim). Oferty Kurjer zdw 60 990

15.000 zł
poszukuje na I. hipoteke na realność wartości 100 000 zł. Oferty Kurjer zdw 61 097

10.000 zł
pożyczyć gospodarzowi (hipoteka) w zamian za mieszkanie 3—4 pokoi. Jeżyce. Piśmienne oferty do „Biura Pracy”, plac Wolności 9. bpw 776

Poszukuje
się 2—4 tys. zł na I. hipoteke w gospodarstwo. Zgłoszenia Kurjer jw 2781

Wspólnika
do składu węgla Poznań poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 033

Pożyczki
6 tys. szukam za co zamienie moje 3 pokojowe mieszkanie w śródmieściu na pierwszym piętrze. Na podobne na przedmieściu. — Szczegóły do omówienia. Łask. zgłoszenia proszę pod zdw 61 089

Poszukuje
pożyczki 150 zł na 3 miesiące. Jako procent obiad. Oferty Kurjer zdw 2 424

8 DO WYNAJĘCIA

W nowobudującej
się willi do wydzierżawienia 3 i 5 pokojowe mieszkania z ogrodem. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 691

Mieszkanie
2 pokojowe umeblowane, elektryka, łazienka, używalność kuchni oddajmę. Mosina, Lipowa 1. zdw 60 530

2 pokoje
z kuchnią, elektryka, blisko dworca w Puszczykównu na stałe do wydzierżawienia. Zgłoszenia Marszałka Focha 29. II. piętro, prawo. zdw 60 779

Za
udzielenie pożyczki 2—3 000 zł od mieszkaniem za procent stacja od Poznania. Adres wskaże Kurjer zdw 60 801

Zaraz
do wynajęcia od gospodarza 3 pokoje, kuchnia i lokal handlowy, czynsz 120 zł za 2 lata zgóry w mieście powiatowym przy Rynku. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 889

Komfortowe
6 pokoi z ogrodem. Solacz, 300 zł 2 lata i remont. Oferty Kurjer zdw 60 893

Dwa
pokoje wskaże Wszechpolska Agencja, Długa 5. zdw 60 995

Skład
z pokojem do wynajęcia. Polna 28. zdw 60 987

Pokój
wzgl. dwa pokoje umeblowane z niekrepującym wejściem zaraz do wynajęcia ewentl. z prawem używania kuchni. Zgłoszenia Poznań, Łukaszczyca 31, u. p. Piotrowiak. nw 4 579

Pokoje
na biura, pracownie, dla małżeństw, pań, panów poleca „Fragut”, Ratajczaka 15, pasaż. I. wchód parter. zdw 60 945

Mieszkania
każdej wielkości za dzierżawę zaraz wolne odda „Komis”, Sew. Mielżyńskiego 25a. zdw 61 046

Mieszkanie
1, 2, 3 pokoje kuchnia, dzierżawa zgóry. Adres Kurjer zdw 61 050

Mieszkanie
3 pokojowe wprost od właściciela do wynajęcia dzierżawa 2 lata zgóry. Adres wskaże Kurjer zdw 61 049

Mieszkanie
5 pokojowe, słoneczne na I. piętrze przy tramwaju w willi z używalnością ogrodu oddam za udzielenie pożyczki 35 tys. zł, gwarancja hipoteczna. Oferty Kurjer zdw 61 025

3 śliczne pokoje
część umeblowane bez kuchni za czynsz miesięczny 350 zł wolne zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 020

Mieszkania
na każde życzenie wynajmuję gospodarz. Adres wskaże Kurjer zdw 60 969

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuje
mieszkania 1 lub 2 pokojowego z kuchnią dla drukarza. W miejsce odstępnego placę zadana dzierżawa. Łaskawe oferty proszę do Kurjera zdw 59 408

Mieszkania
1—2 pokojowego i kuchnia poszukuje. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 61 030

1—2 pokoi
próżnych, możliwie z osobnym wejściem poszukuje samotna pani. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 60 890

Mieszkania
7 pokojowego z wszelkim komfortem I. lub II. piętro, możliwie wprost od gospodarza zaraz poszukuje poważny reflektant. — Zgłoszenia także od agentów do Kurjera zdw 59 984

2 pokoi
z kuchnią poszukuje od gospodarza oficer-łotnik. Oferty Kurjer zdw 60 711

Mieszkanie
5—7 pokojowe kupie z meblami lub bez, ziemianin. Oferty Kurjer zdw 60 767

Szukam
jednego lub dwóch pokoi z kuchnią. Oferty Kurjer zdw 60 799

Wydzierżawie
od gospodarza 1—2 pokoje kuchnie, czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 60 836

Urządnic
bezdzielną poszukuje 1 pokoiu z kuchnią ewentl. pokoiu próżnego zaraz. Plac dwuroczny czynsz zgóry lub odstępn. Zgłoszenia pod zdw 60 827

2 pokoi
lub jednego dużego z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza. Raczkowska, Śniadeckich 3. III. lewo. zdw 60 873

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje mieszkania 2 pokojowego z kuchnią na Jeżycach lub Łazarzu za czynszem zgóry. Warunki proszę podać do Kurjera zdw 60 908

4 pokojowego
mieszkania poszukuj bezzdzielne i dobrze sytuowane małżeństwo wprost od gospodarza, czynsz zgóry za 2—3 lat. Oferty Kurjer zdw 59 823

Małżeństwo
poszukuje 3 pokoi umeblowanych z urządzeniem kuchni w pobliżu centrum. Zgłoszenia do Firmy „Franboli”, 27. Grudnia 10. zdw 60 946

Mieszkanie
2—1 pokojowego kuchnia wprost od gospodarza poszukuje. Czynsz za 2 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 60 936

Mieszkania
2—3 pokojowego od gospodarza poszukuje spokojna rodzina 2 osoby, punktualnie placąca bez sublokatorów. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 60 927

Urządnic
sądowy poszukuje 1—3 pokojowe mieszkania za czynszem zgóry. Oferty Kurjer zdw 60 194

10 ZAMIANA MIESZKANIA

W Gnieźnie lub Poznaniu
szukam 4—6 pokoi za wynagrodzeniem lub oddam 2 pokoje w Poznaniu albo 6 z ogrodem w Jarocinie (willa). Oferty Boriewicz, Poznań, Kreta 24. zdw 60 571

Duży
pokój z kuchnią na Wildzie zamienie na 2—3 pokoje ewentl. za dopłatą. Oferty Kurjer zdw 60 763

Zamienię
2 pokoje, kuchnie, korytarz, elektryczne światło na 4 pokoje. — Oferty Kurjer zdw 60 835

Mieszkanie
3 pokojowe z kuchnią w Gnieźnie zamienie na 4 pokojowe z kuchnią w Poznaniu. Zgłoszenia Hadas, Gen. Prądzyńskiego 27, Włda. zdw 60 834

3 pokoje
z przynależnościami przy Grobli zamienie na 4—5 pokoi komfort w centrum nie wyżej II. piętra. Oferty Kurjer zdw 61 014

Zamienię
3 pokojowe mieszkanie pierwsze piętro, blisko Starego Rynku, na podobne na przedmieściu bez dopłaty jednak za udzieleniem pożyczki 5 do 6 tys. zł. Szczegóły do omówienia. Oferty proszę Kurjer zdw 61 088

Zamienię
2 pokoje na 3—4 pokoje Jeżyce za zgodą gospodarza. „Piśmienne oferty do „Biura Pracy”, plac Wolności 9. bpw 777

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
do wynajęcia próżny za wypożyczeniem 1 000 zł. Kowalski, Wypiańskiego 18. zdw 60 630

Pokoje
na 1 i 2 osoby z utrzymaniem lub bez do wynajęcia. Zgłoszenia: Waly Wazów 15. I. ptr. zdw 60 733

Pokój
duży z biurkiem dwom panom. Niegolewskich 12. I. zdw 60 732

Komfortowy
pokój z urządzeniem salonu zaraz do wynajęcia. Mickiewicza 23. ptr. zdw 60 717

Dwa
pokoje łącznie do wynajęcia spokojnym lokatorom. Konopnickiej 3. parter, prawo od 3—4. zdw 60 710

Pokój
skromnie umeblowany na 2 osoby Wierzbicice 32. III. ptr., Halb-guthowa. zdw 60 755

Zamożniejszym studentkom
oddzierżawie pokój z dobrem utrzymaniem ul. Siemieradzkiego 2. I. prawo. 3—7. zdw 60 757

Pokój
umeblowany wynajmę dla 1—2 panom. Kraszewskiego 4. II. ptr. zdw 60 744

Pokój
umeblowany z oddzielnym wejściem solidnemu panu zaraz ul. Kwiatowa 14. III. ptr., lewo. zdw 60 815

Pokój
dla pań. Żupańskiego 3. I. wprost zdw 60 840

Pokój
wynajmę. Dąbrowskiego 27. — Gierszalowa. zdw 60 82

Pokój
dla 3 studentów korzystnie do wynajęcia ul. Skryta 7 III lewo zdw 60 806

Pokój umeblowany
dwuosobowy, duży frontowy — światło elektryczne. St. Markiewiczowa, Matejki 4. II. ptr., lewo. zdw 60 845

Pokój
umeblowany przy dworcu Adam-ska, Marsz. Focha 27. front. IV zdw 60 864

Umeblowany
pokój z elektrycznym światłem, urządzeniem saloniku i fortepianu wynajmę. Śniadeckich 11. I. zdw 60 858

Pana
na wspólny pokój. Szkolna 13. I. lewo. zdw 60 868

Pokój
solidnemu panu wynajmę. Plac Działowy 5. I. pr. zdw 60 861

Pokój
dla pana lub bezzdzielnego małżeństwa Górna Włda 17. III. lewo. zdw 60 892

Pokój
umebl. Towarowa 21. I. prawo. zdw 61 047

Biały
pokój frontowy, balkonem zaraz lub 15. lepszej panience wynajmę. Ratajczaka 19. III. prawo. zdw 61 066

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia. Bukowska 23. I. lewo. zdw 61 060

Pokój
niekrepujący dobrze sytuow. panu lub pani wynajmę. Staszica 19. I. piętro, prawo. zdw 61 075

Pokój
umeblowany, frontowy blisko Jasnej, solidnemu panu. Dąbrowskiego 25a, wysoki parter, prawo. zdw 61 078

Pokój
umeblowany II. p. śródmieście, małżeństwu lub rodzinie z sniadania, obiady. Zgłoszenia tylko przed południem. Strzałowa 9. I. zdw 60 936

Pana
na pokój 6 zł tygodniowo z kawą. Paszkiewicz, Em. Szanieckiej 1. zdw 60 933

Pokój
dla pana. Długa 10. III. lewo. zdw 60 916

Pokój
panu wynajmę, światło elektr. Bukowska 33. II. lewo, dom frontowy. zdw 60 972

Pokój
dobrze umeblowany, czysty, słoneczny, telefon zaraz wynajmę. Grunwaldzka 13. II. lewo. zdw 60 974

Pokój
zaraz utrzymaniem lub częściowo elektryka. Wielka 19. Zin-ser. zdw 60 978

Frontowy
pokój umeblowany z urządzeniem kuchni dla małżeństwa zaraz do wynajęcia. Żurawska, Łukaszczyca 51. II. wchód. zdw 60 977

Dwa
pokoje z balkonem frontowe, słoneczne zaraz lub 15. do wynajęcia. Binek, Wielkie Garbary 18. II. prawo. zdw 61 011

Skromny
pokój małżeństwu. Zgłoszenia z podaniem ceny. Kurjer zdw 61 035

Pokój
na 2 lub małżeństwo, elegancki. Marszałka Focha 70. II., prawo. zdw 60 271

Panu
pokój bez posieci. Bukowska 33. dom ogrodowy II. zdw 60 993

Pokój
umeblowany oświetlenie elektryczne od 15. do wynajęcia. Posieciel pożądana. Woźna 1. I. zdw 60 992

Umeblowane
dwa pokoje wynajmę również bezzdzielnemu małżeństwu zaraz elektryczność, łazienka. Śniadeckich 23. I., lewo. zdw 60 989

Pokój
2 osobom zaraz wynajmę. Przy-bylski, Matejki 46. zdw 61 001

Pokój
umeblowany dla solidnego pana lub pani. Zielona 2. III. dom ogrodowy, prawo. zdw 61 005

Pokój
z światłem elektrycznym zaraz lub od 15. wynajmę. Składowa 12. dom boczny, wys. parter. zdw 61 018

Pana
na pokój przyjmę zaraz. Łąkowa 17 parter, prawo, front. zdw 60 957

„Informator” poleca pokoje umeblowane
dla pań. Żupańskiego 3. I. wprost zdw 60 840

Pokój
dla 2 spokojnych osób z utrzymaniem wolny, cena 135 zł. Żupańskiego 13. I. lewo. zdw 60 887

Wypożycze
10 000 zł. Propozycje Kurjer zdw 60 877

Centrum
pokój umeblowany elektrycznym światłem, centralnym ogrzewaniem zaraz lub później (Telefon do dyspozycji). Starkowa, Młyńska 4. zdw 60 875

Ubikacji
warsztatowej 35-70 m kw. poszukuje. Oferty Kurjer zdw 59 334

Ubikacje
nadające się na fabrykę, biuro lub składnice od właściciela. Piękary 13b. zdw 60 956

Warsztat
stolarski sprzedam. Szafranek. Maleckiego 15. zdw 61 008

Wynajem
6 ubikacji na biura lub składnice od 1. 11. 29. Adres Kurjer zdw 61 044

Poszukuje
dużej, jasnej sutereny wprost od gospodarza. Oferty Kurjer rw 721516

14 DZIERŻAWY

Stajni
poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 518

Restauracja Hotelu Basta
kompletnie urządzona, oraz sala są zaraz do wydzierżawienia. — Reflektuje się tylko na fachowców. Zgłoszenia: Hotel Baste, Inowrocław. zdw 58 571

Dzierżawy
Kujawy, Kongresówka 1400 mg. ziemi buraczanej, szosa w miejscu, inwentarze żywe i martwe, nakompletne na lat 12. cena ostateczna wraz z kaucją 175 000 zł, wpłaty 140.000 zł dla szybkiego decydujących się, reflektantów poleca Frankel & Koroluk, Włocławek, Rolińskiego 11. nw 4565

Warsztaty
skład, mieszkanie 2 pokojowe, kuchnia nadające się na wszelkie przedsiębiorstwa 1. 12. lub później wydzierżawie. Gniezno, Tumskiego 11, parter. prawo. zdw 60 736

Składu
nadającego się na drogerję poszukuje. Oferty Kurjer zdw 60 724

Zaraz
do wydzierżawienia lub sprzedaży wielka stolarnia z wszelkimi maszynami (zapęd elektryczny) dużo ubikacji w powiatowym mieście bez konkurencji. Cena według ugody. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 831

Wydzierżawie
zaraz place, nadające się na składnice, obiekt obejmuje 3.800 kw.mtr. położony przy ul. Gust. Potworowskiego (Sw. Łazarz) do przywiąz między Łazarz, a Włda. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 60 883

Ubikacje parterowe
4 duże pokoje frontowe przy ulicy Słowackiej, nadające się na biura, składnice lub t. p. do wydzierżawienia wprost od gospodarza. Zgłoszenia do Reklamy Polskiej, Aleja Marcinkowskiego 6, pod „4233”. Kw 969

Dzierżawy
gościńca w Poznańskim poszukuje lub wstąpić jako wspólnik z własną koncesją do przedsiębiorstwa miejskiego. Kazimierz Smoczyk, Bydgoszcz, ul. Przyrzeczna 3. zdw 61 098

Poszukuje
dzierżawy folwarku 20-400 morgów jako wpłaty za inwentarz dam dom w mieście wartości około 35 000 ewent. dopłace kilka tysięcy. Miejsowość, ul. obywatelska. Zgłoszenia Malinowski, Krotoszyn, Piastowska 30. nw 4574

Dzierżawy
200-300 morgów dobrej ziemi przy mieście gdzie gimnazjum poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 61 030

Młyn
parowy nowe maszyny przemiał 300 ctn. blisko kolei, okolica do 50 km od Poznania do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 029

21 ZGUBY

Zgubiona
książeczka wojskowa na nazwisko Andrzej Drozdziński, unieważniam. zdw 60 703

Zgubiono
7. bm. idąc Kraszewskiego na Bukowska 33 większą sumę pieniędzy. Uczciwego znalazcę uprasza się o oddanie za wynagrodzeniem. Jan Morawski, Bukowska 33. zdw 60 900

16 OSOBLTE

Za
długi mego męża Cypjana Sikorskiego, nie odpowiadam. Stanisława Sikorska, Lodowa 3. zdw 61 036

2 ROZMAITE

Robótki ręczne
rysy po cenach umiarkowanych. Jankowska, Stary Rynek nr. 48, 11. bpw 724

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tania firma F. Tarowska, plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4941

Małżeństwo
bezdzielne, inteligentne przymie na własne dziecko za jednorazowym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 60 741

Chiromantka
przepowiada przeszłość i przyszłość z kart Strumykowa 33. l. lewo. zdw 60 855/6

Mleka
wieksza ilość odbiore codziennie samochodem wprost od producenta. Oferty do Kurjera zdw 60 705

Eksmisję
przyjme reguluje stosunki domowe skutecznie. Oferty Kurjer zdw 60 780/81

Chłopczyka
sześciomiesięcznego zdrowego — dam za własne. Oferty Kurjer zdw 60 785

Dziewczynkę
1½ roczną za własną zacnej osobie oddam. Spieszne oferty Kurjer zdw 60 746

Krawcowa
wykonuje elegancko suknie 8-15, kostjmy, płaszcze 15-25. ul. Gwarna 18. III. lewo. zdw 60 862

Dziecko
oddam za własne. Adres Kurjer zdw 60 851

Młody
inżynier Francuz poszukuje dobrej rodziny polskiej najlepiej w centrum w której mógłby jeść kolacje. Zgłoszenia skierować zdw 60 891

Warkocz
długi, barwy szat. kupie. Oferty z dołączeniem pasma proszę składać Kurjer zdw 60 882

Darmo przysyłamy
każdej pani pocztą nasz najnowszy журнал mód damskich płaszczy Zdumieni będziecie taniocia. Zadzajcie. Konfekcja Damska „Renoma”. Poznań, Słusarska 2. rw 7203

Otynkowanie
fasad wykonuje fachowo i rzetelnie przy bardzo niskiej placie miesięcznej. Michał Nowacki, Rybaki 14. zdw 60 934

Firany
wieszam gustownie, żaluzje naprawię akuracnie. Szafranek, Maleckiego 15. zdw 61 009

Barcelona
Pan 40 letni szuka towarzysza podróży na wystawę do Barcelony w połowie października. Każdy płaci za siebie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. dw 2445

Wzmocniające
i na niedokrwiłość oryginalne wina, najtaniej w składzie win. Sarnowskiego, Ratusz (pod filarami). zdw 60 970

Honorarium
wysynuje wyrabiającemu posade rutynowanemu bankowcowi kupcowi. Oferty Kurjer zdw 61 004

Reparuje
wszelkie dywany, Tabernacki, Raczynskich 2, parter, lewo, przy pl. Bernardyńskim. zdw 60 902

23 OZENKI

Pani
wdowa katol. z majątkiem żywej znajomości lepszego starszego urzędnika Nauczyciel i wdowiec ma pierwszeństwo celem ożenku. Oferty upraszam do Kurjera Pozn. pod zdw 60 712

Młoda
interesująca osoba pragnie poznać obywatela ziemskiego, młodego, przystojnego w celu matrymonjalnym. Pożądany język francuski. Oferty Kurjer zdw 60 707

Córka
obywatela poznańskiego, zamożna lat 25 blondynka, katoliczka — pragnie dla braku znajomości poznać pana urzędnika w celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer zdw 60 786

Kawaler
lat 20, własnym mieszkaniem, poszukuje na tej drodze szlachetnej, młodej panienki lat 20-25. — Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 60 817

Samotna
starsza pani pragnie poznać inteligentnego pana na stanowisku w wieku od 45-55. Moge oddać na pewien czas pokój celem bliższego zapoznania charakteru. — Cel matrymonjalny. Zgłoszenia do Kurjera zdw 60 837

Która
z pań inteligentnych, przystojnych i zamożnych reflektuje na pana o poważnych walorach który jest kierow. kilkuklasowej szkoły na wsi pod Poznaniem. Mam ładne mieszkanie i dobrze prosperujące 40 morgowe gospodarstwo, racza złożyć oferty Kurjer zdw 60 807

Szatynka
lat 21, beznazanej przeszłości, posiadająca wyprawę na pokój i kuchnię, z braku znajomości pozna pana do lat 35, rzemieślnika lub robotnika. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 60 858

Kawaler
lat 40, urzędnik na wyższym stanowisku, szuka w celu matrymonjalnym pannę lub młodą wdówkę, może być biedna, jednak musi być bardzo przystojna. Oferty wraz z fotografią, która się zwraca do Kurjera zdw 60 847

Starsza
panna lat 46, majątkowo niezależna pragnie poznać pana, urzędnika państwowego na posadzie lub emerytowanego, do lat 56 celem rychłego ożenku. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 907

Panna
lat 25 inteligentna nieskazitelnej przeszłości bez majątku pragnie wyjść zamaż. Oferty Kurjer zdw 60 899

Kawaler
kołodziej, lat 27, szuka panny lub wdowy na prowincji gdzie mógłby się osiedlić. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia możliwie z fotografią, która zwracam do Kurjera zdw 60 939

Młoda wdowa
przystojna, gospodarna, miłego i spokojnego charakteru, własne duże mieszkanie, z braku znajomości poszukuje na tej drodze męża. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 929

Solidny
przystojny, zagospodarowany kawaler poszukuje zdecydowanej współniczki wz-łednie powiększy zaprowadzona kolonialka. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer zdw 61 027

Poszukuje
znajomości starszego dobrego sytuowanego pana lat 50-60 osoba inteligentna lat średnich. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 042. Cel matrymonjalny.

Dla
pań i panów ułatwiam dyskretnie znajomości matrymonjalne. — „Wanda”. Fabryczna 35a IV. zdw 61 039

24 NAUKA

Wyuczam
francuskiego w trzy miesiące Steinert, Grobla 29, parter. prawo. zdw 59 953

Kursy
książkowości, stenografji Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 60 110

Stenografji, muzyki
uczę prywatnie. Wysoka 11. I. prawo. zdw 60 440

Francuskiego
po długiej bytności we Francji udzielam Waly Królowej Jadwigi 4, parter. Zgłoszenia między 6 a 7 wieczór. zdw 59 036

Tani kurs tańców
dziesiątego, nowy komplet, wyuczam szybko walcobostona, foxtrotta, siofacha, bluesa, tango tańców narodowych. Opaliński, Mielżyńskiego 1. II. 6-9. zdw 59 850

Kursy
kroju szycia. Zgłoszenia przyjmuję szcenię. Sw. Marcin 18. zdw 59 986

Hypnoza
Lekarz poszukuje odpowiedniego medium na seanse. Kurjer Poznański zdw 60 811

Szkoła Tańca Antoszewskiego
przyjmuje zgłoszenia do kursów i lekcyj prywatnych codziennie Zielona 3. Pw 5989-40.170

Vala Jennings
udziela lekcyj tańców zbiorowych. lat 25 inteligentna, katoliczka. Komplet rozpoczyna 15. 10. Prywatne lekcyjne. Wpisy od 3-8. Ratajczaka 29, III. lewo. Pw 6 024-40.204

Akademja Tańców
po powrocie z zagranicy prof. Stefan i Janina Wituszkowskiej rozpoczęli naukę ostatnich nowości Wiednia, Paryża i Londynu. Skarbova 14, parter. lewo, sala komfortowa i niekrepująca, od 6-10. Pw 6 9-41.84

Włoskiego
francuskiego konwersacji udzielam Ratajczaka 14. III. prawo. 2-4. zdw 60 742

Student
udzieli lekcyj francuskiego, niemieckiego, łaciny, ewentualnie za pokój. Oferty Kurjer zdw 60 960

Kursy
stenografji, pisania na maszynie, kserografji Tyrzan-Zaworskiej ul. Strzelecka 3, narożni. placu świetokrzyskiego. zdw 59 767/8

Udziele
lekcyj w zakresie niższego gimnazjum. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 60 823

Student
fil. dzielny korepetytor potrzebny na wieś do jednego chłopca — blisko Poznania Zgłoszenia Kurjer zdw 60 849

Student
udzieli korepetycji w zakresie gimnazjum klasycznego. Oferty Kurjer zdw 60 848

Studentka
filozofji udziela wszystkich przedmiotów zakresu gimnazjum. Oferty Kurjer zdw 60 913

Francuskiego
konwersacji, literatury, gramatyki udziela pani, która — uczyła z zagranicy (dyplom) uczeni- com i panom. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 898

Poszukuje
pokoju za lekcyjne francuskiego konwersacje. Oferty Kurjer zdw 60 950

Matematyczka
siódmioklasistka do pomocy na okres jednego lub dwóch miesięcy, dwie lub trzy lekcje tygodniowo, zechce łask. zgłosić się listownie wraz z warunkami pod „M. 7.” do Reklamy Polskiej, Aleja Marcinkowskiego 6. Kw 968

Lekcji
poszukuje pani, przygotowująca się do matury szczególnie w łacinie i matematyce. Oferty Kurjer Poznański zdw 60 709

Która
z studentek zechce udzielić lekcyj niemieckiego. Zgłoszenia Staszica 1. II. ptt. lewo. zdw 60 973

Batikowania
Wworyzacji, malowania udzielam. Matejki 68. I. prawo. zdw 61 045

Gotowania kursy wieczorne
od 15. października w Szkole Gospodarczo-Zawodowej. św. Marcina 69. nw 4487

2. MUZYKA

Lekcyj
gry na fortepianie udzielam. Młyńska 3. III. lewo. zdw 59 760/70

15 zł
miesięcznie lekcyjne fortepianu — Steinert, Grobla 29, parter. prawo. zdw 59 954

Gry
fortepianowej udziela niedrogo gruntownie. Rencowa, Dąbrowskiego 5. III. rw 7 165

Pianisty (stki)
poszukuje zaraz Zgłoszenia Kurjer zdw 60 766

Pianino
do ćwiczeń Prusa 19, Bartkiewicz, Ratajczaka 9, Andrzejewska. zdw 60 890

Wiolonczelista
do pierwszorzędnej trio potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 884

Pianista
zaraz potrzebny. Spieszne oferty Kurjer zdw 60 953

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej cenie drobnych

Panienska
z wykształceniem gimnazjalnym, znająca nieco stenografię i maszynę poszukuje zajęcia w biurze za niskim wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer zdw 60 735

Szofer
mechanik posiadający chlubne świadectwa, znający się na elektryce, samotny, wolny od wojska szuka odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 734

Kucharka
poszukuje posady z dobrymi świadectwami i dobrym gotowaniem od 15. lub 1. 11. Oferty Kurjer zdw 60 731

Uczeń
kelnerski i do posyłek z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 60 716

Kupiec
drogerzysta poszukuje zajęcia jako ekspedjent ewent. podróżniacy. Łaskawe oferty Kurjer zdw 60 775

Praczką
poszukuje prania ul. Czesława 17 Binkowski. zdw 60 774

Poszukuje
posługi 2 razy w tygodniu. Oferty Kurjer zdw 60 773

Fotografistka - retuszerka
obejme posadę zaraz lub później Zgłoszenia Kurjer zdw 60 768

Poszukuje
posady kasjera, inkasenta lub magazyniera, moge złożyć kaucję. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 702

Intel. panienska
poszukuje posady ekspedjentki do składu cukierków lub delikatów ewt. jako kasjerka do składu lub na majątek li tylko w Wlkp. z wolnym utrzymaniem Oferty Kurjer zdw 60 001

Służący
samotny z 8 letnią praktyką rokończoniu służby wojskowej poszukuje od 15. 10. lub 1. 11. posady. Dobre świadectwa i polecenia. Zgłoszenia uprasza Win. Kilm, Chwałecinek, poczta Chocicza, pow. Jarocin. zdw 60 699

Ogrodnik
dobrze obeznany w swym zawodzie, także z jedwabnictwem poszukuje stałej posady zaraz. — Oferty Kurjer zdw 60 282

Bufetowa
poszukuje posady, najchętniej zaraz. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 50 457

Zarządczyni
gospodyni zna gotowanie szyćce przyjme posadę od 15. 10. lub 1. 11. w internacie, pensjonacie księdza dwójga osób lub samotnego pana. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 543

B. urzędnik państw.
lat 30, z ładn. charakt. pisma, umiejący dostatecznie pisać na maszynie poszukuje posady. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 60 561

Poszukuje
stałej posady w charakterze pisarza gospodarskiego lub podobnej z kaucją 2-3.000 zł lub wypożycza. Oferty Kurjer zdw 60 434

Starsza
służąca z gotowaniem do wszelkich prac domowych szuka posady od 15. 10. Kurjer zdw 60 704

Były
urzędnik bankowy poszukuje administracji domów. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 60 482

Gospoia
z dobrym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 60 490

Młodszy
ekspedjent z branży rowerów przyjme posadę zaraz w przedsiębiorstwie branży rowerów lub zelaza. Oferty Kurjer zdw 60 511

200 zł
dam za posadę pianisty. Steinert Grobla 29, parter. prawo. zdw 59 955

Początkująca
maszynistka poszukuje posady, najchętniej u adwokata. Oferty Kurjer zdw 60 471

Technik
dentystyczny, dzielny w pracach złotych lanych oraz kauczkowych, szuka posady najchętniej w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 529

Książkowy
bilansista pierwszorzędny czter-nastoletnią praktyką zagraniczną poszukuje posady. Złatwia też szybka zaległa księgowość. Kurjer zdw 60 230

Książkowa
z kilkoletnią praktyką pisząca na maszynie poszukuje posady księzkowej, biurowej lub kasjerki zaraz lub później Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 60 399

Absolwentka
szkoły handlowej szuka odpowiedniej posady. Adres wskaże Kurjer zdw 60 354

Początkująca
biurowa poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 351

Ogrodnik
żonaty, jedno dziecko, lat 29, wykwalifikowany w swym zawodzie poszukuje stałej posady od Nowego Roku. Oferty Kurjer zdw 60 344

Borowy
strzelec, żonaty, lat 29, dokładnie obeznany w swym zawodzie, prowadzenie szkolek i kultur poszukuje posady od Nowego Roku. Oferty Kurjer zdw 60 343

Szofer
dwuletnia praktyka wojskowa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 60 402

Biuralistka
władająca językiem polskim i niemieckim w piśmie i słowie, pisząca także na maszynie, z praktyką w prowadzeniu kasy, szuka zaraz lub później posady. Oferty proszę skierować do Kurjera dw 2 435

Szofer - monter
5 lat praktyki, poszukuje posady miejscowości obojętnej. Oferty Kurjer zdw 60 633

Gospodyni
skromna, na wskroś sumienna, dzielna, pewna w swoim zawodzie przyjme posadę w 10. 10. lub później. Łaskawe spieszne oferty skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 60 715

Pomocnik zegarmistrzowski
z własnymi narzędziami poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 60 589

Kierownictwa filji
internatu, pensjonatu t. p. posady poszukuje pani intel., energ. pracow., średn. wieku, wład. polskim, niem. słowie piśm., znająca nieco język franc. Gwarant. Miejsowość obojętna chętnie Wielkp., Pomorze, Łaskawe oferty Kurjer zdw 59 305

Osoba
inteligentna lat 33, obejme samodzielne prowadzenie domu za dobre traktowanie tylko w powiecie Poznań, Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 60 032

Panienska
skromnych wymagań szuka posady do dziec. pokojowej lub składu. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 770

Praczką
i prasowaczką sztywnej bielizny, szuka zajęcia. Oferty Kurjer zdw 60 232

Osoba
inteligentna średnim w. ku, kilkulatnią praktyką biurową, znajomością języka niemieckiego, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 60 233

Pomocnik
kołodziejski, znający prace w powoźnictwie i budowie maszyn — Oferty Kurjer zdw 60 737/8

Uczyć
się chce cukiernictwa. Agencja Kurjera Krotoszyn. nw 4573

Młodzieniec
lat 24 z dobrej rodziny posiadający 7 klas gimn., szuka posady. Oferty Kurjer zdw 60 921

Szofer
żonaty z kilkoletnią praktyką nie piak, wytrzymały na wielkie temperatury, dobrymi świadectwami i poleceniami, poszukuje w Poznaniu posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 61 007

Panna
dobrem gotowaniem przyjmie posadę u starszej osoby od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 947

Praczką
szuka posady na majątek od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 948

Kucharz
młody, uczciwy, dobre polecenia przyjmie posadę we dworze lub hotelu. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 941

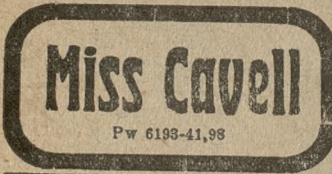
Prasowaczka
szuka posady poza domem. Oferty Kurjer zdw 60 926

10.000 zł
włoży z zabezpieczeniem do przedsiębiorstwa za otrzymaniem posady kasjera lub t. p. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 007

Praczką
poszukuje prania oraz posługi w piatki i soboty. Matejki 56, Michalska, I. prawo, u p. Gromczan-kiewicz. zdw 61 011

Młynarz
kilkoletnia praktyka, dobre świadectwa, obeznany z maszyną młyńską w większych i mniejszych młynach, moto ami ssaco gaz., poszukuje posady zaraz na żądanie stawia kaucję. Mroczynski, Wonna, pocz. Szwarcenowo, pow. Lubawa. zdw 61 100

Ceglaz
z długoletnią raktką, obeznany z wszelkimi nowoczesnymi maszynami i piecami, szuka od 1 stycznia lub później posady. Łaskawe zgłoszenia uprasza się pod zdw 61 09

Bona
Inteligentna, kochająca dzieci poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 754

Biuralistka
mająca wszelkie prace biurowe, pewna w kiczeniu, z znajomością pisania na maszynie, poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem zaraz. Oferty Kurjer zdw 60 759

Panienska
lat 20, z lepszym wykształceniem która nigdzie jeszcze nie pracowała poszukuje jakiegokolwiek posady najchętniej do dzieci na wieś lub u lepszego państwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 819

Rysownik
na art. reklame, rysunki i projekty każda technika szuka jakiegokolwiek zajęcia. — Oferty Kurjer zdw 60 814

Szofer - monter
starszy 20 lat praktyki poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 838

Biuralistka
z praktyką poszukuje posady, również na wsi. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 60 833

Panna
w średnim wieku sierota przyjmie posadę do sycia, najchętniej w majątku za skromnym wynagrodzeniem, także do dzieci. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 60 832

Ekspedjentka
z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 829

Prima
biłanista, wszechstronny kupiec wieloletnia praktyka, poszukuje stałej posady. Miejsce obywatelna. Kurjer zdw 60 828

Młoda
asystentka znająca się na elektroterapii poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 60 802

Stenotypistka
8 lat praktyki szuka posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 60 808

Dziewczynka
szuka posady do dzieci zaraz lub 15. 10. Oferty Kurjer zdw 60 870

Szofer - ogrodnik
kawaler z dobrymi świadectwami na niewypowiedzianej posadzie pragnie zmienić posadę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 60 805

Krawiec
szuka pracy na miarowe spodnie Łaskawe oferty do Kurjera zdw 60 854

Student
prawnik poszukuje posady w większej firmie handlowej lub adwokata. Oferty Kurjer zdw 60 850

Kupiec
branży spożywczej w średnim wieku poszukuje odpowiedniego zajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 844

Student
poszukuje posady w biurze w poważnej instytucji. Oferty Kurjer zdw 59 611

Osoba
starsza z dobrymi świadectwami szuka leżejszej posady, warunki skromne. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 888

Młoda
biuralistka pisząca na maszynie, poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 60 904

Karmelarz
dobry fachowiec poszukuje posady w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 60 906

Mechanik
pierwszorzędna siła, 15 lat praktyki, zna różne typy samochodów, motorów, traktorów, i t. d., prawo jazdy, poszukuje solidnej posady. Zgłoszenia do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56.280. Pw 6 180-56.280

Ekspedjentka
przystojna szuka posady do bufetu lub w składzie cygar. Oferty Kurjer zdw 60 917

Pierścienie tłokowe
wszelkich rozmiarów w precyzyjnym wykonaniu, dostosowane do każdego typu samochodów, traktorów i samolotów, poleca
ERGE MOTOR
dawn. R. Gunsch Pw 6024-38,217
Szlifiernia cylindrów i wałów korbowych.
Wytwórnia tłoków, pierścieni i sworzni tłokowych.
Poznań, ulica Mylna 38. Telefon 79-29.

Przedpłata
na październik 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodn. dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kw. 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnośnym kwartałem zł 14.50, pod opaską w Polsce zł 9.00 pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 1.9.

Książkowy - korespondent młodszy
kilkuletnia praktyka, piszący na maszynie poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 60 761

Poszukuje
posady pokojowej z szyćwem prasowaniem od 15. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 795

Pani
inteligentna, skromniejszych wymagań z dobrem gotowaniem szuka posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 60 794

Młynarz
samodzielny poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 60 791

Sierota
lat 19, inteligentna, uczciwa, z dobrymi świadectwami szuka posady kasjerki bufetowej lub też innej branży ewentualnie z kaucją. Oferty Kurjer zdw 60 789

Krawiec
pomocnik poszukuje posady zaraz Zgłoszenia Kurjer zdw 60 751

Dziewczynka
szuka posady do dzieci i lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 60 758

Maszynistka
biegła z praktyką poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Kw 965.

Pracznica
czysta i sumienna szuka prania poza dom. Oferty Kurjer zdw 60 958

Panienska
z szyćwem szuka posady do dzieci miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 60 961

Podróżujący
w drogeriach i kolonialkach dobrze zaprowadzony prosi o zastępstwo. Kurjer zdw 60 962

Panienska
z lepszego domu poszukuje posady z gotowaniem. Zgłoszenia do Kurjera zdw 60 971

Kawaler
uczciwy, sumienny poszukuje jakiegokolwiek zajęcia 3—4 godz. dziennie. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 61 054

Marszantka
bardzo zdolna poszukuje zajęcia zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 61 053

Posługaczka
poszukuje posługi 3 razy w tygodniu. Oferty Kurjer zdw 61 010

Były urzędnik
przyjmie posadę kasjera lub magazyniera w większej firmie. Oferty proszę do Kurjera Pozn., filia Jężyce jw 2780

Pracznica
poszukuje prania. Półwiejska 35. III. front. zdw 60 988

sprzedaje hurtownie
ALFA, Szkolna 10
naróżn. Jaskółczej
nr 4558

Młodszy
pracownik biurowy poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 61 083

Monter
slusarz mechanik obeznany z maszynami parowymi, motorami benzynowymi i ropnymi, mający dyplom szoferski, wolny od wojska poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 61 055

28 WOLNE MIEJSCA

Posadę
stała biurowa lub inna oraz procent dam osobie udzielającej pożyczkę 5—6 tysięcy. Oferty Kurjer zdw 60 739

Dziewczynka
uczciwa do posługi potrzebna. — Witczyk, Strona 23. zdw 60 758

Pomocnik fryzjerski
potrzebny zaraz. Edmund Szymański. Września. zdw 60 749

Dobra
posługaczka potrzebna zaraz. Lodowa 1, IV. lewo. Łazarz. zdw 60 718

Silni
chłopcy wiek skończone lat 16, mogą się zgłosić (tylko z rodzicami) do fabryki gazomierzy „Arwogaz” ul. Dąbrowskiego 79. zdw 60 708

Uwaga!
Reprezentujących zdomych agentów, agentek poszukuje Bank Assekuracyjny. Warunki korzystne. Zgłoszenia osobliście: Biuro. Skarbowska 18. zdw 60 727

Poszukuje
zaraz dzielnego podróżującego na ozdoby choinkowe za wysoką prowizją. Zgłoszenia do Kurjera zdw 60 748

Do pielęgowania
chorego potrzebna osoba umiejąca masować i elektryzować. Niegolewickich 7 pierwsze prawo. dw 2446

Fryzjerka
na dobrą posadę potrzebna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 59 230

5 piecowników
poszukuje na dłuższą pracę. — Fr. Podgórski, mistrz garncarski, Tuchola. zdw 60 273

Dziewczynka
młodsza do wszystkiego może się zaraz zgłosić. Musiał, Grobla 27a. zdw 61 109-10

Poszukuje
się natychmiast 2 rutynowanych piecowników. Władysław Górski piecownik. Września ul. Poznańska 26. zdw 60 435

Ekspedjentka
dzielnia i sumienna z branżą może się zgłosić. Waław Potocki, mistrz rzeźniczy. Półwiejska 36. zdw 60 128

FUTRA spody pod futra, lisy i skóry
wszelkiego rodzaju kupuje się
NAJTANIEJ w firmie
JOZEF DAWID
Poznań, ul. Nowa 11 i Wrocławska 30.
Pw 4994-0.1248

1.500—3.000
złoty miesięcznie zarobić może każdy. Wypłacamy natychmiast najwyższą prowizję gotówką i zaliczkami. Przy czystej pracy wysoka pensja. Okazja dla agentów losowych i ubezpieczeniowych. Wszystkich pouczamy. Zgłoszenia: skrytka pocztowa 83. Lwów np 3596

Pielęgniark
dla Sanatorium potrzebny od 15. 10. 20. Placa miesieczna 60 zł i wolne utrzymanie. Zgłoszenia osobiste Sanatorium „Staszycówka” w Ludwikowie, poczta Mospina. zdw 60 400

Asystentki
techn. dent. samodzielnie w operatywie i technice poszukuje zaraz. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 60 512

Zdolna
młodsza książkowa, pisząca biegle na maszynie, znająca również język niemiecki, potrzebna zaraz do większego przedsiębiorstwa w Poznaniu. Wolne mieszkanie i utrzymanie do dyspozycji. Zgłoszenia „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 41.2. Pw 6 146-41.2

Stebnerka
dzielnia na stałą pracę potrzebna Zgłoszenia do Kurjera zdw 60 533-9

2.000 złotych
miesięcznie zarobić może każdy. Natychmiast wypłacamy prowizję gotówką. Listy kierować pod „Organizacja” do Biura Buchstaba. Lwów. Jagiellońska 7. nr 4107

Pomocnik
do składu delikatesów może się zgłosić. Gwarna 18. zdw 60 566

Bufetowa
do sniadalni przy składzie delikatesów może się zgłosić. Gwarna 18. zdw 60 565

Pomocnik
krawiecki na damską i męską pracę zaraz potrzebny. Bloch. Marsz. Pocha 84. zdw 60 997-8

Dam
posadę za dobrem wynagrodzeniem w własnym przedsiębiorstwie, kto pożyczki 2.000 zł procent bankowy i gwarancja. Zgłoszenia do Kurjera zdw 60 483

Stenotypistka
pisząca biegle na maszynie w języku polskim i niemieckim może się zgłosić w czwartek od godziny 10. Maciejewski i S-ka, ul. 27. Grudnia 16. zdw 61 102

Wiejska dziewczyna
potrzebna w dom lekarza do małego dziecka i posług domowych do małego miasta blisko Bydgoszczy. Warunek czystość. Zgłoszenia Kurjer dw 2431

Osoba
inteligentna może uzyskać stałą i dobrze płatną posadę kierowniczą za udzielenie pożyczki 1.000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 60 928

Dziewczyna
przychodnia na cały dzień potrzebna. Pl. Wolności 3, dom ogrodowy. lewo. I. ptr. zdw 60 999

Kucharka
i pokojowa mogą się zgłosić natychmiast. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 60 942

Maszynistkę
młodsza do adresów przyjmie Piłiński, Lodowa 1. Łazarz. zdw 61 002

Majętność Sikorowo
p. Inowrocław poszukuje kucharkę starszego kawalera zaraz z dobrymi świadectwami. zdw 61 096

Kobieta
czysta, silna do całodziennego posługi i dopatrzania chorej potrzebna zaraz. Zgłoszenia od 6 po południu ul. Słusarska 2 w podwórzu prosto. Słusarskie pietro na lewo. zdw 60 725/6

Poszukuje
zaraz lub od 15. 10. 1—2 dzielnych ekspedientek. Oswald Reimer, Toruń, Prosta 1. nw 4 577

Książkowa
i ekspedjentka w jednej osobie może się zgłosić zaraz. Zgłoszenia do M. Jaensch, Pleszew, Nowy Rynek. nw 4 578

Starszy
pan poszukuje służącej. Jeskego 2 naczynia kuchenne. Kw 967

Kuśnier
lub kuśnierka biegle siły w szyćw na maszynie kuśnierskiej potrzebne zaraz. Fr. Zieliński, Kantaka 1. Pw 6190-59.37

Panienska
chcąc się donczyć ondulacji i czesania pań może się zgłosić zaraz. Oferty Kurjer rw 7 161

Chłopiec
potrzebny do pomocy w piekarni zaraz. K. Jęczkowski, pl. Sapieżyński 6. zdw 61 022

Potrzebne
od 15. 10. panna ze szyćwem do dzieci i dziewczynka do wszelkich prac z gotowaniem. Plac Działowy 11. III. ptr. zdw 61 021

Inteligentna
dziewczynka do posyłek 15—16 lat potrzebna. Zgłoszenia życiorysem „Muza”. Nowa 8. zdw 60 997

Panienska
do składu potrzebna. Oferty Kurjer zdw 60 966

Dziewczynka
bez gotowania, lubiąca dzieci potrzebna. Kanałowa 4. III. zdw 60 975

Fryzjerski
pomocnik dobra siła potrzebny zaraz. Cieszkowskiego 9. zdw 60 979

Służąca
młodsza do wszystkiego zaraz. — Gwarna 8. III. prawo. zdw 61 048

Służąca
uczciwa do wszystkiego zaraz lub 15. 10. Krauze. Wielkie Garbary 46. zdw 61 059

Samodzielny
pomocnik zegarmistrzowski z własnymi narzędziami może się natychmiast zgłosić. Witold Stajewski, Poznań, St. Rynek 65 zdw 61 058

Chłopak
do posyłek, rzetelny, szybki i obrotny może się natychmiast zgłosić. Witold Stajewski, Poznań, Stary Rynek 65. zdw 61 051

Ćwiekarzy
na lepszą pracę przyjmie zaraz Wytwórnia Obuwia. „Igma”. Tama Garbarska 28. rw 7218/19

Przedstawiciele
na stałą posadę w dziale wydawniczym tylko siły kupieckie. Panowie inteligentni z kaucją mogą się zgłosić. Wydawnictwo Piotra Wawrzyńskiego 43 III. jw 2779

Służąca
uczciwa z dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna zaraz — Kasprzak, Stary Rynek 55 III. Zgłoszenia od 12—2. rw 7212

Obuwnik
maszynowy do glassowania obcasów i dublowania może się zaraz zgłosić. „Igma”. Tama Garbarska 28. rw 7 200-1

Fryzjer
młodego pomocnika potrzebny zaraz. Władysław Lisiaś, Krotoszyń, Kaliska. zdw 60 750

Dziewczyny
do wszystkiego poszukuje zaraz. Andrzejewska. Przemysłowa 41. zdw 60 752

Podróżujący
na prowincję mogą się zaraz zgłosić Hurt Porcelany. Wronecka 24. zdw 60 743

Krawcowe
zdolne potrzebne. Schildknecht, Mielżyńskiego 22. zdw 60 824

Dzielnia
ekspedientka potrzebna. branża blawatów i towarów krótkich J. Szarf, Marszałka Pocha 160. zdw 60 822

Posługaczka
starsza na cały dzień do wszystkiego z praniem i gotowaniem potrzebna zaraz. Wrocławska 30. II. lewo. zdw 60 846

Służący
pierwszorzędny potrzebny zaraz do Warszawy. Zgłosić do Kurjera Poznańskiego zdw 60 842

Służąca
do wszelkiej pracy do mniejszej cukierki potrzebna zaraz. Cukiernia Stary Rynek 55. zdw 60 123

Krawcowe
zdolne na płaszcz potrzebne. Aleje Marcinkowskiego 15. skład futer. zdw 660 878

Pannę
do reki zaraz na miarowa pracę poszukuje. M. Patalas, ul. Maleckiego 16. I. prawo. zdw 60 905

Dziewczynka
uczciwa, umiejąca gotować, może się zaraz zgłosić. Fr. Piłiński, restauracja, ul. Wrocławska 13. rw 7 207

Kucharka
potrzebna zaraz. Szewska 9, Bar Dorian. rw 7 202

Drogerzysty
młodszy z prowincji, dobrze poleconego poszukuje zaraz do drogerji w Kostrzynie. Małowski, aptekarz. Zgłoszenia Poznań, Ratajczaka 18. rano lub wieczorem. zdw 60 806

Ucznia
poszukuje się z lepszym wykształceniem do składu tow. kolonialnych. Zgłoszenia z życiorysem skierować do firmy W. Depórski, Wronki, Rynek. zdw 60 949

Dziewczynka
przychodnia potrzebna. Głowacka, Maleckiego 10. zdw 60 952

Służąca
umiejąca dobrze gotować, samodzielna, czysta, pracowita i oszczędna, potrzebna od 15 października do 4 dorosłych osób. Posługa ranna pomaga. Zgłoszenia Kurjer zdw 60 951

Dziewczynka
potrzebna do wszystkiego szyćwem. Ratajczaka 11a. 2 wejście. II. prawo. zdw 60 944

Posługaczka
potrzebna. Górna Wilda 17. I. lewo. zdw 60 932

KINO KAPITOL
przy pl. św. Krzyskim ul. Półwiejska 2.
Od czwartku, dnia 10 października i dni następnę
Bożyszcze kobiet Rod la Rocque jako
STUDENT
w arcyświetnym filmie z życia studentki amerykańskiej z udziałem boskiej Janette Loff
Seanse: o godz. 5, 7, 9. W niedzielę początek o godz. 3.

Humor zagraniczny

— Miałbym posadę dla pana, ale czy pan posiada pewne znajomości o naszej branży?
— Jeszcze jak! jestem narzeczonym pańskiej stenotypistki!
(Judge N. Jork) S. F.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczniemi 240 gr. od 1-lamowego miliona porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 w dni przedświat do godz. 10, w dni przedświat do godz. 9 przed połudn. Drobnę ogłoszenia słowo napisowe (tuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań, nr. 200 1.9.